

MANUALE

pro

KATECHETY NA ŠKOLÁCH OBECNÝCH.

Vydal

JAN DOLEŽEL,

katecheta v Mor. Ostravě.

Y PRAZE.

Vydádem vlastním.

Komisionář *Fr. A. Urbánek*, kněhkupec pro paedagog.
literaturu a učebné pomůcky.

1877.

OBSAH:

1. Zákony školské vzhledem k náboženství.
2. Knihy potřebné a vhodné.
3. Látka učebná pro žáky menší.
4. Rozvrh látky učebné pro žáky větší.
5. Příprava k první sv. zpovědi.
6. Příprava k prvnímu sv. přijímání.
7. Zápisky školní.
8. Katalog.

Rozvrh hodin.

<i>Dín</i>	8—9	9—10	10—11	2—3	3—4
Pondělí					
Úterý					
Středa					
Čtvrtek					
Pátek					
Sobota					

Počet hodin náboženských

ve školách vícetřídních i jednotřídních.

(Nařiz. minist. ze dne 18. května 1876.)

V 1. tř.	V 2. tř.	V 3. tř.	V 4. tř.	V 5. tř.	V 6. tř.	V 7. tř.	V 8. tř.
1	1	2	2	2	1	1	1
1	1	2	2	2	2	2	Šk. 7tř.
1	1	2	2	2	2	Škola 6třídní	
1	1	2	2	2	Škola pětiletá		
1	2	2	2	Škola čtverotřídní			
1	2	2	Škola trojtřídní				
1	2	Škola dvojtřídní					
3	Škola jednotřídní s vyučováním polo denním.						
2	Škola jednotřídní s vyučováním celodenním.						

Stupnice známek.

Známky	1	2	3	4
Mravy	ú. p. úplně přiměřené	p. přiměřené	m. p. méně přiměřené	n. nezákonné
Návštěva	v. p. velmi pilná	p. pilná	m. p. méně pilná	n. nedbalá
Pilnost	v. vytrvalá	ch. chvaliteb- ná	d. dostatečná	n. nestálá
Prospěch	v. d. velmi dobrý	d. dobrý	p. prostřední	n. ne- dostatečný

*Zákony školské vzhledem k náboženství. *)*

I. Zákon říšský ze dne 25. května 1868 o postavení školy k církvi.

§. 1. Nejvyšší řízení veškerého vyučování a vychovávání i dohlížení k němu přísluší státu a vykonáváno bude orgány zákonem k tomu ustanovenými.

(Příslušné státu právo dozoru k vyučování náboženství vykonává okresní školdozorce. Zák. zem. ze dne 12. ledna 1870 §. 29.)

(Navštíví-li školu okresní školdozorce, aneb jiné osoby školní rady, může a má katecheta dle reskriptu stolice apoštolské ze dne 10. prosince 1874 u katechisování pokračovati, ale nemá k dotazům nepřislušným osob těchto odpovídati. Školdozorcům pak nařizuje se výnosem ministerským ze dne 22. února 1875, aby u přítomnosti katechetově žádných poznámek nečinili, nýbrž pozorují-li jaké nezákonné jednání, toto úřadům školním sdělili.)

§. 2. Bez újmy tohoto práva dozoru zůstaveno jest každé církvi, aby opatrovala a řídila vyučování a cvičení v náboženství ve školách obecných a aby k obojímu dozírala. (Viz z. ř. ze dne 20. června 1872.)

§. 6. Za učitele náboženství mohou zřízení býti jenom ti, jež náležitý vrchní úřad náboženský za způsobily k tomu prohlásí.

(Učitel náboženství oprávněn jest zasedati ve školní radě místní. Jest-li však na téže škole více katechetů, patří

*) Překlad textu úředního.

do rady školní onen z nich, jehož vrchní úřad církevní ustanoví. (Zák. zem. ze dne 12. ledna 1870 §. 3. 5.)

§. 7. Knihy k vyučování náboženství mohou (zákonitého) schválení dojíti teprv tehda, když náležitý vrchní úřad náboženský se pronesl, že se jich může užívatí.

II. Zákon říšský ze dne 25. května 1868 o mezináboženských poměrech občanů státních.

Čl. 1. Děti v manželství zrozené, aneb dětem v manželství zrozeným za rovné pokládáné, následují náboženství rodičů svých, když oba rodiče téhož vyznání jsou. Děti kromě manželství zrozené následují náboženství matčina.

(Reversy církevní nemají zákonnité moci.)

Čl. 2. Vyznání náboženské dle předešlého článku některému dítěti ustanovené nemůže se kromě zvláštních případů měniti dotud, pokud ho dítě o své vůli nezmění.

(Po dokonáném 14. roku věku svého může sobě každý dle svého přesvědčení náboženství zvoliti. Čl. 4.)

Rodičové, kteří dle čl. 1. mají právo, náboženské vyznání dětí svých smlouvou ustanoviti, mohou toto vyznání změniti, když dítě nedokonalo ještě sedmého roku věku svého.

(Totéž může učiviti i jeder z manželů po smrti druhého vzhledem k dítěti, nemajícimu ještě plných 7 let. Nařiz. minist. ze dne 18. října 1872.)

Přestoupí-li jeden manžel, neb oba manželé k jinému náboženství, buďtež děti, které sedmého roku věku svého ještě nedokonaly, v příčině vyznání náboženského pokládány tak, jako by byly narozeny teprv po přestoupení rodičů k jinému náboženství.

(Totéž platno jest o matce nemanželské.)

III. Zákon říšský ze dne 14. května 1869 o vyučování ve školách obecných.

§. 1. Školy obecné zřízeny jsou k tomu, aby dívky v mravnosti a nábožnosti vzdělávaly.

§. 5. Vyučování v náboženství opatřovati a předem k němu dohlížeti budou příslušní úřadové církevní.

Kolik hodin se má náboženství vyučovati, ustanoví se v osnově vyučovací. (Viz. Počet hodin str. 4.)

Jak se vyučování náboženství rozdělití má na jeden každý ročník, vyměří úřadové církevní.

Učitelé náboženství mají šetřiti zákonů školských a nařízení, vydaných dle těchto zákonů od úřadů školních.

Co úřadové církevní v příčině vyučování náboženství a cvičení v náboženství ustanoví, oznámeno buď správci školy skrze školního dozorce okresního. Jestli že by se něco nařídilo, co by s obecným řádem školním se nesrovnávalo, nebudiž oznámeno.

Nebylo-li by v některém místě duchovního, který by pravidelně náboženství mohl vyučovati, může učitel, přivoli-li úřad církevní, ustanoven býti, aby byl při tomto vyučování dítek k jeho vyznání náležitých pomocen dle nařízení vydaných o tom od úřadů školních.

Jestli že by některá církev opominula, dáti náboženství vyučovati, opatří v příčině toho, čeho bude potřeba, školní úřad zemský, uslyše prvé účastníky.

IV. Zákon říšský ze dne 20. června 1872, jímž se stanoví, jak se má opatřiti vyučování náboženské.

§. 1. Povinnost, opatřovati vyučování v náboženství na veřejných školách obecných, kterouž mají společnosti církevní, zavírá v sobě závazek, udělovati toto vyučování bezplatně..

§. 2. Vrchním úřadům konfessionálním dovoluje se, aby si usnadnili tento závazek tím, že vezmou několik oddělení žáků k vyučování náboženskému dohromady, aneb že za tou příčinou jiná učiní opatření, jimiž se pořádek školní neruší, vyžádajíce si k tomu schválení od úřadů školních.

§. 3. Výminkou může se za vyučování náboženství na některé obyčejné škole obecné, která má více než tři třídy, aneb na některé škole měšťanské dáti remuneratione, aneb zříditi (avšak jen na škole měšťanské) zvláštní učitel náboženství, když a pokud školní úřad zemský ku podání

okresního úřadu školního pro zvláštní okolnosti potřebu toho shledá.

Vyučuje-li dle §. 5. zákona ze dne 14. května 1869 učitel světský, povolena mu budiž přiměřená remuneration.

§. 6. V příčině práva obsazování míst učitelů náboženství, kteráž spojena jsou se služným neb s remunerationí, a jednání v případě takovém, platny jsou tytéž předpisy, jako při zadávání služebných míst světských na příslušných školách; avšak jen takový žadatel má býti ustanoven, ježž příslušný vrchní úřad náboženský za působila uznal ku vyučování náboženství.

§. 7. Kdo vyučuje náboženství na školách, vázán jest ve vykonávání své činnosti učitelské předpisy disciplinárními a zákony školními.

V. Zákon zemský (mor.) ze dne 16. února 1874, jímž se z. ř. ze dne 20. června 1872 provádí.

§. 1. Dle §. 3. zákona ze dne 20. června 1872 náleží c. k. zemské radě školní, ku podání příslušných školních rad okresních ustanoviti, že jest potřeba za vyučování náboženství na obecné škole víc než trojtřídní a na škole měštanské remunerationi uděliti, aneb na škole měštanské zvláštního učitele náboženství zříditi.

C. k. okresní rady školní budou tudý musiti v každém jednotlivém případě c. k. zemské školní radě podání učiniti, aby tato rozhodla, zdaliž, v kterém objemu a pro kterou dobu ona potřeba trvá.

Vyměřování platů aneb odměn učitelů náboženství položeno jest v obor činnosti c. k. zemské školní rady.

Před rozhodnutím zemské školní rady o potřebě, má-li se učitel náboženství ustanoviti neb odměňovati, budou příslušné vrchní úřady náboženské od c. k. zemské školní rady v potaz brány.

§. 2. Spůsob obsazení místa učitele náboženství vyznačen v §. 6. zákona ze dne 20. června 1872. Jakmile tedy c. k. zemská školní rada o ustanovení zvláštního učitele náboženství ve smyslu §. 3. tohoto zákona rozhodne, vypíše c. k. okresní školní rady konkurs k ucházení se o toto místo dle předpisu zákona zemského ze dne 24. ledna 1870.

Budiž pak v dotýčné vyhlášce uchazeč požádán, aby předložil vysvědčení způsobilosti od svého vrchního úřadu církevního.

(Dle z. z. ze dne 24. ledna 1870 vypisuje se konkurs v listech úředních a učitelských. Žádosti, přílohami opatřené, zasílají se v době šesti neděl po vyhlášení konkursu zemské školní radě skrze příslušnou okresní radu školní. Slušno však, aby se žádost podala i k vrchnímu úřadu církevnímu.)

Nebyl-li by uchazeč s to, aby přímé vysvědčení o způsobilosti se strany svého vyššího úřadu církevního předložil, má se jeho žádost tomuto úřadu za účelem vydání zmíněného výše dosvědčení sdělit.

S došlými žádostmi uchazečů budiž stejným způsobem naloženo, jak se žádostmi o učitelská místa na veřejných školách obecných; při presentaci nemějš se zřetel k uchazečům, kteří se neprokáží způsobilostí, žádanou v §. 6. zákona ze dne 20. června 1872.

§. 3. Každé ustanovení učitele náboženství má c. k. okresní školní rada příslušnému vyššímu úřadu církevnímu oznámiti.

§. 4. Platy, ustanovené c. k. zemskou školní radou ku podání okresních školních úřadů, mají, pokud se týče odměny učitelů náboženství, nejprvé zapravovány býti z místních fondů aneb nadání, určených k účelům takovým.

§. 6. Jestliže podle §. 5. z. ř. ze dne 14. května 1869 náboženství se vyučuje od učitele světského, náleží ustanovení odměny za toto vyučování c. k. zemské školní radě a má se při dobývání této odměny jednati dle zásad svrchu položených.

§. 7. Při zřizování míst učitelů náboženství budou požitky s právem na věkové přídavky služební vždy po jednotlivých případech ustanovovány.

Učitel náboženství s platem ustanovený, který rovněž jak ostatní učitelé na příslušné škole pod přísahu vzat byv, učitelskému sboru členem přináležejí, má plniti veškeré povinnosti učitelů, obzvláště též ony, které se týkají počtu hodin vyučovacích.

Katecheti jako takoví nemohou se nésti ku zvláštním požitkům zaopatřovacím.

(V Solnohradsku mohou katecheti na požitky zaopatřovací nároky činiti, jestliže hned po ustanovení svém k ústavu pensijnímu přistoupí a percentuální příspěvek do pensijního fondu učitelského odvádějí. Nařiz. minist. ze dne 16. února 1875 §. 6.)

§. 8. Tato nařízení týkají se pouze oněch učitelů náboženství, kteří zákonem ze dne 20. června 1872 ustanoveni byli aneb odměňováni bývají, a netýkají se nikterak učitelů náboženství před platností tohoto zákona ustanovených co do jejich požitků a požadavků zaopatřovacích.

VI. Náboženské úkony žáků.

Vzhledem k náboženským úkonům žáků nestává všeobecných zákonů školských. Jestli dle §. 2. z. ř. ze dne 25. května 1868 církví ponecháno, u věci té příslušná opatření učiniti. Proto dobře učiní katecheta, oznámí-li hned před rokem školním všeliké cvičení náboženské žáků svých okresní radě školní, aby tato učitelům naříditi mohla, by při úkonech takových k žákům dozírali.

V Čechách vydala okresní rada mostecká nařízení ze dne 8. května 1876, schválené zemskou školní radou, znění tohoto:

1. Vyučování školní má modlitbou se počítí i skončiti.
2. Mládež školní, počínajíc 3. třídou, má mši svatě obcovatí každou neděli a svátek bez výminky; v témdni pak každodenně mimo v zimě a při nepříznivém počasí.
3. Sv. zpověď a přijímání mají se odbývati na počátku roku školního, o velikonoci, a před prázdninami.
4. Žáci se mají zúčastniti průvodů o Božím Těle, v den sv. Marka a v prosebných dnech.

VII. Dnové feriální kromě šestinedělních prázdnin ročních.

(Výnos školní rady moravské ze dne 19. prosince 1870 a šk. r. slezské ze dne 6. června 1875)

1. Všecky neděle a svátky.
2. Den aneb dva půldny v témdni.
3. O vánocích od 24. do 27. pros. incl. (V Čechách do 1. ledna.)

4. O velikonoci od středy před svátky do úterku po svátcích incl. (V Čechách o den déle.)

5. O sv. Duchu neděle, pondělí a úterý. (V Čechách i sobota před svátký.)

6. Den jmenin J. V. císaře a císařovny. (V Čechách není prázdný.)

7.* Poslední den roku.

8.* Pondělí a úterý masopustní. (V Čechách jediný toliko den.)

9.* Pondělí a úterý o posvícení, ale jen na školách venkovských. (V Čechách jediný toliko den.)

V Čechách mají žáci prázdný také o sv. zpovědi a sv. přijímání, jakož i o průvodech v den sv. Marka a ve dny prosebné.

Jsou-li důležité příčiny, může nad to místní rada školní v roce tři dny prázdnin povolit.

Knihy potřebné a vhodné.

I. Učební knihy a pomůcky:

1. Malý katechismus. 6 kr. C. k. knihosklad.
2. Výtah z velkého katechismu. 19 kr.
3. Veliký katechismus. 25 kr.
4. Perikopy na neděle a svátky. 52 kr.
5. Schůzka bibl. dějepřava. 56 kr.
6. 40 obrazů bibl. 9 zl. Frýburk. Herder.
7. 30 obrazů St. Z. a 30 N. Z. 6 zl. 40 kr. Olomouc. Hölzl.
8. Mapa Palestiny od Kozena. 6 zl. 40 kr. Olomouc. Hölzl.

I. Knihy pomocné.

1. Ježíš přítel dětí. Modl. kniha, od Svobody. 50 kr. neváz.
2. Katechismus pražský. 25 kr.
3. Katechismus s bibl. dějepřavou, od Doležela. 2 sv. 1 zl.
4. Katol. Katechismus v příkladech, od Perutky. 88 kr.
5. Učení kat. náboženství, od Hulakovského. 56 kr.
6. Učební kniha kat. náboženství, od Vinklaře. 80 kr.

* V Slezsku není prázdný.

7. Výklad kat. náboženství, od Podstranského. 3 sv. 8 zl. 10 kr.
8. Dějepis zjevení Božího St. a N. Z., od Procházky. 2 sv. 3 zl.
9. Liturgika, od Špachty. 24. kr.
10. Legenda svatých, od Bílého. 5 zl.
11. Stručný dějepis církevní od Tippmana. 40 kr.
12. Výklad evangelií, od Rychlíka. 1 zl. 80 kr.
13. Hulakovského duchovní řeči. I. 1 zl. 20 kr.
14. Perutky duchovní exhorty. 1 zl. 40 kr.

III. Pro knihovny školní :*

a) Knihy pro mládež:

1. Dědictví maličkých v Hradci králové. Dítě 2 zl. Škola 5 zl. jednou na vždy.
2. Zlatá kniha dívek českých v Písku. Odd. I. Zlaté listky; odd. II. Zlaté klasy. Vklad do každého oddělení pro dítě 2 zl., pro školu 5 zl. jednou na vždy.
3. Nová knihovna pro mládež. Vyd. Urbánek. Sv. 20—48 kr.
4. Komenský. 18 sv. po 20—40 kr.
5. Divadelní ochotníček pro mládež. 18 sv. po 20—48 kr.
6. Zábavy pro mládež. Vyd. Pospíšil v Praze 140 seš. po 20—30 kr.
7. Nýricovy spisy. 18 sv. po 24 kr.
8. Obrázková knihovna pro mládež. 7 sv. po 48—60 kr.
9. Křištofa Šmída veškeré spisy. sv. 59 po 22 kr.
10. Latinská bibliotéka mládeže. 21 sv. po 10 kr.
11. Budečská zahrada. Obrázk. časopis. Ročně 1 zl. 60 kr.
12. Štěpnice. Obr. časopis. Ročně 1 zl. 10 kr.

b) Knihy pro dospělé:

1. Dědictví sv. Cyrila a Methoda v Brně. Vklad 15 zl.
2. Dědictví sv. Jana Nep. v Praze. Vklad 22 zl.
3. Tiskový katol. spolek v Praze. Ročně 1 zl.
4. Matice Libuše v Praze. Ročně 1 zl.
5. Matice rolnická v Praze. Ročně 1 zl.
6. Matice průmyslnická v Praze. Ročně 1 zl.

* Opatří Fr. A. Urbánek, kněhkupec v Praze (na vodičkové ulici č. 20 nové,) jež ku všelikým zakázkám vřele doporučujeme.

7. Časové listy v Brně. Ročně 50 kr.
8. Ženský svět. Spisy zábavné. 5 sv. 7 zl. 30 kr.
9. Františka Pravdy sebrané spisy. 3 sv. 4 zl. 48 kr.
10. Chocholouška sebrané spisy. 8 sv. po 2 zl.
11. Bož. Němcové sebrané spisy. 3 sv. 4 zl. 40 kr.
12. Moravské národní pohádky. 2 sv. 2 zl. 64 kr.
13. Ehrenbergra spisy zábavné. 40 seš. po 20 kr.
14. Zábavná bibliotheka v Brně (Mathon). Ročník 2 zl.
15. Laciná knihovna národní. Seš. 10 kr. Praha. Otto.
16. Romány Emilie Flygeren-Karlenové. 11 rom. 7 zl.
17. Vlast. Sběrka básní. 50 kr.
18. Robinson Krusoe. 1 zl. 60 kr.
19. Kytice z českých pověstí, od Hráše. 1 zl.
20. České pohádky, od Hráše. 80 kr.
21. Nikolaův dějepis český v obrazích. 60 kr.
22. Mitrovce cesta do Carohradu. 80 kr.
23. Selské novely od Bjönsona. 80 kr.
24. Besední kytice, od Hory. 1 zl. 40 kr.
25. Bartoše Anthologie. 1 zl. 10 kr.
26. Z dnů našeho probuzení, od Čenského 1 zl. 40 kr.
27. Nejnovější gratulant, od Zemana. 60 kr.
- Z Matice lidu v Praze hodí se: ročník 1871: č. 2. 3. 1872: č. 2. 3. 5. 6. 1873: č. 4. 5. 1874: č. 1. 5. 6.

IV. Díla bohoslovecká.

1. Časopisy.

Časopis katolického duchovenstva. Ročně 3 zl. 50 kr.
 Blahověst. Ročně 3 zl. 50 kr.
 Cecilie, hudební, Ročně 2 zl.
 Method, pro křesťanské umění. Ročně 1 zl.

2. Apologetika.

Hakl: Dra. Martina apologetika pro 1. tř. v. g. 96 kr.
 Procházka M., Apologetika. 1 zl.
 Štebský: Dra. Frinda apologetika. 1 zl. 20 kr.
 Brandl: Kritická úvaha o Šťastného „Ježíši“. 40 kr.
 Brandl: Krit. úvaha o Šťastného „O spasení po smrti.“ 40 kr.
 Brázda (prof. Lenz) o Šťastného spisu: „Ježíš.“ 56 kr.

Brázda: Filosofie o nesmrtelnosti lidské duše. 50 kr.
Brázda: Učená rozprava o jaoucnosti Boží. 56 kr.
Frost: Bdětež, Antikrist tu! (proti Renanu). 10 kr.
Štule: Renan a pravda. 60 kr.

3. Dogmatika.

Hakl: Dra. Martina katol. věrouka. 1 zl. 20 kr.
Jirsík; Populární dogmatika. 1 zl. 80 kr.
Hejbal: Katol. dogmatika pro obecní lid. 60 kr.
Ctibor: Věrouka pro nižší gymnasia. 56 kr.
Herčík: Katechismus sněmu tridentského 1 zl. 60 kr.
Sem patří: Jirsík: Bohumil. 40 kr.
Svoboda: Byl jsem posedlý, stana se katolíkem? 50 kr.

4. Morálka.

Procházka: Dra. Martina mravověda. 1 zl. 40 kr.
Hakl: Dra. Martina Katolická mravouka. 1 zl.
Kralovec: Přehled křesťanské mravouky. 30 kr.
Hejbal: Katolická morálka pro lid. 1 zl. 60 kr.
Ctibor: Mravouka pro nižší gymnasia. 60 kr.

5. Biblí a pomocné knihy.

Krbec: Biblí česká čili písmo sv. 1 zl. 10 kr.
Frencl: Biblí česká. V sníž. ceně 5 zl.
Bezděka: Bibles svatá. 3 díly. V sníž. ceně 5 zl.
Frencl: Biblická encyklopaedie. 3 zl. 40 kr.
Sušil: Písmo sv. nového zákona s výkladem. 8 dílů. 15 zl.
Hnojek: Evangelia vyložená. 2 díly. 2 zl. 12 kr.
— Řeči epištoly vyložené. 1 zl. 60 kr.
Frencl: Postilla. 4 díly. Sníž. cena 3 zl. 20 kr.
Neumann: Život Ježíše Krista. 2 díly v sníž. ceně 1 zl.
— Životopis Krista Ježíše biblicko-harmonický. 1 zl.
Dr. Bílý; Život Ježíše Krista. V sníž. ceně 80 kr.
Bradáč a Bernhard: Příběhy star. i nov. zákona. 2 d. 4 zl.
Procházka: Putování Krista Pána po sv. zemi. 52 kr.
Stárek: Haneberga pokus historie zjevení Božího. 1 zl.

Pondělík: Dějepisná rukověť zjevení Božího v st. zák.
1 zl. 50 kr.

Kotrbelec: Dějepis zjevení Božího v star. zák. 1 zl. 60 kr.

Frencel: Biblický dějepis zjevení Božího v star. zák. 1 zl.

Šoffr: Palaestina neb země svatá. S mapkou. 25 kr.

D. a Š.: Bibličtí příběhové 2 díly. 88 kr.

6 Patristika.

Řehák: Patristická encyklopedie. 9 zl.

Sušil: Spisy sv. otcův apoštolských. 2 zl.

Stárek: Sv. Cypriana věk a spisy vybrané.

Sv. Jana Zlatoústého věk a spisy vybrané.

Krbeček: Desatero kněh církv. hist., od Eusebia. 1 zl.

Herčík: Vyznání sv. Augustina. 2 zl.

Desolda: Sv. Jana Zlatoústého o kněžství.

Dr. Hošek: Život sv. Augustina. V Cyr.-Meth. Děd.

7. Dějepis církve.

Procházka: Dra. Fesslera dějiny církve. 2 d. 2 zl. 92 kr.

Bílý: Dějiny sv. kat. církve. 2 zl.

Hnojek: Krátký dějepis církve Páně. 30 kr.

Kanera: Stručná dějprava pro nár. školy. 16 kr.

Hlavatý: Dějiny církve pro nižší realky 72 kr.

Drozd: Církevní dějiny pro vyšší gymnasia. 1 zl. 60 kř.

Novák: Obrazy z dějpisu církve Páně. 1 zl. 30 kr.

Tippmann: Stručný dějepis církevní. 40 kr.

Chmelíček: Kronika církve (nedok.) 17 seš. po 30 kr.

8. Pastorálka a pomocné knihy.

Škočedopole: Přír. kn. bohosloví pastýřského. 5 zl. 20 kr.

Škoda: Katechetika. 3. vyd. 1 zl. 80 kr.

Šmolík: Rukověť pro zpovědníky. 1 zl. 70 kr.

Špachta: Homiletika. 2 díly.

Komenský: Umění kazatelské. 76 kr.

Kupka: Bergama Rukověť pro zpovědníka. 1 zl.

Šrůtek: Liturgika v rozmluvách. 80 kr.

Hnojek: Katechismus o sv. obřadech. 2. vyd. 56 kr.

Čtibor: Liturgika pro dívčí školy. 80 kr.
Frencl: Liturgika. 60 kr.
Poimon: Fischera Obřady církve katolické. 48 kr.
Česká katolická agenda. 40 kr.
Šulc: Samaritán (k nemocným). 80 kr.
Voborník: Sv. týden před velkonočí. 2. vyd. 54 kr.

9. Kazatelství.

Časopisy a sbírky homiletické:
Posvátná kazatelna od Kuldy. Olomouc. Ročník 4 zl.
Kazatelská knihovna. Redaktor Tom. Novák.
Kazatelé slovanští. Vydává Ant. Mužík. Ročník 4 zl.
Pomůcky kazatelské:
Macan: Výbor příkladů. 1 zl. 24. kr.
Rothberger: Příkladové.
Černohouz: Pravdy v příkladech. 60 kr.

10. Katechetické práce.

Katechismy: Skočdopole, Bernard, Beneš, Hejbal, Doležel.
Výklady: Podstranský, Okáč, Tomek, Perútka, Valouch.
Katechese. Bartoš, Hejbal a bohoslovci olom.
Bibl. příb: Srdínko, Doležel (v katechismu) a Bradáč.

11. Životy Svatých.

Karlík. 5 dílů. Bílý: Legenda. Klinkáč: Legendy.
10 zl. 80 kr.
Nad to jednotlivé životopisy různých spisovatelů.

12. Vzdělávatelné spisy:

Rozjímání: Následování Krista od Desoldy, Douchy a Poimona.
Poimon: Filothea. Vrtátka a Erben; Štítného knihy.
Kancionály a zpěvníhy: Bradáče, Stýbla, Javůrka;
Gregory, Pohana a Horáka pohřební, Veselého zvuky varhan,
Manuale rituum.
Pobožnosti: Rezáč, Němeček.
Modlitební knihy: Beran, Desolda, Frencl, Němeček,
Pech, Pelikovský, Ruffer, Svoboda (Jais), Štulec, Vinklář a. j.

*Látka učebná pro žáky menší. *)*

I.

Prvé nežli co bylo, byl sám Bůh. Bůh sám lidem oznámil, jak povstaly všechny věci. Máme to napsáno ve svaté knize, která se nazývá bible nebo *písmo svaté*.

Bůh sám také zjevil, kdo jest a co od nás žádá. Co Bůh zjevil, obsahuje modlitba „*Věřím v Boha*“. Ona zní: Věřím v Boha Otce atd.

Modlitba tato se nazývá apoštolské vyznání víry, protože od apoštolů pochází. Apoštolské vyznání víry má dvadce částí neb článků.

První článek víry

zní takto:

Věřím v Boha Otce, všemohoucího stvořitele nebe i země.

První článek víry nás učí: 1. že jest jeden Bůh; 2. že jsou tři božské osoby; že Bůh všechno stvořil.

o Bohu.

Že jest Bůh, poznáváme již ze stvořených věcí, které samy ze sebe povstati nemohly.

Bůh jest sám od sebe nejdokonalější duch. Má nejlepši rozum a vůli, ale těla nemá.

Tyto vlastnosti Boží máme sobě nejvíce pamatovati: Bůh jest věčný, všemohoucí, nejvyšší svatý, nejvyšší spravedlivý, nejvyšší dobrotivý, všudy přítomen, vševedoucí, nejvyšší milosrdný.

o třech božských osobách.

Bůh toliko jeden jest. Ale jsou tři božské osoby: Otec, Syn a Duch svatý.

Každá božská osoba jest pravý, stejný Bůh. Jaký Otec, taký Syn, taký Duch svatý.

*) Číslice římské značí hodiny vyučovací. Látka pro první školní rok označuje tisk obyčejný; látka pak i pro druhý školní rok tisk ležatý.

Každá božská osoba jest od druhé rozdílna. Jiný jest Otec, jiný Syn, jiný Duch svatý.

Bůh Otec nás stvořil, Bůh Syn nás vykoupil, Duch svatý nás posvěcuje.

Ty tři božské osoby spolu nazýváme *nejsvětější Trojicí Boží*.

Vyznáváme nejsvětější Trojici Boží znamením svatého kříže, když dělajíce kříž, každou z oněch tří božských osob jmenujeme.

Svatým křížem se žehnáme, kdykoli modlení začínáme a končíme. Dobré dítě rádo se modlí. Když se modlíme, mluvíme s Pánem Bohem. Proto skládáme ruce, hledíme na kříž a modlíme se pobožně a pozorně. Dobré dítě také rádo chodí do školy. Ve škole tiše sedí a pilně poslouchá. Na cestě pak slušně se chová, lidi uctivě pozdravuje a před křížem a obrazy svatých smeká, aneb je líbá.

II.

o stvoření světa.

Bůh všechno stvořil. To znamená, že všechno (pouhou vůlí svou) z ničeho učinil.

Písmo svaté praví: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Země pak byla pusta a prázdná, celá vodou pokryta a tma byla na ní.“ I spořádal Bůh nebe a zemi za šest dní.

Prvního dne stvořil Bůh světlo. *Druhého* dne stvořil Bůh oblohu nebeskou. *Třetího* dne stvořil Bůh moře, suchou zemi a rostliny. *Čtvrtého* dne stvořil Bůh slunce, měsíc a hvězdy. *Pátého* dne stvořil Bůh ryby ve vodě a ptáky v povětří. *Šestého* dne stvořil Bůh zvířata všeho druhu a naposlady lidi.

Ty stvořené věci nazýváme *tvory*; Boha pak jmenujeme *stvořitelem*.

Bůh jest věčný; byl vždy, jest a bude vždy.

Bůh jest všemohoucí: může všechno učiniti, cožkoli chce.

Co Bůh stvořil, také zachovává a spravuje.

Péče Boží, kterou svět zachovává a spravuje, nazývá se prozřetelností Boží.

Prozřetelností svou pečuje Bůh o všechny tvory, zvláště pak o člověka (Josef, Mojžíš.)

Pán Bůh i nás stvořil a o nás pečuje. Proto ho máme každodenně ctít, jemu děkovati a jej o nové dary prositi.

Dobré dítě se tedy modlí ráno a na večer, před jídlem a po jídle, a kdykoli se k modlení zvoní. Činit takto z té příčiny, aby se Pánu Bohu zalíbilo.

III.

o andělech.

Na nebi stvořil Bůh *anděly*.

Andělé jsou dobří duchové; mají rozum a vůli, ale těl nemají.

Bůh je stvořil, aby ho milovali, jemu sloužili a věčně blaženi byli.

Všichni andělé byli svatí a dokonalí. Ale Bůh je zkoušel, zůstanou-li svatými.

Mnozí andělé zůstali svatými a přijati jsou od Boha do věčné slávy.

Tito andělé Bohu slouží a lidi opatrují. Proto se nazývají „*andělé strážní*.“

Modlíme se k svému andělu strážnému: Anděle Boží, strážce můj a t. d.

Někteří andělé nezůstali svatými. Byliť pyšní a proto je Bůh k věčným mukám odsoudil.

Nazývají se zlí duchové nebo *ďáblové*. Tito Boha nenávidí a nás ke zlému ponukají.

Bůh jest nejvyšš svatý: miluje všelike dobro a nenávidí všeho zla.

Bůh jest nejvyšš spravedlivý: dobro odměňuje a zlo trestce.

IV.

Stvoření prvních lidí.

Přední tvor na zemi jest *člověk*. První lidé byli Adam a Eva. Tělo Adamovo učinil Bůh z hlíny země. Ale nebylo hned živo. I vdechl mu Bůh duši a bylo živo. Tělo Evy učinil Bůh ze žebra Adamova, když spal. Také její tělo nebylo hned živo. Proto i jí vdechl Bůh duši a byla živa.

Lidé sestávají z *těla* a z *duše*. Tělo je smrtelné, duše pak nesmrtelná. Smrt jest oddělení duše od těla. Po smrti

uloží se tělo do hrobu, duše pak navrátí se k Bohu, kterýž ji soudí. Soud ten se nazývá *soukromý soud*.

Bůh poví duši při soudě tom, co dobrého učinila, aneb zlého spáchala. Po soudě pak přichází duše buď do nebe, aneb do očištcce, anebo do pekla.

Nebe jest místo, kde svatí věčné blaženosti požívají. Do nebe přichází, kdo bez hříchu zemřel, aneb v očištcce vytrpěl.

Očištec jest místo, kde trpí duše časné tresty za hříchy své. Do očištcce přichází, kdo zemřel, máje toliko malé hříchy.

Peklo jest místo, kde zavržení věčné tresty trpí. Do pekla přichází, kdo zemřel, máje těžký hřích.

Bůh lidí vyznamenal dle těla i dle duše.

Tělu dal Bůh: 1. přímou postavu; 2. jazyk řeči schopný; 3. ruce k práci působivé.

Duši dal Bůh: 1. rozum; 2. svobodnou vůli; 3. svědomí.

Rozumem poznáváme Boha a jeho přikázání. Svobodnou vůlí volíme dobro a zavrhuje zlo. Svědomí jest vnitřní hlas, který nás k dobru vybízí a před zlem varuje, za vykonané dobro chválí a za spáchané zlo kárá.

Duše naše podobá se dary svými Bohu. Proto pravíme o ní, že jest obrazem Božím.

V.

Stav prvních lidí.

První lidé přebývali v *ráji*. Ráj byla krásná a roskočná zahrada. Tam bylo mnoho překrásných stromů, líbezných květin a rozličných zvířat.

První lidé žili velmi blaženě v ráji. Tělo jejich bylo zdravo a nesmrtelné. Rozum jejich byl dokonalý a vše dobré. A nad to byla duše jejich ozdobena zvláštní krásou a svatostí, aby se líbila Bohu.

Tyto dary měli zdědit také potomci Adama a Evy. Chtělo Bůh, aby všickni lidé šťastni byli.

Bůh lidi stvořil, aby ho poznali, milovali, poslouchali a spaseni byli.

Hned první lidé měli ukázati, že Boha poslouchají. Proto jim dal Bůh přikázání.

Pravil jim: „Ze všelikého stromu rajského jezte; jenom ze stromu prostředního ať nejíte. Budete-li z něho jísti, smrti umřete.“

Bůh jest nejvyšší dobrotitivý: miluje všechny tvory, zvláště pak lidi.

Bůh jest laskavým otcem naším. Proto se modlíme k němu „Otčenáš.“

Otčenáš nás naučil Pán Ježíš. Proto se nazývá „modlitba Páně.“ Sestává z předmluvy a ze sedmi proseb.

Slovy otčenáše chceme říci: Otče náš nebeský! Buď ode všech lidí chválen; dej nám království své v nebi; staň se vždy, co Ty chceš; dej nám, čeho potřebujeme; odpusť nám naše hříchy; nedej nám v pokušení zhrěšiti; ale zbav nás všeho, co se Ti na nás nelíbí.

VI.

Bád prvních lidí.

První lidé Boha neposlechli. Byliť svedeni ďáblem. Kdysi šla Eva blíž k zapovězenému stromu. I uviděla na něm hada, z něhož mluvil ďábel: „Proč nejíte z tohoto stromu ovoce?“ Eva odpověděla: „Bůh nám přikázal, abychom nejedli, bychom snad nezemřeli.“ I vymlouval jí to ďábel: „Vy nezemřete, ale budete jako Bůh.“ Eva uvěřila ďáblu a vzala ovoce se stromu a jedla. Dala pak i Adamovi, který také jedl. Tím se dopustili velikého hříchu. Hřích ten se nazývá prvotný hřích.

Hřích jest vědomé a svévolné přestoupení zákona Božího.

Některé hříchy jsou těžké neb smrtelné, jiné pak malé neb všední hříchy.

Hřích smrtelný jest těžké přestoupení zákona Božího. Hřích všední jest malé přestoupení zákona Božího.

Hříchem smrtelným ztrácí člověk svatost duše, jest pro Boha mrtev a hoden trestu věčného.

Hřích prvotný byl smrtelný hřích: 1. že přikázání bylo lehké; 2. že první lidé věřili více ďáblu než Bohu; 3. že chtěli samému Bohu rovni býti.

VII.

Následky hříchu prvotního.

Po spáchaném hříchu uviděli Adam a Eva, že jsou nazi. I učinili sobě zástěry z listí fíkového a skryli se

strachem a studem v stromoví rajském. Ale Bůh volal: „Adame, kde jsi?“ Adam odpovéděl: „Pane, bojím se vyjítí, neboť jsem nah.“ I řekl mu Bůh: „Odkud to víš? Jedl jsi ze zapovězeného stromu ovoce?“ Adam se vymlouval: „Eva dala mi a jedl jsem.“ Eva pak řekla: „Hád podvedl mne a jedla jsem.“ Ale nepomohla jim výmluva tato. Bůh jim dal sukně z koží a vyhnal je z ráje. Před rájem pak postavil anděly s ohnivými meči, aby jim bránili tam vejítí.

Bůh jest všudy přítomen: jest všudy, na nebi i na zemi.

Bůh jest vševědoucí: ví všechny skutky i myšlení naše.

První rodiče naše postihl ještě jiný trojlí trest: 1. bylo tělo jejich neduživé a smrtelné; 2. byl rozum jejich zatmělý a vůle ke zlu náchylna; 3. neměli více svatosti duše a proto ani naděje k blaženosti věčné.

První lidé uškodili však netotiko sobě, ale i všem ostatním lidem. Hříchem jejich pošpiněna jest duše každého člověka, když se narodí.

Proto že hřích ten dědictvím na všechny lidi přechází, nazývá se také *hříchem dědičným*.

Následky hříchu dědičného jsou i pro nás tyto: 1. tělo naše jest neduživé a smrtelné; 2. rozum náš jest zatmělý a vůle ke zlu náchylna; 3. nemáme při narození svatosti duše a proto ani naděje k blaženosti věčné.

VIII.

Zastíbení Vykupitele.

První lidé byli po svém vyhnání z ráje docela nešťastní. Musili těžko pracovat, mnoho trpět a konečně umřít. Když pak umřeli, nemohli do nebe vejít, proto že byli pro hřích svůj Bohu nemilými. Ale ani jejich děti a potomci nemohli po smrti do nebe vejít. Nebo bylo pro všechny lidi zavřeno, proto že všickni měli na sobě hřích dědičný.

I smiloval se Bůh nad lidmi hříšnými a chtěl je aspoň potěšit. On slíbil hned prvním lidem v ráji, že pošle Vykupitele, který lidi hříchu očistí a jim zase nebe otevře.

Tento Vykupitel se nazývá také *Mesiáš*; jest on *Ježíš Kristus, Syn Boží*. Proto ho chválíme pozdravením: *Pochválen buď Ježíš Kristus*.

Bůh jest nejvyšší milosrdný: odpouští nám hříchy naše, činíme-li pokání.

Bůh však neposlal slíbeného Vykupitele hned, nýbrž teprve za čtyři tisíce let. Lidé měli dříve poznati, v jakou bídu je uvrhl hřích, a že žádný je vysvoboditi nemůže, leč Bůh. Aby pak Vykupitele toho poznali lidé, až by přišel, připravoval je Bůh na přístří jeho. Onť: 1. pečoval, aby se poznání pravého Boha mezi lidmi zachovalo; 2. předpověděl skrze proroky známky budoucího Vykupitele.

IX.

Druhý článek víry

zní takto:

I v Jezu Krista, Syna jeho jediného Pána našeho.

Ježíš znamená Spasitele neb Vykupitele. Nazývá se tak, že nás vysvobodil od viny a od trestu hříchu.

Křtusen znamená Pomazaného Páně. Nazývá se tak, že byl učitelem, knězem a králem. Tito pak slouží Pomazanými Páně.

Druhý článek víry nás učí o Ježíši Kristu: že jest jediný Syn Boha Otce; 2. že jest pravý Bůh; že jest Pán náš.

Jakožto Syn Boží jest druhou božskou osobou. Jakožto pravý Bůh jest Bohu Otci roven a proto ho sluší tak ctíti, jak Otce. Jakožto Pán náš žádá od nás, abychom ho tak poslouchali, jako Otce.

Ježíš Kristus jest skutečně zaslíbený Spasitel, proto že se na něm vyplnilo, co proroci o Mesiáši předpověděli.

Zvěstování Janova narození.

O Mesiáši bylo předpověděno, že se narodí v zemi židovské. Tam také byl očekáván.

V zemi židovské bylo velké město. Jmenovalo se Jeruzalem. Tam stál překrásný kostel. A v tom kostele byl pěkný oltář, pak stál se dvanácti svatými chleby a svícen, na kterém sedm světél hořelo.

Kdysi posluhoval v kostele Zachariáš kněz. I vzal zlatou kadidelnici, aby podkuřoval oltář. V tom se mu ukázal anděl Gabriel. Zachariáš se ulekl. Ale anděl mu

řekl: „Neboj se Zachariáš! Manželka tvá Alžběta bude mít syna a nazveš jméno jeho Jan.“ Zachariáš pak nechtěl jemu uvěřiti. Řekl mu tedy anděl: „Že jsi neuvěřil, budeš němým, až se to stane.“ I vyšel Zachariáš z chrámu a nemohl více mluvit.

Narození Janovo.

Když přišel zaslíbený čas, dostala Alžběta syna. Soušedé a příbuzní její radovali se s ní. I chtěli, aby se synáček nazýval Zachariáš. Ale matka řekla: „Nikoli, on slouží bude Jan.“ I pravili jí: „Vždyť pak v celé rodině nemáte Jana!“ A tázali se otce na jméno dítěte. On pak byl ještě němý. Vzal tedy tabulku a napsal na ni: „Jan jest jméno jeho.“ A ihned mohl mluvit a počal Boha chváliti. Tehdy se podívali všickni řkouce: „Kým medle dítě to bude?“ Zachariáš pak obrátiv se k dítěti, pravil: „Ty, dítě mé, staneš se prorokem a budeš předcházeti samého Vykupitele.“

X.

Třetí článek víry

zmi takto:

Jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny.

Třetí článek víry nás učí o Ježíši Kristu: 1. že se člověkem stal; 2. že se z Marie panny narodil; 3. že jako Mesias jednal.

Pán Ježíš se člověkem stal, znamená, že přijal na sebe lidskou duši a tělo. Proto i pravíme, že se vtělil.

Pán Ježíš jest i pravý Bůh, i pravý člověk. Ale jest Bůh a člověk v jedné toliko osobě božské.

Pán Ježíš se vtělil, aby nás utrpením a smrtí svou vykoupil a spasil.

Žití Syna Božího.

V městečku Nazaretě žila svatá panna, jménem *Maria*. Byla zaslíbena svatému Josefovi, který byl tesařem. Oba byli chudobní, ale z rodu královského.

Když modlila se právě Maria. I vešel k ní anděl Gabriel a pozdravil ji: „Zdrávas Maria, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná jsi mezi ženami.“ Marie se ulekla. Ale anděl jí řekl: „Neboj se Maria! Budeš mít Syna a nazveš jméno jeho Ježíš.“ I táhla se Maria: „Jak se to stane?“ A anděl odpověděl jí: „Duch svatý sestoupí v tě a Syn tvůj bude Syn Boží.“ Řekla tedy Maria: „Ejhle děvka Páně, staniž mi se podle slova tvého.“ Na to odešel od ní anděl.

Abychom si na andělské zvěstování to zpomněli, zvolává se ráno, o poledni a u večer k modlení. Modlíváme se tu „*Anděl Páně*.“

Navštívení Marie panny.

Sotva odešel anděl, pospíchala Maria na hory k tetince své Alžbětě, aby jí řekla, že bude mít Syna Božího. Ale Alžběta už to věděla, neb jí to Duch svatý pověděl. Ona vyšla Marii naproti a zvolala: „Požehnaná jsi mezi ženami a požehnaný plod života tvého!“ Maria pak zpívala krásný chválozpěv, který začíná slovy: „Velebíš duše má Hospodina.“ Potom zůstala několik neděl u Alžběty a vrátila se zase do Nazareta.

Marii pannu ctíme pro její důstojnost zvláštní modlitbou: „*Zdrávas Maria*.“ Modlitba ta se nazývá pozdravení andělské, proto že tak anděl Marii pozdravil.

• *Pozdravení andělské skládá se ze tří dílů, ježto jsou:*
1. slova anděla Gabriela; 2. slova Alžběty; 3. slova církve.

Ctíme a vzýváme Marii pannu modlitbou touto, proto že se za nás u Boha přimlouvá a že její přímlyvy potřebujeme.

XI.

Narození Páně.

Když se měl Pán Ježíš naroditi, musila panna Maria a svatý Josef do Betléma k zápisu jíti. A když tam přišli, nenalezli místa, kde by byli mohli nocovati. I odebrali se za město do skalnaté jeskyně, kdež mívali pastýřové uškdy svá stáda. A tam v Betlémě ve chlévě narodil se Ježíš Kristus, Syn Boží a Vykupitel světa. Maria ho s radostí velikou plénkami obvinula a do jesli položila. (*Hod vánoční. Den štědrý.*)

Sotva se Pán Ježíš narodil, stalo se veliké světlo, andělé zpívali, a jeden z nich pravil pastýřům: „Ať zvěstují vám radost velikou, neb se vám narodil Spasitel v Betlémě městě.“ Pastýři ihned šli do Betléma, aby viděli, co jim byl anděl zvěstoval. I našli tam Marii a Josefa i dítě a klaněli se jemu.

Pán Ježíš má na nebi otce, ale nemá matky; na zemi pak měl matku, ale neměl otce. Svatý Josef byl toliko pěstounem jeho. Otcem Pána Ježíše jest Otec nebeský; matkou pak jeho byla Maria panna.

Maria se nazývá matkou Boží, proto že porodila Ježíše Krista, kterýž jest Bůh i člověk.

Že Maria matkou Boží se stala, spůsobil Duch svatý.

Pro tuto důstojnost zachránil Bůh Marii pannu od hříchu dědičného i od všelikého jiného hříchu.

Oblíbení Páně.

Osmého dne po narození dostal Syn Boží jméno Ježíš. A když měl čtyřicet dní, nesli ho Maria a Josef do chrámu jeruzalemského, aby zaň Bohu děkovali a dvě holubice darovali. Byl pak v chrámě nábožný stařeček *Simeon*. Ten vzal Syna Božího na ruce své, a chválil Boha a pravil: „Nyní už rád umru, když jsem uviděl Vykupitele světa.“ A byla tam také nábožná vdova *Anna*. I ona chválila Boha a zvěstovala všem, že viděla Mesiáše.

Příkladu Marie panny následují posud nábožné matky. Nosivajíť novorozenátka svá do kostela, aby tam Pánu Bohu za ně děkovaly a je do ochrany Boží poručily. Kněz pak dává jim hořící svíci do ruky, uvádí je k oltáři, modlí se nad nimi a kropí je svěcenou vodou. Obřad ten slove *úvod*.

XII.

Matři od východu.

Narození Pána Ježíše bylo také zvěstováno třem králům. Jmenovali se Kašpar, Melichar, Baltazar. Ukázalať se jim krásná hvězda, z nížto poznali, že se narodil Pán Ježíš. I vydali se na cestu, aby ho hledali. A hle, hvězda je vedla až do Jeruzalema. Tam se tázali krále Heroda: „Kde

jest ono narozené královské dítě? Viděli jsme hvězdu jeho a přišli jsme poklonit se jemu.“ Ale Herodes o něm nevěděl. Ptal se tedy kněží a zákonníků. Ti pak jemu pravili: „V Betlémě se musilo naroditi.“ I řekl Herodes třem králům: „Jděte do Betléma a hleďte dítě ono, a když je naleznete, řekněte mi, abych i já se jemu klaněl.“ Ale Herodes tak jenom pravil, opravdu však mnil dítě zabiti.

Tři králové šli nyní do Betléma a hvězda je zase vedla, až se zastavila nad místem, kdež byl Pán Ježíš. I vešli tam a našli Marii a Josefa i dítě a klaněli se jemu. Také mu donesli dary: zlato, kadidlo a myrrhu. Chtěli tím ukázati, že Pán Ježíš jest Bůh, král a člověk. Potom ale navrátili se jinou cestou domů, neb jim řekl Bůh: „Nechodte k Herodovi; chceť on dítě zabiti.“

Útek do Egypta.

Vida Herodes, že se nevracejí králové, rozhněval se náramně. I poslal vojáky, aby zabili v Betlémě všechny chlapečky až do dvou let. Myslíť, že mezi nimi bude také Pán Ježíš. Ale Pána Ježíše nebylo mezi nimi. Těže noci ukázal se anděl svatému Josefovi a řekl: „Vstaň, vezmi dítě a matku jeho a uteč do Egypta, neb Herodes chce dítě zabiti.“ I vstal Josef hned a ještě za tmavé noci odešel s Marií a dítětem do Egypta. Ráno pak přišli vojáci a brali matkám pacholátka z náručí a zabíjeli je. I stal se pláč a nářek, jakého nikdy nebylo slýchat.

Ale Bůh potrestal brzy na to strašně Heroda. Na celém těle ryly se mu škaradé vředy a červi ho sežírali, tak že bolestí křičel, až umřel. Tu se opět ukázal anděl svatému Josefovi v Egyptě a řekl: „Navrať se domů, neb Herodes už umřel.“ I navrátil se sv. Josef s Marií a dítětem zpátky. Ale slyše, že by v Betlémě byl syn Herodův, jel ještě dále do Nazareta. Tam byl Pán Ježíš vychován a proto se nazývá Ježíš Nazaretský. (J. N. R. J.)

XIII.

Evangelisty Ježíš.

Když měl Pán Ježíš věku svého dvanácte let, šel se svými rodiči na slavnost do Jeruzalema. Tam se v kostele tak

pobožně modlil, jako anděl v nebi. Po slavnosti šla panna Maria a svatý Josef domů, ale Pán Ježíš zůstal tam. Když pak ho večer neviděli, vrátili se do Jeruzalema a hledali ho. Teprv po třech dnech našli ho v chrámě. Tam seděl mezi učiteli, tázal se jich a odpovídal jim, tak že se všichni divili. I řekla Maria panna laskavě k němu: „Synu, proč jsi nám to učinil? My jsme tě bolestně hledali!“ Pán Ježíš pak odpověděl mírně: „Proč jste mne hledali? Nevíte, že musím být v domě Otce mého, totiž v kostele?“ Potom se vrátil se svými rodiči do Nazareta. I zůstal tam do roku třicátého a byl rodičů svých vždy poslušen.

I my máme slavnosti neb *svátky*. Svátky světíme ke cti Pána Ježíše, panny Marie, aneb andělů a svatých. V neděli a ve svátek máme do kostela jít. *Kostel* jest dům Boží. Proto nesmíme v něm mluvit, aniž se ohlížeti. Dobré dítě v kostele uctivě stojí aneb klečí, dívá se na oltář a modlí se neb zpívá.

Kostel náš daleko vzácnější jest, než byl jeruzalemský. Na kostele vidáme věž a na ní zvony a hodiny. *Věž* nám ukazuje jako prstem k nebi. *Zvony* nás volají do kostela a vyzvánějí mrtvým. *Hodiny* nás pamatují, jak rychle přechají dny našeho života.

V kostele vidáme při vchodu kropenku, dále pak oltář, křtitelnu, kazatelnu, zpovědnici, korouhve, kříže, obrazy, lampy a svícný. *Kropenka* jest na svčenu vodu. Tou vodou se kropíme na znamení, že chceme být od hříchu čisti. Z té příčiny se kropíváme svčenu vodou i doma. Při *oltáři* kněz Bohu obětuje a za lid se modlí. U *křtílny* se novorozené dítě křtí. Na *kazelně* mívá kněz kázání. Ve *zpovědnici* kněz lidem hříchy odpouští. *Korouhví* se užívá při procesích. *Kříže a obrazy* nás pamatují na Pána Ježíše a na svaté. Proto je míváme i doma. *Lampy a svíce* v kostele hoří ke cti Pána Boha.

V kostele se scházejí zbožní lidé, kteří se nazývají *věřící*. Kněz je poučuje a jim svatými věcmi přisluhuje. Knězi slouží *kostelníci a ministranti*. *Kněz* jest služebníkem samého Boha. Proto se nazývá velebný aneb důstojný pán. Máme ho poslouchati a ctíti.

Na mládí Pána Ježíše sobě vzpomínáme, kdykoli se modlíme *ruženec*.

Ríkáme tu nejprv „věřím“ a pak jednou „otčenáš“ a desetkrát „zdravas.“ Při prvních desíti zdravásích říkáme ke slovu Ježíš; kterého jsi panno z Ducha svatého počala; při druhých: s kterým jsi panno Alžbětu navštívila; při třetích: kterého jsi panno v Betlémě porodila; při čtvrtých: kterého jsi panno v chrámě obětovala; při pátých: kterého jsi panno v chrámě nalezla. Takový růženec se nazývá *růženec radostný*.

XIV.

Křest Páně.

Když měl Pán Ježíš třicet let, počal veřejně vyučovati. Aby pak ho lidé poznali, předcházel ho svatý Jan a připravoval lidi na něho. Proto se nazývá *předchůdce Páně*.

Svatý Jan býval na poušti, nosil hrubý šat ze srsti velbloudí a pás kožený a živil se kobylykami a medem lesním. I vyšel z pouště a ukázal se v krajině jordanské. Tam volal: „Lidé polepšete se! Vykupitel váš brzy přijde!“ Mnozí uvěřili jemu a chtěli se polepšiti. Tyto svatý Jan v řece Jordanu pokřtil a proto se nazývá *Jan Křtitel*.

Kdysi přišel také Pán Ježíš k Jordanu, aby se dal pokřtiti od Jana. Ale svatý Jan křtil jenom hříšníky. Proto se bál Pána Ježíše pokřtiti. I řekl mu Pán Ježíš: „Učiň tak, neb tak Bůh poručil.“ Tehdy pokřtil ho svatý Jan. A aj, otevřelo se nebe a Duch svatý sestoupil v podobě holubice na Pána Ježíše. Otac pak nebeský volal: „Tento ješť můj milý Syn,“ v kterém se mi zalíbilo!“

Lidé bývají i nyní křtěni. Ale ješť rozdíl mezi křtem Janovým a křtem nynějším. Křtem Janovým se neodpouštěly hříchy, křtem pak nynějším odpouštějí se hříchy. I vás donesli hned po narození do kostela ke křtu svatému. Kněz vám tu lil vodu na hlavu a pravil: „Já tě křtím ve jménu Otce, i Syna, i Ducha svatého.“ A v tom, co vás kněz umýval na hlavě, umyl vás také Duch svatý na duši od hříchu dědičného. Spolu jste dostaly na křtu svatém jméno svatého, aby za vás u Boha orodoval. Proto se máte k němu rádi modliti. Křest je svatá věc, neb *svátost*.

Takových svatých věcí neb svátostí máme sedm. Sedmero svátostí ješť: 1. křest, 2. biřmování, 3. svátost oltářní, 4. pokání, 5. poslední pomazání, 6. svěcení kněžstva, 7. stav manželský.

Sobouzení Pána.

Sotva byl Pán Ježíš pokřtěn, vedl ho Duch svatý na poušť. Tam zůstal Ján Ježíš čtyřicet dní a nocí a modlil se a postil. I přistoupil k němu ďábel a pokoušel ho třikrát.

Ponejprv ukázav ďábel na kamení, pravil: „Jsi-li Syn Boží, řekni, ať kamení toto chlebové jsou.“ Ale Pán Ježíš odpověděl: „Člověk může i bez chleba žít, chce-li jen Bůh.“ Podruhé vedl ďábel Pána Ježíše na vrch chrámu jeruzalemského a řekl jemu: „Spusť se dolů; andělá tě uchopí na ruce, abys o kámen se neurazil.“ A Pán Ježíš odpověděl: „Nesmíme v nebezpečí se vydávati a pak chtíti, aby nás Bůh zachránil.“ Po třetí vedl ďábel Pána Ježíše na horu a řekl jemu: „Všecko co vidíš, tobě dám, jestli že padna budeš mi se klaněti.“ I odpověděl jemu Pán Ježíš: „Odejdi satane! Pánu Bohu samému se máme klaněti a sloužiti.“ Tehdy opustil ho ďábel a aj, andělé přistoupili a sloužili jemu.

Pán Ježíš se od ďábla pokoušeti dal, aby nám ukázal, že i my odpirati máme, kdykoli nás ďábel ke zlu ponouká a svádí.

XV.

Učení Pána Ježíše.

Z pouště vrátil se Pán Ježíš opět k Jordanu. Ale brzy odešel a učil po vší zemi židovské. Učil v kostele, ve školách, v domech, v poli, na horách, na poušti i na moři. A učil nejen ráno, ale i o poledni a u večer; kdykoli se lid sešel.

Pán Ježíš však nechodil sám. Mívalť okolo sebe mnoho dobrých lidí, kteří věřili, že jest Synem Božím a kteří učení jeho rádi poslouchali. Tito se nazývali jeho *věřící*, z počtu věřících vyvolil sobě Pán Ježíš 12 *apostolů* a 72 *učenníků*. Jména apoštolů jsou: Ondřej, Jan, Šimon Petr, Filip, Bartoloměj, Jakub, jiný Šimon, jiný Jakub, Matouš, Tomáš, Juda, Jidáš. Svatý Petr byl mezi nimi nejprřednějším. Tito apoštolové všecko viděli a slyšeli, co Pán Ježíš činil a učil.

Pán Ježíš učil o sobě, že jest přislíbený Mesiáš, kterého Pán Bůh na svět poslal.

On také jako pravý Mesias jednal. Byl učitelem, knězem a králem. Učitelem byl, že lidi vyučoval. Knězem byl, že se za nás obětoval a úřad kněžský ustanovil. Králem byl, že založil duchovní království, to jest církev.

Pán Ježíš učil o Bohu, kdo jest, a jak se k němu chovati máme. On nám pověděl i pravdy, které máme věřiti, i cnosti a dobré skutky, které máme konati.

Nejhlavnější pravdy jsou: 1. že jest jeden Bůh; 2. že jest Bůh spravedlivý soudce; 3. že jsou tři božské osoby; Otec, Syn a Duch svatý; 4. že Syn Boží se vtělil, aby nás vykoupil; 5. že jest duše lidská nesmrtelná; 6. že jest nám ku spasení potřeba milosti (pomoci) Boží.

Nejpotřebnější cnosti jsou: víra, naděje a láska. Nazývají se božské cnosti. Máme se o ně modliti a je častěji vzbuzovati.

Nejpřednější dobré skutky jsou: modlitba, půst a almužna. Máme je konati z lásky k Bohu a ne pro chválu lidskou, jak činili zlí farisei.

Pán Ježíš dokázal, že učení jeho pravdivo jest; neboť přesvatě žil, budoucí věci předpovídal a zázraky činil.

Život jeho byl tak svatý a příkladný, že mohl i nepřáteli se tázati: „kdo z vás může mne viniti ze hřechu.“

On předpověděl zrádu Jidášovu, zapření Petrovo, své vzkříšení, na nebe vstoupení, seslání Ducha svatého a jiné.

On činil zázraky na přírodě (věcech), na nemocných, na posedlých a na mrtvých.

XVI.

Zázraky na přírodě.

Svadba v Káni. Byla svadba v Káni galilejské. Pán Ježíš a panna Maria byli také pozváni. Mezi jídlem už nebylo vína. I řekla Maria k Pánu Ježíšovi: „Nemají vína!“ Ale on odpověděl: „Ještě nepřišla hodina má.“ Chtěl říci: Počkej jen, však já pomohu.

A stálo tam šest kamenných džbánů na umývání. Pán Ježíš řekl po chvíli služebníkům: „Naplňte džbány vodou!“ I naplnili je až po vrch. Pán Ježíš pak učinil z vody té víno a poručil služebníkům: „Zaneste je vrchnímu správci svadby!“ A oni nesli. Když pak správce okusil vína, řekl ženichovi: „Každý dává dobré víno napřed, ale tys nechal

nejlepší víno až naposled.“ Nyní teprv se poznalo, že Pán Ježíš proměnil vodu ve víno. I uvěřili lidé, kteříž tam byli, že Pán Ježíš jest Syn Boží.

Svadbou vidíváte častěji. Ženich a nevěsta přicházejí do kostela. Tam sobě před oltářem podávají ruce a kněz je žehná. Bůh pak tyto snoubence posiluje, aby spolu do smrti nábožně žili. Tento úkon je svátá věc neb svátost a nazývá se svátost manželství neb „stav manželský.“

Rybolov. Kdysi v noci lovili apoštolé ryby na moři galilejském. Ráno pak stáli a vypírali sítě. I přišel k nim Pán Ježíš, sedl na lodičku Petrovu a řekl jim: „Jedte na hlubinu a roztáhněte sítě své k lovení.“ Odpověděl mu Petr: „Pane, celou noc jsme lovili a nic neulovili, ale na tvé slovo rozeSTRU sít.“

I rozeSTRU sítě a zahrnuli tak mnoho ryb, že se až trhaly sítě. Tehdy pokynuli Janu a Jakubovi, kteří byli na druhé lodičce, aby pomohli jim. Tito přišli a naplnili obě lodičky, že se téměř topily. Uviděv to Petr, padl k nohám Ježíšovým řka: „Pane, odejdi ode mne, neboť jsem člověk hříšný.“ Chtěl říci: Pane, bojím se blízko tebe býti; tys taký mocný a já taký hříšný! I řekl mu Pán Ježíš: „Neboj se; od této chvíle budeš loviti lidi,“ to jest, budeš lidi ke mně volati, aby ve mně věřili a nábožně žili.

Petr tone. Jindy byli apoštolé opět v noci na lodičce. A ráno o třech hodinách bral se k nim Pán Ježíš, chodě po moři. Učenníci vidouce ho, ulekli se, řkouce: „Strašidlo jest to!“ a křičeli strachem. I volal Pán Ježíš: „Nebojte se, jáť jsem!“ Řekl pak Petr: „Pane, jsi-li ty to, rozkaž, abych k tobě přišel po vodě.“ A Pán Ježíš řekl: „Pojď!“ Vystoupil tedy Petr z lodičky a šel po vodě. Ale vida vítr tuhý, bál se a počav tonouti, křičel: „Pane zachovej mne!“ Ihned vztáhl Pán Ježíš ruku a uchopiv ho, řekl jemu: „To se ti stalo, že jsi pochyboval.“ Když pak vstoupili na lodičku, přestal vítr. I klaněli se mu všickni řkouce; „Jistě Syn Boží jsi ty!“

Bouře na moři. Jindy zase kázal Pán Ježíš z lodičky na moři. A potom unaven jsa usnul. I stala se veliká bouře, tak že ze lodička přikrývala vlnami. Učenníci báli se velmi a zbudili ho řkouce: „Pane, zachovej nás, neb hyneme!“ I řekl jim Pán Ježíš: „Co se bojíte malověrní?“

A povstav, přikázal větrům a moři a hned bylo ticho. Lidé pak divili se řkouce: „Kdo jest tento, že ho poslouchají větrové i moře?“

Nasycent 5000 lidí. Opět kdysi učil Pán Ježíš na poušti. I sešlo se tam mnoho lidí, aby ho slyšeli. Ale neměli co jísti. Pán Ježíš se tázal učenníků: „Kolik chlebů máte?“ Odpověděl mu Ondřej: „Jest tu chlapec jeden, který má pět chlebů a dvě ryby, ale což jest to pro tak mnohé?“ Řekl tedy Pán Ježíš: „Rozkažte lidu, ať se posadí“. Pak vzal pět chlebů a dvě ryby, požehnal je a dal učenníkům, aby rozdávali. I jedli všickni a všickni se najedli a ještě zůstalo dvanáct košů drobtů. Těch pak, kteříž jedli, bylo pět tisíc, kromě žen a dětí. Vidouce to lidé, pravili: „Tentot jest jistě Mesiáš, který má přijíti na svět“.

XVII.

Zázraky na nemocných.

Ochrnulý. Kdysi učil Pán Ježíš v domě v Kafarnau. A bylo tam mnoho lidí. I donesli čtyři muži ochrnulého, ležícího na loži. A nemohouce pro zástup do domu, vystoupili na střechu, kteráž byla rovna. Tam pak učinili otvor a spustili nemocného s ložem k nohoun Ježíšovým. Vida Pán Ježíš nemocného, řekl jemu: „Vstaň, vezmi lože své a jdi domů!“ I pojala všechny bázeň a velebili Boha řkouce: „Nikdy jsme nic takového neviděli.“

Malomocní. Jindy zase potkal Pán Ježíš malomocného. Takový člověk mívá plno ohyzdných vředů na sobě a musí o samotě přebývati, aby jiných nenakazil. Ozdravěl-li však, musí se ukázati kněžím, aby ho vyhlásili za čista.

Onen malomocný volal zdaleka: „Pane, chceš-li, můžeš mne očistiti!“ I nechal ho Pán Ježíš až k sobě přijíti a dotekl se ho, řka: „Chci, buď čist!“ A hned byl očistěn. Pán Ježíš pak řekl jemu: „Neprav toho žádnému, ale ukaž se knězi, aby tě vyhlásil za čista.“

Po druhé potkal Pán Ježíš deset malomocných, kteří z daleka volali: „Pane Ježíši, smiluj se nad námi!“ I řekl jim: „Jděte a ukažte se kněžím!“ Šli tedy a všickni očistěni jsou. Jeden pak z nich vrátil se a padna k nohoun Ježíšovým, děkoval. Vida ho Pán Ježíš řekl: „Zdaš jich

není deset očištěno? Kdež jest ostatních devět? Proč nepřišli i oni, aby se poděkovali?“

Služebník setníkův. V Kafarnau byl pohanský setník, který měl služebníka na smrt nemocného. I poslal pro Pána Ježíše, aby služebníka toho uzdravil. A Pán Ježíš šel. Když pak byl nedaleko domu, vyšel mu setník naproti a řekl: „Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechem mou; ale toliko rei slovem a uzdraven bude služebník můj.“ I řekl mu Pán Ježíš: „Jdi a jak jsi uvěřil, staň se tobě.“ A v touž hodinu pozdravil se služebník.

Člověk třicet osm let nemocný. V Jeruzalemě byl rybník, který se jmenoval bravný neb ovčí, že se tam ovce čistily. Okolo rybníka pak bylo stavení, mající patero podloubí. A tam bylo mnoho nemocných, kteří čekali, až se bude hýbatí voda. Časem totiž sestoupil do vody té anděl a ona se hýbala. Kdož pak první tam vešel, uzdraven byl od kterékoli nemoci.

I byl tam člověk třicet osm let nemocný. Pán Ježíš se ho tázal: „Cbceš-li zdrav býti?“ Nemocný odpověděl: „Pane, nemám kdo by mne do vody vpustil. Když já chci jíti, již jiný přede mnou vstupuje tam.“ I řekl mu Pán Ježíš: „Vstaň, vezmi lože své a choď!“ A hned byl nemocný zdrav a odešel, díky mu vzdávaje.

Sleporodec. Kdysi šel Pán Ježíš z chrámu. I uviděl člověka slepého od narození. Učenníci se tázali: „Pane zhřešil-li tento, nebo rodičové jeho, že se slep narodil?“ Pán Ježíš odpověděl jim: „Ani on toho nezavinil, ani rodiče jeho. Stalo se tak, aby lidé vidouce ho, tím více sobě vážili zraku svého.“ To povědáv, plivnul na zem. A udělav ze slíny a země bláto, pomazal jím oči slepého a řekl jemu: „Jdi a umyj se v rybníku Siloe.“ I odešel slepý, umyl se a přišel vida.

XVIII.

Zázraky na posledých.

Kdysi učil Pán Ježíš v Kafarnau ve škole. I byl tam člověk, mající zlého ducha. Ten pak náhle zkřikl: „Co jest tobě do nás, Ježíši Nazaretský? Známe tě, kdo jsi: Svatý Boží!“ I rozkázal mu Pán Ježíš: „Mlč a vyjdi z člověka

toho!" Tehdy zatřásl zlý duch člověkem tím a vyšel z něho. I divili se všickni řkouce: „Pán Ježíš rozkazuje i duchům nečistým a poslouchají ho.“

Jindy přiveden byl k Pánu Ježíšovi posedlý, kterýž byl slepý a němý, ježto mu ďábel nedal ani hleděti, ani mluvit. I uzdravil Pán Ježíš člověka toho a hned viděl a mluvil. Tehdy žasli zástupové a pravili: „Není-liž tento Mesiáš?"

Opět jindy přišel Pán Ježíš do krajiny gerasenské, kterou obývali pohané. A potkali ho dva posedlí, kteříž v hrobech bývali a tak ukrutní byli, že se každý obával, cestou onou choditi. I zkríkli řkouce: „Co jest tobě do nás, Ježíši, Synu Boží? Přišel jsi před časem trápiti nás?" A bylo nedaleko nich stádo vepřů. I prosili ho zlí duchové řkouce: „Jestli nás vymítneš odtud, pošli nás do stáda vepřů.“ A povolil jim toho Pán Ježíš. Oni pak vešli do vepřů a aj, celé stádo seskákalo do moře a ztonulo v moři. Pastýři strachem utekli do města a vykládali, co viděli. I přišli lidé a prosili Pána Ježíše, aby odešel z končin jejich, neb se ještě větší škody obávali.

Proměnění Pána.

Pán Ježíš chtěl, aby apoštolé tím více věřili v něho. Proto se jim ukázal krásný jako Bůh.

Kdysi pojal sebou Petra, Jakuba a Jana na horu Tábor a proměnil se před nimi. Tvář jeho zářila jako slunce a šat jeho byl bílý jako sníh. Spolu se ukázali Mojžíš a Eliáš a rozmlouvali s ním. Byliť to svatí, kteří dávno před tím zemřeli. Vida to Petr, zvolal v radosti své: „Pane, dobře jest nám zde býti. Učiňme tu tři stánky: tobě jeden, Mojžíšovi jeden a Eliášovi jeden.“

Když on ještě mluvil, zastínil je oblak světlý a s oblaku zazněl hlas Boží: „Tentoť jest Syn můj milý, v němž se mi zalíbilo, toho poslouvejte!“ Učenníci padli leknutím na tváře své a báli se velmi. I dotekl se jich Pán Ježíš řka: „Vstaňte, a nebojte se!“ A pozdvihše oči svých, žádného neviděli, než samého Ježíše. Když pak sestupovali s hory, přikázal jim Pán Ježíš řka: „Nepravte žádnému o tom vidění, dokud nevstanu z mrtvých.“

XIX.

Lázarek na mrtvých.

Mládenec Naimský. Pán Ježíš šel do městečka Naim. I nesli právě mrtvého mládence ven a matka jeho šla plačíc za márami. Pán Ježíš řekl jí laskavě: „Neplač! A kázal zastavití máry. Pak řekl mrtvému: „Mládenče, tobě pravím, vstaň!“ Okamžitě posadil se mrtvý a počal mluvit. I položala všechny bázeň a velebili Boha řkouce: „Prorok veliký povstal mezi námi a Bůh navštívil lid svůj.“

Dcera Jairova. Kdysi přišel k Pánu Ježíšovi představený školy židovské, jménem Jairus. A padnuv k nohám Ježíšovým prosil ho řka: „Pane, dcera má již skonává. Pojď a polož na ni ruku svou, i ozdraví a živa zůstane.“ I šel s ním Pán Ježíš, učenníci pak jeho a zástupové mnozí doprovázeli ho.

V tom přišel jeden z domácích Jairových a zvěstoval jemu: „Dcera tvá již umřela; netráměj déle mistra!“ Otec se zhroutil. Ale Pán Ježíš řekl jemu: „Neboj se, ale toliko věř a ona oživne.“ A přišed do domu, uviděl mnoho plačících a hlučících. Řekl pak jim: „Proč pláčete a hlučíte? Neumřela dívka, ale spí.“ I posmívali se jemu, vědouce, že umřela. On pak kázal, aby zástup vyšel, a ujav ruku dívky mrtvé řekl: „Dívko vstaň!“ kterážto hned vstala a chodila. I roznesla se pověst o tom po celé zemi.

Vzkříšení Lazara. V Bethanii žil přítel Pána Ježíše, jmenem Lazar. Ten měl dvě sestry, Marii a Martu. Pán Ježíš je častěji navštěvoval. Stalo se pak, že Lazar umřel. Když Pán Ježíš opět do Bethanie přišel, byl Lazar již čtyři dny v hrobě. I vyšla mu Marta naproti a plačíc pravila: „Pane, kdybys byl zde býval, bratr můj nebyl by umřel.“ Pán Ježíš ji těšil: „Vstane opět bratr tvůj.“ Marta řekla: „Vím, že vstane, ale v den soudný.“

Mezitím přišla také Maria a pravila: „Pane, kdybys byl zde býval, bratr můj nebyl by umřel.“ I počala plakati a všickni známí a příbuzní s ní. Pán Ježíš měl lítost s nimi a sám zplakav řekl: „Kam jste ho položili?“ I ukázali mu hrob. Pán Ježíš poručil: „Zdvihněte kámen!“ Ale Marta řekla: „Pane, bratr již zapáchá, neb již čtyři dni leží v hrobě.“ Přece však zdvihli kámen. A Pán Ježíš pomodliv

se k Otci nebeskému, volal hlasem velikým: „Lazare, pojď ven!“ I vstal okamžitě Lazar. Byl pak obvázan bílým šatem na tváři, i na rukou a na nohou. Proto poručil Pán Ježíš: „Rozvažte ho, ať odejde!“

XX.

Pán Ježíš jako přítel.

Pán Ježíš zacházel laskavě s každým, i s nepřátely a hříšníky, aby je polepšil.

Kající Magdalena. Kdysi pozval fariseus Šimon Pána Ježíše, aby jedl s ním. A Pán Ježíš přišel a posadil se za stůl. Byla pak v městě známá hříšnice, jménem Maria Magdalena. Tať jak uslyšela, že by Pán Ježíš v domě Šimonově byl, pospíšila tam, aby pomazala nohy jeho mastí drahou. A padnouc k nohoun Ježíšovým, počala lítostí hořce plakati, že až slzy stékaly na nohy Pána Ježíše. Vidouc pak to, utírala vlasy svými nohy jeho a líbajíc je mazala mastí drahou. I líbila se Pánu Ježíšovi kajcnost ženy té a proto řekl jí: „Odejdi v pokoji! Odpouštějí se tobě hříchyové tvoji.“

Maria a Marta. Tím raději obcoval Pán Ježíš s přátely svými. Kdysi navštívil v Bethanii přítele svého Lazara a jeho sestry, Marii a Martu. Maria usedla u nohou jeho a pilně poslouchala slova jeho. Marta pak obsluhovala ho. A přistoupíc k Pánu Ježíšovi, řekla: „Pane, sestra má nechala mne samu sloužiti; řekni jí, ať mi pomůže.“ Ale Pán Ježíš odpověděl jí: „Marto, Marto! Pečlivá jsi a staráš se o mnoho věcí. Toť dobře; ale Maria lépe činí, že mne poslouchá.“

Pán Ježíš žehná děti. Nejraději však zacházel Pán Ježíš s nevinnými dětmi. Kdysi přinesly k němu nábožné matky děti své, aby je požehnal. Ale Pán Ježíš byl unaven a učenníci nechtěli jich pustiti k němu. I řekl jim Pán Ježíš: „Nechte malíčkých ke muě přijíti a nebraňte jim; neboť takových jest království nebeské.“ Na to bral děti do náručí a objímal i žehnal je. Potom pak řekl přítomným: „Nebudete-li tak dobří, jako tito malíčkí, nevejdete do nebe. Kdo by pak dítě takové slovem nebo příkladem pohoršil a pokazil, tomu by lépe bylo, aby zavěšen byl

mlýnský kámen na hrdlo jeho a on vhozen byl do hlubin mořských.“

XXI.

Podobenství Pána Ježíše.

Pán Ježíš vykládal také mnoho krásných povídek nebo podobenství, aby posluchači učení jeho lépe pochopili.

Milosrdný Samaritán. Předně ukázal podobenstvím, že i nepřátely milovati máme. Pravilť:

„Žid jakýs šel z Jeruzalema do Jericha. Na cestě pak dostal se mezi lotry, kteří ho oloupili, zranili a polomrtvého ležeti nechali. Po chvíli šel vedle židovský kněz a vida ho pominul. A to šel židovský levita, a vida ho, také pominul. Naposledy pak šel vedle nepřítel jeho, samaritán. A ten měl útrpnost s raněným židem. Ihned slezl s hovada svého, nalil oleje a vína do ran jeho a závazal je, aby se zahojily. Pak položil raněného na hovado své a vezl ho do hospody. Tam dal hospodskému dva peníze a řekl: „Starej se o něho! A vynaložíš-li ještě více peněz, nahradím ti je, až se vrátím.“ Pověděv to Pán Ježíš, doložil: „Tak učíte i vy a milujete nejen přátely, ale i nepřátely své.“

Onomu samaritánu podobá se kněz, kdykoli k těžce nemocnému přichází. Kněz maže tu nemocného olejem svatým a modlí se nad ním. Bůh pak nemocnému v bolesti polehčuje a jej často i uzdravuje. Pomazání to jest svatá věc neb svátost a nazývá se „poslední pomazání.“

Marnotratný syn. Jiným podobenstvím ukázal Pán Ježíš, že Bůh hříšníkovi odpouští, polepší-li se. Pravilť:

Otec jakýs měl dva syny. Mladší řekl otci: „Dej mi podíl můj na penězích!“ A otec dal mu podíl. I odešel syn do země daleké a promarnil tam celý svůj podíl živ jsa prostopášně. Povstal pak v zemi té hlad veliký a on neměl co jísti. Šel tedy do služby k pánovi a pásl mu vepře. Ale i tu nemohl se dost najísti. Nyní přemýšlel o stavu svém a poznal, že zle učinil. (*Zpytování svědomí.*) Bylo mu toho srdečně líto a ou pravil: „Jak mnoho uájemušků v domě otce mého má hojnost chleba a já tu hynu hladem! (*Lítost a skroušenost.*)“ Pak si umínil, že se polepší a řekl: „Vstanu a půjdu k otci svému.“ I vstal hned a šel. (*Opravdové předsevzetí.*) Když

přicházel k domu, šel mu otec naproti a políbil ho pln radosti a útrpnosti. Syn ale padl na kolena a zvolal: „Otče zhrěšil jsem proti nebi a před tebou!“ (*Zpověď.*) Aby pak sám sebe za to zlo potrestal, řekl ještě k otcí: „Již nejsem hoden býti synem tvým; učíň mne jenom nádeníkem.“ (*Zadostčinění.*) Otec se radoval, že syn jeho se polepšil. I kázal přinésti nejpěknější šat a obuv na nohy a prsteň na ruku jeho. Pak vystrojil hostinu a řekl: „Radujte se se mnou, neb tento syn byl ztracen a zase jsem ho našel.“

Otec ten představuje otee nebeského a syn hříšníka. Hříšník také opouští Otce nebeského a pozbývá dědictví na nebi. Jako pak otec onen synu odpustil, tak odpouští i Otec nebeský hříšníkoví, zase-li se polepší.

Chce-li hříšník, aby mu odpuštěno bylo, musí z hříchů svých se zpovídati a jich upřímně litovati. Kněz slyší jeho zpověď a dává mu odpuštění neb rozhřešení. Taková zpověď jest svatá věc neb svátost a nazývá se „*svátost pokání.*“

Bohatec a Lazar. Jiným ještě podobenstvím ukázal Pán Ježíš, že dobré i zlé dochází právě odplaty teprv na věčnosti. Pravitě:

Byl bohatý člověk, kterýž se oblécel v šarlat a kment a hodoval na každý den skvostně. Byl pak také chudý člověk, jménem Lazar, kterýž ležel u vrat bohatcových, pln jsa vředů. I žádal nasycen býti drobty, kteréž padaly se stolu bohatcova, ale žáden mu jich nedával. Toliko psi přicházeli a lízali vředy jeho. Stalo se pak, že Lazar umřel a nešen jest od andělů do nebe. Umřel pak i bohatec a zavržen jest do pekla.

XXII.

Čtvrtý článek víry

zni takto:

Trpěl pod pontským Pilátem, ukřižován umřel i pohřben jest.

Čtvrtý článek víry nás učí o Ježíši Kristu: 1. že za nás trpěl; 2. že na kříži umřel; 3. že do hrobu položen byl.

Slavný výjezd do Jeruzalema.

Pán Ježíš vyučoval lidi po tři léta. Mnozí mu uvěřili a milovali ho, proto že všude dobře činil. Ale pyšní Fariseové a zákonníci mu toho záviděli a hleděli ho usmrtiti.

Pán Ježíš to věděl a mohl tomu zabrániti. Ale on pravil apoštolům, že chce za lidi trpěti a umříti, aby je od hříchů vykoupil. Měloť se to státi ve svátky velikonoční. (*Neděle smrtná.*)

V neděli před svátkem velikonočním ubíral se Pán Ježíš z Bethanie do Jeruzalema. Když přišel k městečku Betfage u hory olivetské, poslal dva učenníky své, řka jim: „Jděte do městečka tohoto a naleznete oslici přivázanou a oslátko s ní. Odvažte je a přiveďte ke mně.“

Učenníci šli, jak jim poručil Pán Ježíš. I přivedli oslátko, vložili na ně roucha svá a Pána Ježíše posadil na ně. Když pak dále jel, všude ho lidé radostně vítali. Jedni prostírali roucha svá před ním na cestu a jiní sekali ratolesti se stromů a metali je na cestu. Zástupové pak volali: „Sláva potomku Davidovu! Požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně.“ (*Neděle květná.*)

Vidouce to Fariseové hněvali se a opět se uradili, že Pána Ježíše zabijí. Ale nevěděli, kde by ho v noci potíchu jali. I přišel k nim Jidáš apoštol a pravil: „Co mi dáte a já vám ho zradím?“ A oni slíbili mu třicet stříbrných, které mu také vyplatili.

Věteři Jani.

Pán Ježíš věděl, že zaprodán jest. Proto chtěl s apoštoly svými ještě jednou večeřeti a s nimi se rozloučiti. Stalo se tak ve čtvrtek, který se nazývá *zelený čtvrtek*.

Pán Ježíš řekl Petru a Janovi: „Jděte do města; tam potká vás člověk, džbán vody nesa. Pospěšte za ním do domu a v něm připravte mi beránka.“ I šli Petr a Jan a učinili, jak jim poručil Pán Ježíš. Když pak byl večer, přišel Pán Ježíš, posadil se za stůl se dvanácti apoštoly svými a jedl s nimi velikonočního beránka. Večeře tato se nazývá *poslední večeře* aneb *večeře Páně*.

Jakmile pojedli, vstal Pán Ježíš a složiv vrchní roucho své, vzal bílý šat a přepásal se. Potom nalil vody do mýdelnice a umýval apoštolům nohy. Na to vzal opět roucho své a posadiv se za stůl, řekl: „Když já umyl jsem vám nohy, i vy máte jeden druhého nohy umývati.“ Svatí apoštolé činívali tak a dosud tak činí biskupové, umývajíce v ten den dvanácti věřícím nohy.

Po umývání nohou vzal Pán Ježíš chléb do svatých rukou svých, požehnal ho, lámal a dával apoštolům, řka: „Vezměte a jezte: totoť jest tělo mé.“ Pak vzal i kalich s vínem, požehnal ho a dával jim řka: „Vezměte a píte: tatoť jest krev má.“ Takto proměnil Pán Ježíš chléb a víno ve své tělo a v svou krev a dával apoštolům, aby požívali, čili přijímali.

Lidé přijímají i nyní nejsvětější tělo Pána Ježíše. Kněz je podává ve způsobě chleba čili hostie věřícím při oltáři. Pravíme, že tito věřící přijímají nejsvětější svátost neb *svátost oltářní*.

Kněz donášá také nemocným pod způsobou chleba nejsvětější tělo Pána Ježíše. Proto říkáme, že jde „s Pánem Bohem.“ Máme vidouce ho kleknouti a pobožně v prsy se biti.

Když Pán Ježíš všem apoštolům nejsvětější tělo své podal, počal truchliv býti a řekl jim: „Jeden z vás mne zradí; ale lépe by jemu bylo, kdyby se ani nebyl narodil.“ I zarmoutili se apoštolé a tázali se, kdo by to byl? Také Jidáš se tázal: „Zdali já jsem to mistře?“ A Pán Ježíš odpověděl jemu tiše: „Tys to řekl. Co učiniti chceš, učíš spěšně.“ I vstoupil ďábel v srdce Jidášovo a on hned vyšel, aby zradu vykonal.

Na to se rozloučil Pán Ježíš s apoštoly svými a řekl jim: „Této noci všickni opustíte mne“. A Petrovi pravil: „Této noci, prvé než kohout dvakrát zazpívá, třikrát mne zapřeš.“ Vida pak, že jsou apoštolé smutni, slíbil, že jim pošle s nebe Ducha svatého, kterýž je potěší a všem věcem naučí. Konečně se Pán Ježíš pomodlil a bral se s nimi na horu olivetskou.

XXIII.

Pán Ježíš v zahradě Getsemane.

Na hoře olivetské byla zahrada, řečená Getsemane. Když přišli do zahrady, řekl Pán Ježíš apoštolům svým: „Poseďtež tuto a já odejdu tam a pomodlím se. Jenom Petra, Jakuba a Jana pojal sebou dále do zahrady. Tu se zarmoutil a řekl jim: „Smutna jest duše má až k smrti! Zůstaňte tu a modlete se se mnou.“ A odešel malíčko co by mohl kamenem dohoditi, padl na tvář svou a modlil se tři-

kráte: „Otče, jest-li možná, nechať od-jde kalich tento (utrpení) ode mne, ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň!“ I pojala ho úzkost velická, že až krvavým potem se potil. Bůh pak seslal anděla s nebe, kterýž ho posilnil.

Na památku smrtelné úzkosti Pána Ježíše zvonívá se ve čtyrtek večer po klekání ještě jednou k modlení.

Ríkáme tu: Na hoře olivetské modlil se Pán Ježíš: Otče, jestli možná, nechať odejde kalich tento ode mne; ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň! I učiněn jest pot jeho jako krůpěje krve tekoucí k zemi. Vlastního Syna neušetřil Bůh, ale za nás vydal jej. Shlédni o Pane na dítky své, pro které Pán náš Ježíš Kristus neváhal v ruce hříšníků se vydati a muky kříže podstoupiti. Jenž jsi živ a králuješ na věky věkův. Amen.

Mezitím co Pán Ježíš se modlil, spali apoštolé. I přišel k nim a řekl: „Vstaňte! Již se blíží, kterýž mne zradil.“ A již přicházel Jidáš a s ním zástup veliký, mající kyje a meče. Pán Ježíš šel jim sám naproti a dal se dobrovolně svázati a odvésti. Vidouce to učenníci, všickni utekli od něho.

Utrpení Páně.

Zástup vedl Pána Ježíše svázaného k Anášovi, kterýž dříve býval veleknězem. Anáš pak poslal jej ku Kaifášovi, kterýž tenkrát byl veleknězem. U Kaifáše sešla se vysoká rada židovská. I svědčili tam mnozí nepravé proti Ježíšovi, ale svědectví jejich nebylo jednaké. Přece však odsoudili Pána Ježíše na smrt.

Mezitím přišel Petr až do síně veleknězovy a zhlíval se u ohně. I poznali ho služebníci a pravili: „I tys byl s Ježíšem Nazaretským!“ On ale strachem zapřel ho třikráte. Tehdy pohledl naň Pán Ježíš a Petr rozpomenuv se na slova jeho, vyšel ven a plakal hoře.

Druhého dne, v pátek ráno, sešli se nepřátelé Pána Ježíše a odsoudili jej opět na smrt. Vida to Jidáš, želel skutku svého a řekl jim: „Zhřešil jsem, zradiv Ježíše nevinného.“ A vzav stříbrné, které mu dali, vrhl je do chrámu a v zoufalství se oběsil.

Fariseové a zákonníci nesměli Pána Ježíše sami usmrtiti. To mohl učiniti jenom vladař císaře římského. Vladařem pak byl tenkrát pontský Pilát. Přivedli tedy Pána

Ježíše k Pilátovi, aby ho dal usmrtiti. Pilát věděl, že Pán Ježíš nevinen jest. On sám jim řekl: „Já žádné viny na něm nenalezám.“ Ale že na něho naléhali, dal Pilát Pána Ježíše odvésti k Herodovi, aby ten jej odsoudil. Herodes však dal Pána Ježíše na posměch obléci v bílé roucho královské a odeslal ho nazpět k Pilátovi. Pilát nyní, boje se židů, řekl jim: „Dám Ježíše potrestati a pak jej propustím.“ A rozkázal, aby byl Pán Ježíš bičován. I vlékli hned Pána Ježíše žoldnéři a obnaženého přivázali ku sloupu. Pak ale vzavše řemeny a metly, hrozně mrskali svaté tělo jeho.

Nebylo však na bičování ještě dosti. Žoldnéři tropili sobě také posměch z Pána Ježíše. I oděli ho jako krále pláštěm šarlátovým, vtláčili mu korunu z trní na hlavu a do rukou mu dali třtinu místo žezla královského. Pak ale klekali před ním a posmívali se jemu řkouce: „Zdráv buď králi židovský!“ A jiní zase plili naň a bili ho ve tvář a na hlavu.

Když Pán Ježíš tak utrýzněn byl, myslil Pilát, že židé k útrpnosti pohnuti budou, až ho uvidí. I rozkázal, aby Pán Ježíš vyveden byl. Vyšel tedy Pán Ježíš, nesa trnovou korunu a plášť šarlátový. Pilát ukázal jej židům řka: „Ejhle člověk!“ Jako by řekl: Smilujte se nad ním, vždyť není ani člověku více podoben. Ale zástup křičel: „Ukřižuj ho, ukřižuj ho!“ Tehdy vydal jim Pilát Pána Ježíše, aby byl ukřižován.

XXIV.

Ukřižování a smrt Páně.

Sotva povolil Pilát, oblékli žoldnéři Pána Ježíše opět v roucho jeho a vložili kříž na ramena jeho. Nesa sobě těžký kříž, kráčel Pán Ježíš ulicemi jeruzalemskými na horu Kalvarii. Byli pak s ním vedeni i dva lotři na ukřižování. Pán Ježíš padl několikráte pod břemenem kříže k zemi. Viděli tedy žoldnéři, že ho nemůže nésti. Proto přinutili člověka cyrenského, jménem Šimona, aby nesl kříž za Pánem Ježíšem.

Když byl Pán Ježíš doveden na horu Kalvarii, podali mu žoldnéři vína smíšeného se žlučí, aby se opojil a bolestí tak necítil. Ale Pán Ježíš nechťel píti. Potom svlékli roucha jeho a přibili ho na kříž. Nad jeho hlavu pak dal Pilát

přibíti tabulku s nápisem: Ježíš Nazaretaký, král židovský. (J. N. R. J.) Bylať hodina devátá v pátek, který se nazývá *veliký pátek*.

S Pánem Ježíšem ukřižováni jsou i dva lotři, jeden po pravici a druhý po levici. I visel Syn Boží na dřevě kříže mezi nebem a zemí a svatá krev jeho stékala na zemi. Ti pak, kdož byli u kříže, ještě se posmívali jemu. Ale Pán Ježíš modlil se za ně řka: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.“ I lotr na levici posmíval se jemu. Ale onen na pravici prosil ho: „Pane rozpomeň se na mne až přijdeš do království svého.“ I řekl mu Pán Ježíš: „Dnes ještě budeš se mnou v ráji.“ Vida pak matku svou a miláčka svého Jana řekl jim Pán Ježíš: „Hle matko syn tvůj! Hle synu matka tvá!“ Od té doby přijal svatý Jan Marii pannu k sobě. O poledni stala se tma veliká a trvala do hodiny třetí. Tu počal Pán Ježíš umírat. Nesmírné byly bolesti jeho. Ale nejvíce jej bolelo, že i Otec nebeský přestal jej těšiti. Proto volal: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil!“ Po chvíli pak volal: „Žižním!“ Ale podali mu místo vody octa. Pán Ježíš i ten přijal a řekl: „Dokonáno jest.“ A zvolav hlasem velikým: „Otče, v ruce tvé poroučím ducha svého“ — naklonil hlavu a vypustil duši.

Na památku smrti Pána Ježíše zvonívá se každý pátek o hodině třetí odpolední.

Říkáme tu: O hodině třetí zvolal Pán Ježíš hlasem velikým: Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil? A opět zvolav hlasem velikým, vypustil duši. Vlastního Syna neušetřil Bůh, ale za nás vydal jej. Shlédni o Pane na dítky své, pro které Pán náš Ježíš Kristus neváhal v ruce hříšníků se vydati a muky kříže podstoupiti. Jenž jsi živ a králuješ na věky věkův. Amen.

Tentýž pátek u večer přišli dva tajní učenníci Pána Ježíše, Josef z Arimathie a Nikodem, k Pilátovi a vyprosili sobě tělo Ježíšovo. I sňali tělo jeho s kříže a ovinuše je čistým plátnem s vonnými věcmi, položili do hrobu nového, který byl ve skále vytesán. Ke dveřím pak hrobovým přivalili kámen veliký. Druhého dne poslali farišeové ku hrobu ještě stráž a zapečetili ten kámen. (*Bílá sobota.*)

Pán Ježíš trpěl jako člověk a nikoli jako Bůh. Trpěl pak na duši, na těle a na cti. Na duši trpěl veliký zármutek a

úskost, až i krev se potil. Na těle trpěl mnoho ran a bolestí; byl bičován, trním korunován a ukřižován. Na cíl trpěl mnoho potupy a hany; byl pomlouván, posmíván a rouhán.

Pán Ježíš *skutečně umřel*; duše jeho od těla se oddělila, ale božství jeho zůstalo s tělem i s duší spojeno.

Pán Ježíš se za nás *pravdivě obětoval*, ježto se dobrovolně za hříchy naše vydal a zničil. Proto i nazývá se „beránek Boží, který snímá hříchy naše.“

Pán Ježíš trpěl a umřel, aby Bohu *dostiučinil* a tím nás *vykoupil a spasil*.

On Bohu *dostiučinil* znamená, že napravil urážku, kterou lidé Bohu učinili a vytrpěl tresty, které lidé zasloužili.

On nás *vykoupil*, znamená, že nás s Bohem smířil, od hříchů očistil a od trestu věčného vysvobodil.

On nás *spasil* znamená, že nám dobyl spasení věčného a milosti k tomu potřebných.

Na utrpení Páně sobě *zpomínáme*, kdykoli se modlíme *růženec*.

Říkáme tu ke slovu Ježíš při prvním desátku: který za nás krev se potil; při druhém: který za nás bičován byl; při třetím: který za nás trním korunován byl; při čtvrtém: který za nás těžký kříž nesl; při pátém: který za nás ukřižován byl. Takový *růženec* se nazývá *žalostný*.

XXV.

Pátý článek víry

zní takto:

Stoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých.

Pátý článek víry nás učí o Ježíši Kristu: 1. že sestoupil do předpekla; 2. že třetího dne vstal z mrtvých.

Jen duše Pána Ježíše sestoupila do předpekla, když svaté tělo jeho spočívalo v hrobě.

Předpekla bylo místo, kde duše *spravedlivých* bez bolesti očekávaly zaslíbené vykoupění.

Duše Pána Ježíše sestoupila do předpekla, aby oněm *spravedlivým* vykoupění jich oznámila a je potěšila.

Duše Pána Ježíše *nezůstala* v předpeklu, aniž tělo jeho v hrobě. Pán Ježíš vstal třetího dne z mrtvých, svou vlastní mocí, nesmrtelný a slavný. Bylo to v neděli ráno.

Pána Ježíše z mrtvých vstání.

V neděli ráno po smrti Pána Ježíše třásla se země a Pán Ježíš vyšel živý z hrobu svého. Zaroveň pak sestoupil anděl s nebe, odvalil kámen hrobový a posadil se na něm. Tehdy zděsili se strážní a padli na zem jako mrtví. Když pak se opět zpamatovali, utíkali do města. (*Hod velikonoční.*)

K večeru před tím nakoupily některé nábožné ženy vonných věcí, aby pomazaly tělo Pána Ježíše. Časně pak ráno šly k hrobu. Na cestě pravily vespolek: „Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových? Ale přišedše, našly kámen odvalený. Vešly tedy do hrobu, avšak nenalezly tam těla Pána Ježíše. I zarmoutily se velmi. Najednou užířely dva anděly v rouše jasném, jichžto se nemálo ulekly. Ale anděl na pravici řekl jim: „Ježíše hledáte nazaretského, ukřižovaného? Vstať jest, není ho tuto! Jděte a povězte to učenníkům jeho, zvláště pak Petrovi.“ I šly rychle s radostí velikou, aby to učenníkům zvěstovaly.

Mezitím přišli strážní do Jeruzalema a vyprávěli nejvyšším kněžím, co se stalo. I dali jim tyto mnoho peněz a pravili: „Řekněte, že jste spali a tu že přišli učenníci a vzali tělo jeho.“ A strážní přijali peníze, které jim byly dány.

Pán Ježíš vstal z mrtvých: 1. aby vyplnil proroctví o vzkříšení svém; 2. aby dokázal, že byl od Boha poslán a pravdivě učil; 3. aby nás ujistil, že vstaneme z mrtvých.

XXVI.

Pán Ježíš se zjevuje po vzkříšení svém.

Se ženami, které přišly ku hrobu, byla také Maria Magdalena. Ona však nevešla do hrobu; ale jak užířela kámen odvalený, běžela do města, aby to učenníkům zvěstovala. Pak teprv se vrátila k hrobu a plačíc vešla tam. I ona spatřila dva anděly, kteřížto jí řekli: „Ženo, co pláčeš?“ Odpověděla jim: „Vzali Pána mého a nevím, kde ho položili.“ A obrátíc se, uviděla Pána Ježíše, ale nepoznala ho. Majíc ho za zahradníka, řekla jemu: „Pane, vzal-liš ty jej, pověz mi, kde jsi ho položil?“ I promluvil k ní Pán Ježíš známým jí hlasem: „Maria!“ Tehdy poznala jej a padnouc k nohám jeho zvolala: „Mistře!“ Pán Ježíš pak

řekl jí: „Jdi k učenníkům a pověz jim, že brzy vstoupím k Otci svému.“ A na to zmizel.

Toho dne ukázal se Pán Ježíš také Šimonu Petrovi.

Odpoledne zjevil se Pán Ježíš dvěma učenníkům, jdoucím do Emaus a šel s nimi. Na cestě vykládal jim písmo, ale oni nepoznali ho. Když přišli na místo, vešel Pán Ježíš s nimi do domu. A zasednuv za stůl, yzal chleb, žehnal ho, lámal a podával jim. Tu teprv poznali jej ale on zmizel. I vrátili se učenníci hned do Jeruzalema a vypravovali apoštolům, co se jim stalo na cestě a kterak poznali Pána Ježíše v lámání chleba.

Brzy na to byli apoštolé spolu shromáždění a zavřeli dvěře večeradla svého strachem před židy. I přišel k nim Pán Ježíš při zavřených dvéřích a řekl jim: „Pokoj vám!“ Oni pak domnívali se, že by ducha viděli. Proče jim ukázal ruce a nohy své i bok svůj řka: „Vizte, že já to jsem. Duch nemá kostí a těla, jako mne vidíte mítí.“ Když pak ještě pochybovali, tázal se jich: „Máte-li něco k jídlu? I podali mu kus pečené ryby a chleba s medem. Tehdy pojeďl před nimi a co zbylo, vrátil jim. Potom opět řekl jim: „Pokoj vám! Jako mne poslal Otec, tak i já posílám vás.“ A dechnuv na ně, řekl: „Přijměte Ducha svatého; kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterým zadržíte, zadržány jsou.

Tomáš nebyl tenkrát přítomen. I řekli mu ostatní apoštolé: „Viděli jsme Pána.“ Ale on nechtěl uvěřiti a pravil: „Leč uřím v rukou jeho bodení hřebů a vpustím prst svůj v místo hřebů a ruku svou vložím v bok jeho, neuvěřím.“ Po osmi dnech byli apoštolé opět shromáždění a Tomáš s nimi. I přišel Pán Ježíš opět zavřenými dvéřmi, stál uprostřed nich a řekl: „Pokoj, vám! Potom řekl Tomášovi: „Viz ruce mé a vlož prst svůj sem! Vztáhni ruku svou a vpust ji v bok můj a nebuď nevěřící, ale věřící.“ I padl před ním Tomáš na kolena a zvolal: Pán můj a Bůh můj! Ale Pán Ježíš řekl jemu: „Že jsi mne viděl Tomáši, uvěřil jsi; blahoslavení však, kteříž mne nevidí a přece věří.“

Potom odešli apoštolé do Galilee. I zjevil se jim Pán Ježíš u moře galilejského, požehnal jejich lovu ryb a jedl s nimi. Když pojeďli, tázal se Šimona Petra po třikráte:

„Miluješ mne více, než ostatní? A Petr odpověděl: „Ovšem Pane, ty víš, že tě miluji.“ I řekl jemu Ježíš: „Pasiž beránky mé i ovce mé.“ Těmi beránky rozumějí se věřící, ovce pak jich představení. Pán Ježíš ustanovil tím Petra za nejvyššího pastýře věřících i apoštolů a chtěl, aby je všechny řídil.

Aby pak Petr nebyl proto pyšným, předpověděl mu Pán Ježíš, že na kříži umře, řka jemu: „V mladosti své opasoval's se sám a choďval jsi, kam jsi chtěl. Ale až se stárneš, vztáhneš ruce své (na kříži) a jiný tě opáše a povede, kam ty nechceš.“

Později odešlo jedenácte apoštolů na horn, jak jim byl uložil Pán Ježíš. Byloť pak s nimi více pěti set učenníků. I zjevil se Pán Ježíš viditelně před očima všech. Uzřevše ho padli na tváře své a klaněli se jemu. Potom se vrátili do Jeruzalema s radostí velikou.

Takovým způsobem zjevoval se Pán Ježíš učenníkům svým po čtyřicet dní a pověděl jim všechno, čeho jim ještě třeba bylo věděti.

XXVII.

Šestý článek víry

zní takto:

Vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha Otce všemohoucího.

Šestý článek víry nás učí o Ježíši Kristu: 1. že vstoupil na nebesa; 2. že sedí na pravici Boží.

Pán Ježíš vstoupil na nebesa na hoře olivetské čtyřicátého dne po vzkříšení svém.

On vystoupil svou vlastní mocí, s tělem i s duší a pojal sebou duše z předpekla.

Na naše vstoupení Pán.

Čtyřicátého dne po vzkříšení svém ukázal se Pán Ježíš naposledy apoštolům svým v Jeruzalemě. I přikázal jim, aby odtud neodcházeli, nýbrž očekávali seslání Ducha svatého. Právě jim: „Po málo dnech pokřtěni budete Duchem svatým. On sestoupí na vás a od něho přijmete

moc, abyste mohli o mně svědectví vydávati v Jeruzalemě a ve všech končinách země.

Pak šel s nimi na horu olivetskou. I řekl jim: „Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. Protož jdouce učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce, i Syna i Ducha svatého. Učte je zachovávatí všecko, cožkoli jsem přikázal vám. A aj, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa. Kdo uvěří a pokřtěn bude, bude spasen; kdo pak neuvěří, bude zatracen. Kdož uvěří, divy činiti budou. Ve jménu mém budou zlé duchy vyvínati, novými jazyky mluvíti, hady bráti a jestliže by co jedovatého pili, neuškodí jim. Na nemocné budou ruce vzkládati a Tito uzdravení budou.“

Na to vztáhl Pán Ježíš ruce a žehnal učenníky své. A hned pozdvížen jest vzhůru před očima jejich, a nesl se výš a výše, až vstoupil na nebe. I sedí na pravici Boží.

Pán Ježíš sedí na pravici Boží znamená, že i jako člověk došel nejvyšší slávy a moci, kterou sobě zasloužil svou obětí na zemi.

XXVIII.

Sedmý článek víry

zni takto:

Odtud přijde soudit živých i mrtvých.

Sedmý článek víry nás učí o Ježíši Kristu: že přijde opět s nebe, soudit živých i mrtvých.

Živými rozumíme spravedlivé, mrtvými pak hříšníky.

Když Pán Ježíš na nebe vstupoval, hleděli za ním učenníci jeho, až ve světlém oblaku zmizel. I ukázali se dva andělé v rouše bílém, řkouce jim: „Muži galilejští! Co tu stojíte, hledíce do nebe? Ten Ježíš, kterýž vzat jest od vás do nebe, opět přijde.“ Slyšíce to apoštolé, vrátili se do Jeruzalema a velebili Boha.

Pán Ježíš přijde soudit v poslední aneb soudný den, jako Bůh i člověk.

Pán Ježíš bude sám lidi souditi, proto že je sám smrtí svou vykoupil a sobě dobyl.

Pán Ježíš bude lidi souditi podle toho, co dobrého, aneb zlého činili. Spravedlivé odmění životem věčným v nebi a hříšníky bude věčně v pekle trestati.

Tehdy se ukáže znamení Syna Božího (kříž) na nebi; i uvidí ho všickni přicházejícího v oblacích nebeských s mocí velikou a velebností. A pošle anděly své s troubou a hlasem velikým. I posadí se na trůnu velebnosti své a shromáždění budou před ním všickni národové. A rozdělí je od sebe, jako pastýř odděluje ovce své od kozlů. Zlé postaví na levici, dobré pak na pravici. I řekne těm, kteří státi budou na levici: „Odejděte ode mne zavrženci do ohně věčného, který jest připraven ďáblu a andělům jeho.“ Těm pak, kteří státi budou na pravici, řekne: „Pojďte požehnání Otce mého a vládněte královstvím, vám připraveným od ustanovení světa.“ I půjdou spravedliví do života věčného, hříšníci pak do ohně věčného.

XXIX.

Osmý článek víry

zní takto:

Věřím v Ducha svatého.

Osmý článek víry nás učí o Duchu svatém: 1. že jest pravý Bůh, jako Otec a Syn; 2. že nám uděluje milosti Boží.

Když Pán Ježíš na nebe vstoupil, zůstali apoštolé v Jeruzalemě a trvali s Marií, matkou Páně, na modlitbách. I poručil jim Petr, aby vyvolili jiného apoštola místo zrádného Jidáše. Tehdy se modlili k Bohu a vyvolili pak učenníka Matěje za apoštola.

Desátého dne po na nebe vstoupení Páně byla slavnost letnic. I sešlo se mnoho židů ze všech krajín do Jeruzalema. O deváté hodině ráno stal se zvuk s nebe jako prudkého větru, a Duch svatý sestoupil v podobě ohnivých jazyků na apoštoly Páně. I počali všickni mluvití rozličnými jazyky, jak Duch svatý dával vymlouvati jim. Takto dokázal Duch svatý, že jest pravý Bůh. (*Hod svatodušní.*)

Duch svatý jest třetí božská osoba a roven Bohu Otci i Synu. Proto ho sluší tak ctíti, jako Otce a Syna.

Duch svatý sestoupil v prudkém větru, aby lidé věděli, že přichází. On sestoupil v podobě jazyků, aby apoštolé

věděli, že je rozličným jazykům naučí. On sestoupil v podobě ohnivých jazyků, aby apoštolům naznačil dary, kterými duši jejich ozdobil.

Duch svatý předně osvětlil rozum apoštolů, aby učení Kristovu dobře rozuměli, a posílil vůli jejich, aby se nebáli, učení to hlásati. Duch svatý také duši apoštolů od kalu hříchů očistil a ji krásou neb svatostí ozdobil. Bylyť to pro ně dary veliké a nezasloužené. A takové dary se nazývají milostí.

Duch svatý i nám uděluje dvojitý dar, neb dvoji milost. Ona se nazývá milost pomáhající a milost posvěcující.

Milost pomáhající jest dar, kterýž nám ku spasení pomáhá. Onať rozum náš osvětluje, abychom dobro poznali a vůli naši posíljuje, abychom je též konali.

Milost posvěcující jest dar, kterýž nás posvěcuje. Onať duši naši hříchů očisťuje a ji krásou ozdobuje. Také nás činí dítky Božími a dědici království nebeského.

Milosti posvěcující nabývá, kdo svátosti křtu a pokání hodně přijímá. Milost tu v sobě rozmnožuje, kdo častěji svátosti hodně přijímá, horlivě se modlí a dobré skutky koná. Milost tu v sobě umenšuje, kdo všedních hříchů se dopouští a modliteb a dobrých skutků zanedbává. Milosti té pozbývá, kdo smrtelného hříchu se dopouští.

Milosti Boží jest nám nevyhnutelná třeba; neboť bez ní nelze co prospěšného k spasení učiniti. (Pod. o rouchu svatebném a o vinném keři.)

Duch svatý uděluje každému milosti k spasení potřebné. (Pod. o fíku neplodném.)

Abychom milost potřebnou obdrželi, musíme o ni pokorně prositi, jí dobře užívati a jí neodpíráti. (Pod. o hřivnách.)

Na oslavení Pána Ježíše a panny Marie sobě zpomínáme, kdykoli se modlíme růženec.

Říkáme tu ke slovu Ježíš při prvním desátku: který z mrtvých vstal; při druhém: který na nebe vstoupil; při třetím: který Ducha svatého seslal; při čtvrtém: který tě, panno, na nebe přijal; při pátém: který tě, panno, na nebi korunoval. Takový růženec se nazývá *růženec slavný*.

XXX.

Devátý článek víry

zní takto:

Svatou církev obecnou, svatých obcování.

Devátý článek víry nás učí: 1. že Pán Ježíš založil svatou církev obecnou; 2. že v té církvi jest obcování svatých.

Založení a zřízení církve.

Pán Ježíš přebýváje na zemi, shromáždil kolem sebe dobré lidi, kteří v něho věřili. Tato společnost lidí věřících se nazývala *církev Kristova* neb *království Boží na zemi*.

Z počtu věřících vyvolil sobě Pán Ježíš 12 *apoštolů* a 72 *učenníků*. Apoštolé byli představení věřících a učenníci byli pomocníci jejich. Apoštolům dal Pán Ježíš touž moc, jakou sám měl. On jim poručil, aby všude učení jeho kázali, věřícím svátostmi přisluhovali a je zákony svými řídili. Svátého Petra pak učinil hlavou své církve a dal jemu nejvyšší moc. Co Pán Ježíš apoštolům poručil, oni také vykonali.

Když sestoupil Duch svatý na apoštoly Páně, počali oni rozličnými jazyky mluvit. I podivili se židé shromáždění v Jeruzalemě a pravili: „Zdaliž nejsou Tito galilejští? Kterak tedy slyšíme my od nich mateřský jazyk svůj?“ Tehdy povstav Petr, pravil: „Muži izraelští! Vy jste Ježíše nazaretského, kteréhož Bůh mezi vámi oslavil mnohými zázraky, na kříž přibili a usmrtili. Avšak on vstal z mrtvých, čehož my všickni svědkové jsme. A nyní povýšen jsa na pravici Boží, vylil Ducha svatého na nás, jakož sami vidíte a slyšíte. Protož neomylně jisto jest, že Bůh učinil Ježíše Krista Spasitelem a Pánem všeho světa.“

Mnozí z přítomných uvěřili slovům Petrovým a v bázni pro hříchy své se tázali: „Bratří, což máme činiti?“ I odpověděl jim Petr: „Pokání činite a každý z vás dej se pokřtiti na odpuštění hříchů.“ Tehdy se dalo pokřtiti okolo tři tisíc lidí. Oni se nazývali *křesťané*, proto že v Ježíše Krista věřili a pokřtěni byli.

Když Petr po druhé kázal, vzrostl počet křesťanů již na pět tisíc lidí. Kromě svatého Petra kázali pak a křtili i ostatní apoštolé po všem světě. A takto povstaly všude společnosti neb *osady křesťanské*.

Jednotlivé osady křesťanské řídili buď apoštolé sami, aneb ustanovili jiné muže, aby je řídili. Tyto muže apoštolé posvětili a dali jim celou moc svou, aneb jen část této moci. Kteří celou moc apoštolskou obdrželi, nazývali se *biskupové*; kteří pak jenom část této moci obdrželi, jmenovali se *kněží* a *jáhnové*. Biskupové světili zase jiné muže za kněze a jáhny a totéž se děje až podnes.

Všecky osady křesťanské řídil sv. Petr. Když pak umřel v Římě, zdědil jeho nejvyšší moc biskup římský. A posud dědí moc Petrovu každý biskup římský. On se nazývá *svatý otec* nebo *papež*. Římský papež jest tedy hlavou všech pravověřících křesťanů, aneb svaté církve obecné.

Svatá církev obecná jest společnost všech pravověřících křesťanů. Ona se nazývá také církev katolická.

Pravověřící křesťané jsou, kdož pravé učení Kristovo vyznávají, všech svátostí Kristových užívají a římského papeže za hlavu církve své uznávají. Oni se také nazývají křesťané katolíci.

Církev katolická jest pravá církev Kristova, proto že má známky pravé církve. Známky pravé církve jsou, že jest: 1. jedna; 2. svatá; 3. obecná; 4. apoštolská.

Církev katolická jest pravá církev Kristova a proto i samospasitelná. Ona jest samospasitelná, proto že má všechny prostředky, které nás vedou ku spasení.

XXXI

Přikázání církevní.

Římský papež jest *nejvyšším učitelem* církve. On pečuje, aby se pravé učení Kristovo všude hlásalo a zachovávalo. On i pohanům, kteříž pravého Boha neznají, posílá kněze misionáře, aby je o Bohu učili a křtili.

Papež jest také *nejvyšším knězem*. On uděluje všechny svátosti a může nás i trestů sprostiti, které nám Bůh za hříchy naše ukládá buď na světě, anebo v očistci. Takové sprostění trestů časných slove odpustky.

Papež jest i *nejvyšším pastýřem*. On ustanovuje biskupy a spravuje celou církev. Nynější papež se nazývá —

Biskupové spravují svá biskupství, která se nazývají *diecese*. Oni svěť kněze a posílají je na rozličná místa, aby tam učili a věřícím přisluhovali. Při svěcení tom vzkládá biskup na svěcence ruce své a tím mu dává du-

chovní moc; Bůh pak svěcenci tomu uděluje milost, aby mohl dobře učiti a přisluhovati. Takové svěcení jest svatá věc neb svátost a nazývá se *svěcení kněžstva*.

Biskupové také dospělejší děti biřmují. Oni je v kostele maží na čele svatým olejem a Duch svatý při tom tyto děti posiluje, aby byly hodnými křesťany. Takový úkon jest svatá věc neb svátost a nazývá se *biřmování*.

Svěcení kněžstva a biřmování udělují toliko biskupové. Oni jediní také světi kostely, oltáře a svaté oleje. Náš biskup se nazývá — a sídlí v —.

Papež a biskupové nám dávají zákony, které musíme zachovávat. Takové zákony se nazývají *příkázání církevní*.

Máme patero příkázání církevních: 1. Svátky zasvěcené světili. 2. V zasvěcený svátek celou mši svatou nábožně slyšeti. 3. Ustanovené posty zachovávat. 4. Nejméně jednou v roce svému nařízenému knězi se zpovídati a v čas velikonoční velebnou svátost oltární přijímati. 5. V zapovězený čas svatebního veselí nedržeti.

Svátky zasvěcené jsou ony svátky, které tak světíme, jako neděle.

Při mši svaté proměňuje kněz chleb a víno v nejsvětější tělo a krev Pána Ježíše a obětuje oboje Otci nebeskému za hříchy naše. Tím chce Pána Boha uctíti, jemu poděkovati, jej prositi a smířiti.

Mše svatá jest největším pokladem katolických křesťanů, ježto při ní sám Pán Ježíš s nebe sestupuje na oltář a za nás Otce nebeského prosí. Proto máme při mši svaté co nejuctivěji se chovati. Obzvláště při pozdvihování máme pokorně v prsa se biti a říkati: „O Ježíši v tebe věřím! O Ježíši, v tebe doufám! O Ježíši tebe miluji a hříchů svých lituji!“

Svatá Margareta královna přicházela každodenně se svými dětmi na mši svatou. A jakmile počala mše svatá, modlili se všichni tak pobožně, že se ostatní lidé až divili. Vida je kdys měšťan v kostele, pravil k druhému: „Chceš-li věděti, jak se andělé v nebi modlí, pozoruj královnu naši a její děti.“

Půst jest dvojj. Někdy máme požívání masitých pokrmů se zdržeti a někdy máme za den jednou toliko se nasýtit. Vy jste povinny jenom masitých pokrmů se zdržeti, a sice každý pátek a kdy se vám ještě oznámí.

Lékař domlouval kdys nemocnému, aby se nepostil, nechce-li brzy umřít. I odpověděl nemocný: „Právě proto se postím, abych dlouho žil. Bůh zajisté slíbil dlouhý život těm, kdož otce a matku ctějí. Já pak ctím Otce nebeského, kterýž mi praví, že se postiti mám, i matku církev, kteráž mi praví, kdy se postiti mám.“

Čas velikonoční jest (obzvláště) doba mezi svátky velikonočními a svatodušními.

Svatební veselí se nesmí držeti v době vánoční a postní.

XXXII.

Svatých obcování.

Všickni pravověřící křesťané jsou s Pánem Ježíšem i vespolek duchovně spojeni.

Toto spojení všech věřících s Pánem Ježíšem a vespolek nazývá se obcování svatých.

Údové obcování svatých jsou tedy: 1. věřící na zemi, 2. duše v očistci, 3. svatí v nebi.

Obcování svatých vůbec záleží v tom, že každý úd má díl v zásluhách, kterých sobě Pán Ježíš a ostatní údové dobyli.

Rozednáváme i *zvláštní obcování věřících*: 1. mezi sebou, 2. s dušemi v očistci, 3. se svatými v nebi.

Věřící na zemi jsou *mezi sebou* spojeni, ježto mají užitek ze mše svaté a svatých svátostí a sobě pomáhají modlitbou a jinými dobrými skutky.

Věřící na zemi jsou s *dušemi v očistci* spojeni, ježto jim pomáhají mši svatou a dobrými skutky, tyto pak později za věřící u Boha prosí. (*Slavnost dušiček.*)

Věřící na zemi jsou se *svatými v nebi* spojeni, ježto je ctějí a vzývají, tito pak za věřící u Boha se přimlouvají. (*Slavnost všech svatých.*)

Svatým nazýváme, kdo zde na zemi svatě žil a jehož svatost Bůh zázraky potvrdil.

Roku 1828. žilo ve francouzském městě Toulousu sedmileté děvčátko, jménem Jakobina Katala, které majíc všecky údy schromeny a nožičky na zad skřiveny, již pátý rok na loži bolestném se trápilo. Všeliké přičinění lékařské bylo marno. I pokusila se nešťastná jeho matka o poslední prostředek a zanesla dítě k nedalekému hrobu bl. Germany.

Tam plačíc prosila tuto světici za přimluvu a dítě prosilo též. Pak nesla dítě do kostela, posadila je, pokud možno, vedle sebe a slyšela mši svatou. Jakmile se zazvonilo před pozdvihováním, vykřiklo dítě bolestí a matka slyšela praskot v jeho kostech. Ihned jí napadlo, že dítě ozdravělo, čemuž skutečně tak bylo. Neb když matka po mši svaté k oltáři přistoupila, aby přijímala, běželo děvčátko docela zdravé za ní. Z tohoto a jiných zázraků, přísahami ztvrzených, prohlášena byla Germana r. 1853 za svatou.

Svaté ctíti, slušno jest a chvalitebno. Žáden zajisté nediví se, dítě-li rodičům, poddaný svému mocnáři a vděčné potomstvo zasloužilým osobám účtu prokazují. Proto se může tím méně kdo diviti, že svaté ctíme, které Bůh sám za živa i po smrti oslavil. Ctíme pak a vzýváme je, proto že jsou přátelé Boží a že u Boha za nás prosí.

Kdo někoho ctí, má i jeho obraz v uctivosti. Proto ctíme také *obrazy*, které nám představují osobu božskou, Marii pannu, anděla neb svatého. Takové obrazy líbáme, před nimi se modlíme neb smekáme. Tím neukazujeme, že ctíme papír, dřevo, kámen neb kov, z jakého zhotoveny jsou obrazy ty, nýbrž že ctíme toho, kdo se jimi vyobrazuje. Má se věc ta podobně, jako s jinými obrazy. Líbá-li dítě obraz rodičů, nikomu nenapadne říci, že by milovalo barvy obrazu, nýbrž ví, že miluje rodiče. A zdobí-li kdo sochy proslulých osob věnci, neřekne nikdo, že by chtěl uctiti ony sochy, nýbrž osoby, jimi vyobrazené.

Obrazy svatých ctíti, slušno jest a chvalitebno. Neb má-li dítě obraz rodičů a poddaný obraz zeměpána ctíti, musí tím více křesťan obraz Boží neb svatých v uctivosti míti. Kdo by pak obraz zneuctil, zlehčil by samu osobu vyobrazenou.

V osmém století poručili císařové řečti, aby se z kostelů odstranily obrazy svatých. Křesťané pravověřící nechtěli tomu připustiti, a dali se proto raději umučiti. Císař Leo zavolal kdysi nábožného kněze Štěpána a ve zlosti své pravil: „Nechápeš hlupáku, že můžeme obraz Kristův nohama šlapati, aniž bychom Krista samého urazili?“ Štěpán vyňal peníz a ukazuje ho přítomným, tázal se: „Či jest tu obraz a nápis?“ Rkou jemu: „Císařův!“ I hodil Štěpán peníz na zem a šlapal ho nohama. Když pak ho proto po-

šli tlouci sluhové přítomní, pravil: „Uznáváte to býti zločinem, zlehčí-li kdo obraz císaře pozemského? A nemá to býti zločin, šlapati a do ohně hoditi obraz nebeského krále a pána všech pánů?“ Slovy těmi se císař ještě více rozhněval a dal Štěpána usmrtiti.

XXXIII.

Desátý článek víry

zni takto:

Odpuštění hříchů.

Desátý článek víry nás učí, že můžeme pro zásluhy Ježíše Krista odpuštění hříchů dojíti.

Odpuštěním hříchů rozumíme, že nám Bůh promítí hříchy i tresty hříchů a že nás milostí svou posvěcuje.

Odpuštění hříchů dojíti lze toliko v církvi katolické, proto že ona sama má od Krista moc, hříchy odpouštět.

V církvi katolické mají biskupové a kněží moc, hříchy odpouštět.

Hříchové se odpouštějí ve svátosti křtu a ve svátosti pokání.

Kamenní sv. Štěpána. Obrácení Šavela.

Když se křesťané počali množiti v Jeruzalemě, posvětili apoštolové sedm mužů nábožných za jáhny, aby jim pomáhali kázat a chudobné almužnou podělovati.

Jeden z těchto jáhnů byl sv. Štěpán, který zmužile kázal a mnoho zázraků činil. I povstali proti němu učenci židovští a hádali se s ním. Ale nemohli odolati moudrosti jeho a Duchu svatému, kterýž mluvil z něho. Proto vyvrhli Štěpána ven z města a házeli naň kamení, až ho ukamenovali.

Po smrti sv. Štěpána počali židé křesťany ukrutně pronásledovati v Jeruzalemě. Obzvláště pak hubil křesťany mladý muž, jménem Šavel. Tenť vycházel do domů věřících a jímá muže a ženy, vodě je do žaláře. Nad to sobě ještě vyžádal od nejvyššího kněze písemné dovolení, aby směl i v městě Damašku všechny křesťany sjímati a svázané do Jeruzalema odvésti.

Když pak jel cestou do Damašku, obklíčilo ho najednou světlo s nebe a on oslepnuv padl k zemi. I uslyšel hlas

samého Pána Ježíše: „Šavle, Šavle, proč se mi protiviš?“ Žasna tázal se Šavel: „Kdo jsi ty pane?“ A opět uslyšel hlas: „Já jsem Ježíš, jehož ty pronasleduješ. Jdi do města a tam se ti poví, co činiti máš.“

Vstal tedy Šavel, ale byl slepý. I odvedli ho průvodčí jeho do Damašku. Tu ztrávil tři dn a nejedl ani nepil, ale modlil se ustavičně. Po třech dnech přišel k němu učenník Ananiáš, kterýž jej pokřtil a od slepoty uzdravil. Od té chvíle pak nazýval se Pavel. I povstal hned Pavel a odešel do školy učil, že Pán Ježíš jest Syn Boží.

XXXIV.

Jedenáctý článek víry

zni takto:

Těla vzkříšení.

Jedenáctý článek víry nás učí, že Bůh v poslední aneb v soudný den mrtvé vzkřísí.

Bůh spojí duši každého člověka na věky s tím tělem, kteréž za živa měl a všickni vstanou z mrtvých.

Ale nebudou těla všech stejná. Jenom těla spravedlivých budou oslavena, jako bylo oslaveno tělo Pána Ježíše.

Pronásledování křesťanů. Sv. Cyril a Method.

Když se církev katolická i mezi pohany rozšířila, ustanovili tito, že všechny křesťany zahubí. I povstalo veliké jich pronásledování ve všech krajinách, zvláště pak v Římě. Všude byli křesťané ukrutně mučeni, páleni, železnými háky trháni, ukřižováni a divoké zvíři předhazováni. Ale čím ukrutněji byli mučeni, tím více množil se počet jejich. Pronásledování to trvalo po tři sta let, až římský císař *Konstantin* sám víru křesťanskou přijal. Tu teprv měli křesťané pokoj a mohli svobodně víru svou vyznávat.

Tenkráté byli i předkové naši pohané. Neznalíť dlouho ještě učení Pána Ježíše a klaněli se modlám. I smiloval se nad nimi Bůh a poslal jim z řeckého města Soluně dva bratry kněze. Oni se nazývali *Cyril a Methoděj*. Ti zvěštovali na Velehradě předkům našim učení Pána Ježíše a

obrátili je křtem svatým na víru křesťanskou roku 863. Svatý Cyril odešel později do Říma a umřel r. 869. Svatý Method zůstal jako biskup na Moravě, pokřtil i knížete českého Bořivoje s manželkou jeho Ludmilou a umřel r. 885. na Velehradě.

Dvanáctý článek víry

zní takto:

A život věčný.

Dvanáctý článek víry nás učí, že po vzkříšení nastane člověku život věčný.

Bude pak život tento buď věčně blažený v nebi, aneb věčně nešťastný v pekle.

Abychom dosli života věčného v nebi, musíme věřit, čemu Pán Ježíš učil, a plnit, což poručil.

Apoštolské vyznání víry končíme slovem „Amen,“ jímžto obvykle se něco potvrzuje.

Potvrzujeme pak slovem Amen, že všechno za pravé máme, co v apoštolském vyznání víry se obsahuje.

XXXV.

Kain a Abel.

Víte již děti, jak smutny byly následky hříchu prvotního. Rozum lidský stal se zatmělým a vůle ke zlu náchylnou. To se ukázalo hned v rodině první.

Adam a Eva měli více synů a dcer. První synové jejich byli Kain a Abel. Starší Kain byl rolníkem a mladší Abel pastýřem. Chtějíce Bohu se zalíbiti a ho uctíti, učinili sobě oltář, položili raň Bohu dary a pak je spálili. Abel dal ovečku a Kain obilí a ovoce. Takové věci Bohu darované, nazýváme oběti.

Oběť Abelova líbila se Bohu, že byl dobrý; ale oběť Kainova nelíbila se Bohu, že byl zlý. To bylo i znáti; neboť kouř z oběti Abelovy šel zhůru a z oběti Kainovy dolů. I rozhněval se Kain a záviděl bratrovi, že ho Bůh více miluje. Pán Bůh to věděl. Proto naň volal: „Kaine, proč se hněváš? Budeš-li dobře činiti, budeš mi tak milý,

jako bratr tvůj.“ Ale Kain neuposlechl a hněval se ještě více. Konečně pak vyvolal bratra na pole a tam ho zabil.

Sotva se tak hrozného hříchu dopustil, volal naň Pán Bůh: „Kaine, co jsi to učinil? Krev bratra tvého volá ke mně, abych tě potrestal. Proto zlořečený jsi a budeš tulákem a poběhlým na zemi.“ Od té doby musil se Kain potulovati po světě a neměl nikde pokoje.

Oběť Abelova byla krvavá a oběť Kainova nekrvavá. Obě pak, že se spálily, byly zápalné oběti.

Lidé přinášeli i později takové oběti, aby Boha uctili, jemu poděkovali, ho poprosili a jej smířili. Oběti tyto byly obrazem oběti kříže a oběti nás svatě.

Potopa světa.

Místo dobrého Abela dal Bůh Adamovi a Evě jinéh dobrého syna. On se jmenoval *Seth*. Seth i potomci jeho byli dobří. Ale později také se pokazili od Kainitů, tak že všickni lidé byli zlí a bezbožní. Jenom *Noe* s manželkou a dětmi zůstali dobrými. I ustanovil Bůh, že zahubí všechny lidi kromě rodiny *Noemovy*. Proto mu poručil: „Učiň sobě z dříví otesaného archu neb koráb!“ Měl to býti dřevěný dům, kterýž by na vodě se udržel.

Noe stavěl archu sto dvacet let a pořád lidí napomínal, aby se polepšili. Ale oni zůstali zlí. I poručil mu Bůh, aby vešel do archy s rodinou svou. *Noe* učinil tak a vzal z každých zvířat po dvou do archy. Nato se protřhly všechny studnice a propasti a voda rozlila se po celé zemi. S oblaků pak lil se déšť po čtyřicet dní a nocí. I utíkali lidé z domů na střechy, na stromy a na hory.

Však darmo utíkali. Voda vystupovala neustále, až byla o patnáct loktů vyšší, než hory nejvyšší. I utopilo se všechno tvorstvo živé, lidé i zvířata. Jenom *Noe* a rodina jeho se zachovali, proto že archa ploula na povrchu vody. Toto zahynutí všech hříšných lidí nazývá se *potopa světa*.

Vody stály na zemi sto padesát dní. Pomálu pak ubývalo vody, až uplynula a archa zůstala státí na vysoké hoře. Ale teprv za rok byla země docela suchá. Tu vyšel *Noe* z korábu i s rodinou svou a zvířaty. Aby Bohu poděkoval, vystavěl z kamenů oltář a obětoval na něm oběti zápalné ze zvířat. Oběť ta líbila se Bohu. I postavil duhu

na oblacích, požehnal Noemovi a synům jeho a řekl: „Duha tato bude vám znamením, že potopy nepošlu více na svět.

Hřích jest největší zlo. Činí člověka nešťastným na světě i po smrti. Jest sedmero hlavních hříchů: 1. pýcha, 2. lakomství, 3. smilstvo, 4. zdviž, 5. obžerství, 6. hněv, 7. lenost.

XXXVI.

Josef prodán.

Potomci Noemovi tak se rozmnožili, že brzy do všech krajin rozejítí se museli. I ctili nejprve pravého Boha, ale později se klaněli lidem a zvířatům jako Bohu. Proto povolil Bůh nábožného *Abrahama*, aby on a potomci jeho pravému Bohu sloužili. Abraham měl syna *Izáka*, Izák pak syna *Jakoba*.

Jakob měl dvanácte synův. Nejlepší z nich byl *Josef*. Proto ho měl otec nad jiné rád a zjednal mu šat rozličných barev. I hněvali se naň bratři jeho a záviděli mu toho.

Kdysi odešli bratři se stády svými daleko od domů; Josef pak zůstal u otce. I poslal ho otec za nimi, aby pohléd, jak se daří jim a stádům jejich. Ale sotva přišel Josef k bratrům, svlekli ho tito z barevného šatu a spustili do jámy, v níž nebylo vody. A pak se uradili, že ho prodají. I šli tu právě cizí kupci s velbloudy svými a vezli rozličné zboží do Egypta. Těmto kupcům prodali bratři Josefa za dyacet stříbrných peněz. Josef prosil a plakal, ale marně; cizí kupci odvedli ho do Egypta.

Jakob nevěděl o ničem. Aby myslil, že Josef zahynul, namočili bratři šat jeho do krve kozelce a poslali ho otcí. Jakob poznal šat a bolestně zvolal: „Zvěř divoká sežrala Josefa mého.“

Josef v Egyptě.

Kupci nepodrželi koupeného Josefa pro sebe. Oni ho prodali Putifarovi, kterýž byl správcem vojska královského. Měl pak se tam Josef dobře. Bůh žehnal pro něho i Putifarovi. Proto ho měl Putifar rád a ustanovil ho nad domem svým.

Později stal se Josef i vládařem v celé zemi egyptské. Král Farao řekl jemu: „Hle ustanovuji tě nade vši zemi egyptskou a rozkazů tvých ať poslouchá všecken lid.“ Potom snal prsten s ruky své a dal ho na prst Josefův, oblékl ho v roucho kmentové a vložil zlatý řetěz na krk jeho. Aby pak ho všickni nctili a před ním se uklonili, dal ho voziti ve voze královském.

Tehdáž přišlo sedm let úrodných po sobě. Josef dal zbývajíc obilí po všech obcích shromážďovati. Bylo ho nad míru mnoho. Potom však přišlo sedm let neúrodných a rozmohl se hlad po celém Egyptě i všech zemích. Tu otevřel Josef obilnice a stodoly a opatřil celou zemi obilím. I přicházeli odevšad lidé do Egypta, aby tam nakoupili obilí.

Utrpení Josefovo bylo cestou k jeho povýšení. Bůh jej povýšil, že byl cnotným. Jest sedmero hlavních cností: 1. pokora, 2. štědrost, 3. čistota, 4. příznivost, 5. strídmost, 6. mírnost, 7. horlivost.

XXXVII.

Bratr Josefovi v Egyptě.

Také v zemi Kanaan povstal veliký hlad. Proto řekl Jakob synům svým: „Jděte do Egypta a nakupte tam obilí!“ I vydali se všickni na cestu. Jenom nejmladšího Benjamina podržel otec u sebe. Když přišli do Egypta k Josefovi, nepoznali ho, ale on poznal je. Nedal se však znáti a tvářil se k nim jako cizí. Služebníkům svým pak rozkázal, aby naplnili pytle jejich obilím a zase vložili peníze každého do pytlu jeho a aby jim dali i potravu na cestu. Tak se stalo a bratří ubírali se domů.

Když bylo obilí z Egypta přinešené ztráveno, řekl Jakob zase synům svým: „Jděte a nakupte obilí!“ I vydali se bratří na cestu a vzali s sebou i nejmladšího Benjamina. Jakmile k Josefovi přišli, přivítal je laskavě a tázal se jich: Žije-li ještě a je zdrav otec váš starý? A oni odpověděli: „Jest živ a zdrav.“ Uviděv pak Benjamina, řekl Josef: „Tento-li jest bratr váš nejmladší? Bůh ti požehnej synů můj!“

Nato ale je zkoušel, zdali se polepšili. A přesvědčiv se o tom, nemohl se déle zdržeti, aby se jim nedal poznati.

Protož rozkázal, aby všickni cizí vyšli a zaplakav hlasitě, pravil: „Já jsem Josef, bratr váš, jehož jste prodali. Bůh mne poslal před vámi do Egypta, abyste pokrmu měli a živi býti mohli. Pospěšte nyní k otci mému a přiveďte ho ke mně.“ Pak líbal Josef všechny bratry své a dal jim mnoho pokrmů a darů na cestu.

Josef jednal podle zákona lásky. Prikázání lásky zní:
1. *Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a ze vsí duše své a ze vsí mysli své a ze vsí síly své.* 2. *Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.*

Jakob v Egyptě.

Když se bratři Josefovi navrátili k otci svému, zvěstovali jemu: „Syn tvůj Josef žije a jest pánem v zemi egyptské.“ Ale Jakob nechtěl jim uvěřiti, až mu všechno vypravovali a dary jeho ukázali. I zaradoval se a pravil: „Dostí mám na tom, že Josef žije; přijdu a uvidím ho, prvé než umru.“ A vydal se hned na cestu se všim, což měl.

Josef jel otci svému naproti až na hranice země egyptské. A uviděv ho, vyskočil z vozu, padl mu okolo krku a plakal radostí. I řekl mu otec: „Nyní už rád umru, neb jsem tě opět uviděl.“ Od té doby přebýval Jakob v nejkrásnější krajině egyptské a žil tam ještě 17 let. Umíraje řekl synům svým: „Pochovejte mne s otci mými v zemi kananejské.“ A na to skončil. Po Jakobovi umřel za nějaký čas i Josef, maje 110 let stáří svého

XXXVIII.

Mojšís narozen.

Po smrti Josefově bydleli bratři jeho a synové v Egyptě I přibývalo jich neustále, až povstal z potomků jejich veliký národ. Jmenoval se *národ izraelský*, židovský neb hebrejský. Vida Farao, král egyptský, že Izraelité tak se rozmnožili, trápil je těžkými pracemi na poli a v cihelnách. Konečně pak přikázal: „Každého chlapce, který se narodí Izraelským, vhodte do řeky!“

Matka jakás izraelská měla krásného chlapečka a skrývala ho tři měsíce. Když pak ho déle tajiti nemohla,

upletla košík ze sítí a omazala ho klím a smolou. Pak položila tam dítě a postavila košík s dítětem do rákosí na břehu řeky. Sestra dítěte stála zatím nedaleko, aby viděla, co se s ním stane. I přišla tam dcera Faraonova se služkami, aby se myla. Jakmile dítě uviděla, chtěla je vzít. Ale sestra dítěte přiběhla a pravila jí: „Já vím matku, která by ti to dítě vychovala.“ A hned běžela pro svou matku. Tehdy vzala dcera Faraonova dítě a dala je vlastní jeho matce, které neznala. Když pak dorostlo dítě, dovedla je matka k dceři Faraonově. Tato přijala chlapečka za svého a nazvala jméno jeho *Mojžíš*, to jest, z vody vzatý.

Mojžíš bydlel nyní u dvoru krále egyptského a byl vychován ve všelikém umění a moudrosti. Když pak v muže dospěl, viděl trápení lidu izraelského a to jej velmi bolelo. I zastával se beze strachu utiskovaných bratří svých. U slyšev to Faraó chtěl Mojžíše zabít. Ale on utekl do země madianské a bydlel tam po čtyřicet let, veď život pastýřský.

Mojžíš v Egyptě.

Izraelitům se v Egyptě vedlo čím dále tím hůře. Proto ustanovil Bůh, že je vysvobodí. Kdysi pásl Mojžíš stádo své na hoře Horeb. Tu uviděl na ni keř, kterýž hořel a přece neshořel. I divil se tomu a chtěl blíže přistoupiti. Ale Bůh volal: „Nepřistupuj sem, ale sesuj obuv s nohou svých, neb místo, na kterém stojíš, země svatá jest.“ A dále řekl Bůh: „Jdi k Faraonovi a vyveď lid můj z Egypta.“ I vymlouval se Mojžíš a pravil: „Co jim mám říci, budou-li se tázati, kdo tě poslal?“ Bůh odpověděl: „Řekni jim, že tě poslal Bůh, kterýž byl, *kteříž jest* a kterýž bude.“ Ale Mojžíš, se ještě vymlouval řka: „Prosím Pane, nejsem výmluven, mám neohobný jazyk.“ Bůh však odpověděl jemu: „Aron, bratr tvůj, výmluven jest; on bude mluvit za tebe k lidu.“

Uposlechl tedy Mojžíš. I vešel s bratrem k Faraonovi řka: „Toto praví Bůh izraelský: Propusť lid můj, ať mi obětuje na poušti.“ Ale Faraó nechtěl lidu propustiti. Tehdy seslal Bůh hrozné tresty na Egyptské.

Desaterým trestem pokutoval je Bůh. A poslední trest byl nejhorší. Bůh poslal anděla, kterýž všechno prvorozené

po celém Egyptě téže noci usmrtil. K Izraelitům se však anděl smrti nepřiblížil. Mělť na rozkaz Boží dvéře domů svých pokropeny krví beránka velikonočního, jehož té noci požívali. Teprv nyní, když se stal pláč a nářek pro mrtvé, propustil Farao lid izraelský. I vyšli jsou a bylo jich okolo šesti set tisíc mužů, kromě žen a dětí.

XXXIX.

Zákonodání na Sinaji.

Bůh sám ukazoval Izraelským cestu, kterouž by měli jíti. On je předcházel ve dne v sloupě oblačovém a v noci ve sloupě ohnivém. Takto došli až k moři rudému a tam sobě odpočinuli.

Nyní litoval Farao, že je propustil. Ihned vzal vojsko své, pustil se za nimi a dohonil je k večeru u moře. I lekli se náramně Izraelští. Mojžíš ale vztáhl na rozkaz Boží bůl svou proti moři. A hle! Rozstoupilo se moře a voda stála jako zeď po pravé straně i po levé, a horký vítr vysušil cestu. I přešli Izraelští moře po suchu. Teprv ráno hnalo se vojsko Faraonovo za Izraelskými. Ale Mojžíš vztáhl opět hůl svou proti moři. I srazily se vody s obou stran a v nich se potopilo celé vojsko Faraonovo, tak že se nezachránil ani jediný z nich. Na to táhli Izraelité dále.

Třetího měsíce po vyjití z Egypta přišli Izraelité k hoře Sinaji a postavili tam sobě stány. Když pak nastalo ráno třetího dne, počalo hrozně hřimati a se blýskati. Mojžíš tu vyvedl lid pod samu horu a Bůh oznamoval lidu *desatero příkázání* řka:

„Já jsem Hospodin Bůh váš! Každý z vás:

1. V jediného Boha věřiti budeš.
2. Nevezmeš jména Božího nadarmo.
3. Pomni, abys den sváteční světil.
4. Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi.
5. Nezabiješ.
6. Nesesmilníš.
7. Nepokradeš.
8. Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému.
9. Nepožádáš manželky bližního svého.
10. Aniž požádáš statku jeho.

Veškeren lid stál dole hrůzou zaražen a volal: „Všecko, což mluvil Bůh, učiníme.“ Potom vystoupil Mojžíš na horu a byl tam čtyřicet dní a nocí, rozmlouvaje s Bohem. A když dokonal Bůh řeči své, dal Mojžíšovi dvě desky kamenné, na nichž psáno bylo desatero přikázání.

Izraelité nezachovali přikázání Božích, jak byli slíbili. Ba oni i reptali proti Bohu. Proto musili na poušti zemřít kromě těch, kteří tam byli vychováni. Mojžíš sám zemřel na poušti, ale Bůh mu dříve ukázal zemi zaslíbenou s hory Nebo. Mladší Izraelité vešli nyní do země Kanaan a měli se tam velmi dobře. Brzy však zapomněli na Boha a přestoupili jeho přikázání. Proto je Bůh všelijak trestával, až se polepšili.

Poslední čas před Kristem.

Izraelité se těmito tresty polepšili sice, ale jenom na krátký čas. Později nedbali ani napomínání proroků, ježto Bůh k nim sesýlal, ani trestů Božích. I zůstali zlí. Ještě hůře bylo mezi jinými národy, mezi *pohany*. Ti ani neznali pravého Boha. Oni sobě učinili obrazy z hlíny, z dřeva, z kamenu, ze železa, ze stříbra neb zlata a klaněli se jim jako Bohu. Obrazy ty měly podobu člověka neb zvířete, ale nebyly živý. Ony se nazývaly *modly*.

Jen málo lidí bylo dobrých mezi Izraelity neb židy a mezi pohany. Těch bolelo, že zlí lidé Boha tak hněvají. I prosili Pána Boha, aby se již nad lidmi smiloval a zaslíbeného Vykupitele na svět poslal. Bůh vyslyšel prosby jejich a poslal na svět vlastního Syna svého *Ježíše Krista*. On byl od věčnosti u Boha Otce v nebi a stal se člověkem, aby lidi vykoupil.

XL.

O přikázáních Božích zvlášť.

V *prvním* přikázání se poroučí: abychom v jediného Boha věřili, v něho doufali, jej milovali a jemu se klaněli (modlili).

V *druhém* přikázání se zapovídá: jméno Boží neb svatých neuctivě vysloviti, křtiti, zlořečiti neb se dušiti.

V *třetím* přikázání se poroučí: abychom v neděli a ve svátek mši svaté pobožně obcovali.

Ve čtvrtém přikázání se poroučí: aby děti rodiče své a učitele milovaly, ctily, poslouchaly a za ně se modlily.

Dětem, jež toto přikázání zachovávají, slíben jest dlouhý život a štěstí. (Josef eg.)

V pátém přikázání se zapovídá: někoho zabiti, bít, raniti aneb zvířata trýzniti.

V šestém přikázání se zapovídá: nestydaté věci mysliti, mluvíti neb činiti.

V sedmém přikázání se zapovídá: cizí věc vzítí, nevrátiti neb škodu činiti.

V osmém přikázání se zapovídá: lháti, pomlouvati a neprávě žalovati.

V devátém a desátém přikázání se zapovídá: něčeho žádati, co jiným náleží.

Rozvrh látky učebné pro žáky větši.

(Na 40 hodin.)

I.

Stvoření světa. Bůh věčný, všemohoucí.

První článěk víry: O Bohu jediném. O nejsv. Trojici Boží.

Svátek pozdvižení sv. kříže. (14/9). Vítězství kříže.

II

Prozřetelnost Boží.

O andělkch. Bůh nejvyšš svatý a spravedlivý.

Sl. andělů strážných. (N. 1. v září.) Sv. Václav (28/9.)

III.

Stvoření prvních lidí.

Lidé sestávají? *Smrt, soud, očistec, peklo, nebe.*

Sl. růžence. (N. 1. v říjnu.) Růženec živý.

IV.

Stav prvních lidí. Bůh nejvyšš dobrotivý.

Povolání člověka. První přikázání.

Sl. posvěcení chrámů. (N. 3. v říjnu.) Bohoslužba veřejná.

Chrám a úprava jeho.

5*

V.

Pád prvních lidí.

Hřích vůbec, hřích smrtelný, hřích prvotný.

Sv. Voršila (21/10). Kláštery ženské.

VI.

Následky hříchu prvotného. Bůh všudy přítomen a vševědoucí.

Hřích dědičný a skutečný. Sedmero hlavních hříchů.

Slavnost všech svatých (1/11) a dušiček.

VII.

Zaslíbení Vykupitele. Bůh nejvyšší milosrdný.

Ježíš Kristus jest zaslíbený Mesiáš. Bůh připravuje lidi na něho.

Sv. Karel Bor. (6/11) Hierarchie církve.

VIII.

Zvěstování Janova narození. Jan narozen.

Druhý článek víry.

Sv. Leopold (15/11). Bratrstvo leopoldinské a mariánské.

IX.

Vtělení Syna Božího. Narození Páně.

Třetí a čtvrtý článek víry.

Sv. Cecilia (22/11). Čistotný chráněn andělem.

X.

Obřezání a obětování Páně.

Pátý článek víry.

Rok občanský a církevní. Advent.

XI.

Mudrci od východu. Útěk do Egypta.

Šestý a sedmý článek víry.

Sv. František Xav. (3/12). Jednota dětství Pána Ježíše.

XII.

Dvanáctiletý Ježíš. Návštěva kostela.

Osmý článek víry.

Sv. Mikuláš (6/12). Sl. nep. početí Marie (8/12).

XIII.

Křest a pokušení Páně.

Devátý článek víry : Založení a zřízení církve.

Význam svátků vánočních.

XIV.

První učenníci Páně. Zvolení apoštolů.

Známky pravé církve a působnost její.

Slavnost zjevení Páně (6/1) a nejsv. jména Ježíš.

XV.

Vyčistění chrámu. Samaritánka.

Obcování svatých.

Sv. Antonín (17/1). Poustevníci. Mnichové.

XVI

Zázraky Pána Ježíše na přírodě.

Desátý článek víry.

Septuagesima. Sexag. Quinquagesima.

XVII.

Zázraky Pána Ježíše na nemocných.

Jedenáctý a dvanáctý článek víry.

Sl. hromnic (2/2). Sv. Blažej (3/2). Blažejské požehnání.

XVIII.

Zázraky Pána Ježíše na posedlých. Proměnění Páně.

O svátostech vůbec.

Popelec. Doba postní. Suché dny.

XIX.

Podobenství Pána Ježíše.

O svátosti pokání vůbec.

Úmrtí sv. Cyrila (14/2) a Methoda (6/4).

XX.

Zázraky Pána Ježíše na mrtvých.

Zpytování svědomí.

Sv. Matěj (24/2). Poslední příhody apoštolů.

XXI.

Pán Ježíš jako přítel.

Láost a opravdové předsevzetí.

Sv. Jan Boží (8/3). Sv. Benedikt. (31/3).

Milosrdní bratři. Benediktini.

XXII.

Slavný vjezd do Jeruzalema. Večeře Páně.

O svátosti oltární.

Neděle smrtuá a květná.

XXIII.

Pán Ježíš na hoře olivetské. Utrpení Páně.

Zpověď a zadostčinění.

Sl. zvěstování Marie panny (25/3).

XXIV.

Ukřižování a smrt Páně

O svatém přijímání.

Týden svatý.

XXV.

Pána Ježíše vzkříšení a zjevování se.

O odpustcích.

Sv. Maria egyptská (9/4). Kajícíci.

XXVI.

Na nebe vstoupení Páně a seslání Ducha sv.

Křesť svatý.

Sv. Kallistus (16/4). Katakomy.

XXVII.

Počátek církve. Sv. Štěpán. Jáhen Filip.

Břimování.

Sv. Marek (25/4). Evangelisté.

XXVIII.

Šavel. Rozšíření církve. Sv. Cyril a Method.

Poslední pomazání.
Nalezení sv. kříže (3/5). Uctění ho.

XXIX.

Kain a Abel.
* *Svěcení kněžstva.*
** *O přikázáních Božích vůbec.*
Křížové dny. Sl. na nebe vstoupení Páně.

XXX.

Potopa světa.
* *Stav manželský.*
** *První přikázání Boží.*
Sv. Jan Nep. (16/5). Svátky svatodušní.

XXXI.

Počátek modlářství. Povolání Abrahama.
* *Svatostíný.*
** *Druhé přikázání Boží.*
Sl. nejsv. Trojice a Božího Těla.

XXXII.

Zkáza Sodomy. Obětování Izáka.
* *O křesť. naději a modlitbě vůbec.*
** *Třetí přikázání Boží.*
Sl. nejsv. srdce Pána Ježíše (8/6) a Marie panny.

XXXIII.

Ezau a Jakob.
* *Předmluva otčendše a první tři prosby.*
** *Čtvrté přikázání Boží.*
Sv. Basil (14/6). Učitelové církve.

XXXIV.

Josef prodán.
* *Čtyři poslední prosby otčendše.*
** *Páté přikázání Boží.*
Sv. Alois, patron mládeže školní (21/6).

* V prvním roce. ** V druhém roce.

XXXV.

Josef v Egyptě.

* *O pozdravení andělském a růženci.*

** *Šesté a deváté přikázání Boží.*

Slavnost sv. Petra a Pavla (29/6).

XXXVI.

Bratři Josefovi v Egyptě.

* *Hříchové hlavní a proti Duchu sv.*

** *Sedmé a desáté přikázání Boží.*

Slavnost sv. Cyrila a Methoda (5/7).

XXXVII.

Jakob v Egyptě.

* *Hříchové do nebe volající a cizí.*

** *Osmé přikázání Boží.*

Sv. Gualb (12/7). Láska k nepřítelům.

XXXVIII.

Mojžiš zachován. Mojžiš před faraonem.

* *Ctnosti božské a mravné.*

** *Přikázání církevní vůbec a 1. zvlášť.*

Sv. Vincenc z Pauly (19/7). Milosrdné sestry.

XXXIX.

Izraelité na poušti.

* *Osmero blahoslavenství.*

** *Druhé přikázání církevní.*

Sv. Ignát z Loyoly (31/7). Jezuité.

XL.

Zákonodání na Sinaji. Poslední čas před Kristem.

* *Skutky milosrdné.*

** *Poslední tři přikázání církevní.*

Sv. Alfons (2/8). Sv. Dominik. (4/8).

Redemptoristé. Dominikáni.

Příprava k první sv. zpovědi.

Úvod.

Milé děti! Zpomeňte sobě, jak velikého dobrodiní a štěstí se vám dostalo při křtu svatém. Duše vaše byla očištěna hříchu dědičného a Duch svatý ji milostí svou posvětil, aby byla ještě krásnější a líbeznější. Pán Bůh vás také přijal za své děti a ustanovil vás za dědice království nebeského, jestli že ho zůstanete poslušnými.

Avšak, zdali jste zůstaly Boha poslušnými? Zdali jste nikdy milého Pána Boha hříchem neurazily? O bezpochyby vám svědomí vaše častěji vytýkalo: „Zle jsi jednal, zle jsi učinil!“ Myslím, že každý z vás vyznati musí: „Ach pravda, již mnohokrát jsem milého Pána Boha hříchem urazil. Již mnohokrát jsem zhřešil zlým myšlením, slovy i skutky a opustil jsem mnoha dobra. Ba snad jsem i cizími hříchy vinen: snad jsem ke hříchu jiných mlčel, je ponoukal a jim radil!“

Nepraví, nevytýká vám tak svědomí vaše? Má-li vás tedy Pán Bůh ještě tak rád, jak vás měl rád, když jste byly očištěny na křtu svatém? O nikoliv! Pán Bůh, jak víte, každého hříchu nenávidí a proto hříšníky povždy také trestával. Kam medle odsoudil Bůh anděly hříšné? Co učinil s Adamem a Evou po zpáchaném hříchu? Co seslal za času Noema na všechny lidi, že byli zlí? A posud trestává Bůh hříšníky souzením, bídou, nemocí a neštěstím. Kdyby se však hříšníkově tu na světě i dobře vedlo, zdali by nebyl přece potrestán po smrti? Ovšem. Neb kam bývá odsouzen, kdo umírá, máje těžký hřích? A kam bývá odsouzen, kdo umírá, máje všední hříchy?

Vidíte tedy, jak nešťastným jest každý hříšník! Jak nešťastnými jste proto i vy, ježto poznáváte, že jste mnohými hříchy milého Pána Boha urazily. Co nyní učiníte, abyste jej zase smířily? Slyšely jste, že Pán Bůh sám praví: „Nechci smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl (věčně).“

Pán Bůh nám tedy milerád odpustí hříchy naše, opravdově-li se polepšíme a učiníme, čeho od nás žádá. A čeho pak žádá od nás Pán Bůh, chceme-li odpuštění hříchů dojíti? To m. d. poznáváme z podobenství o synu marnotratném. Vykládej to podobenství!

Příprava vzdálenější.

Pozorujte dobře toto podobenství! Keho pak představuje onen otec? A koho marnotratný syn? Co učinil syn tento zlého? A co činí také hříšník? Kterak? Odpustil otec onen synu svému? Ale čím pak sobě zasloužil odpuštění toho? Vidíte!

Onen marnotratný syn se docela změnil. On:

1. na hříchy své si zpomínal, t. j. *svědomí zpytoval*;
2. hříchů svých sobě ošklivil, t. j. *jich litoval*;
3. sobě umínil, že se polepší, t. j. *opravdové předsevzetí měl*;
4. ze hříchů svých se vyznal, t. j. *se zpovídal*.
5. za hříchy své se potrestal, t. j. *zadosť činil*.

Chceme-li tedy odpuštění hříchů dojíti, musíme se v těchto pěti věcech synovi onomu podobati. Musíme: 1. svědomí zpytovat, 2. hříchů svých litovati, 3. opravdové předsevzetí míti, 4. se zpovídati a 5. zadosť činiti. A hříšník, který takto jedná, nazývá se *kajícím hříšníkem*.

Víte, pak že Pán Ježíš kajícím hříšníkům vždy rád odpouštěl, n. př. Marii Magdaleně, Petrovi, lotru na kříži. A on odpouští kajícím hříšníkům až posud, ne sice sám, nýbrž skrze své náměstky, biskupy a kněze. Neb komu dal Pán Ježíš moc, hříchy odpouštět? Kdy a kterými slovy? Komu odevzdali tuto moc sv. apoštolé? Kdo proto má až posud v církvi katolické moc hříchy odpouštět?

Kterým tedy osobám máte i vy hříchy své vyznati? A když vás kněz od hříchů rozyáže neb rozhřeší, místo koho činí on to? Od koho jest tedy poslán? A co působí toto rozhřešení knězovo na místě Kristovém, na místě Božím? Ale v kterém jen hříšníku působí toto rozhřešení kněžské odpuštění hříchů? Ano, v kajícím hříšníku. Abyste byly právě kající, k tomu vám chci pomocen býti.

Příprava bližší.

1. Zpytování svědomí.

Chcete-li odpuštění hříchů dojíti, musíte nejprve *svědomí zpytovat*. Musíte totiž sobě zpomínati, čím jste zhřešily. Ale zdali pak by vám možno bylo na všechno sobě zpomenouti, co jste zlého myslely, mluvily aneb činily před tím-dnem, před měsícem, před rokem, neb ještě dříve? Jistě by vám to možno nebylo, kdyby vás Duch svatý neosvítíl a vám nedal poznati, čím jste zhřešily.

Když tedy budete chtítí svědomí zpytovat, vyhledejte sobě doma místo, kde jste buď samotny, aneb kde vám aspoň nikdo nepřekáží. Pak poklekněte a pomodlete se k Duchu svatému nábožně otčenáš, zdrávas, věřím. Můžete také připojiti: „Přiď Duchu svatý! Osviť rozum můj, abych všechny hříchy své náležitě poznal. Nakloň vůli mou, abych všech hříchů svých upřímně litoval. Dej mi milost, abych ze hříchů svých úplně se vyznal a se polepšil.“

Podobně činívala sv. Teresia. Kdykoli zpytovala svědomí své, po každé poklekla a skroušeně se modlila: „O Duchu svatý! Zde klečím a tě pokorně vzývám, abys mi poznati dal, čím jsem Boha urazila. O Duchu pravdy! Osviť temnosti srdce mého a dej mi milost, abych hříchy své tak poznala, jak sám je poznáváš.“

Abyste pak věděly, jak při zpytování sobě počínati máte, slyšte radu sv. Augustína. On praví: Chceš-li pilněji a jistěji svědomí zpytovat, projdi desatero přikázání Božích a porovnej s každým přikázáním život svůj a jednání své. Uvažuj při každém přikázání, zdali jsi učinil, co se v něm poroučí, aneb zdali jsi neučinil, co se v něm zapovídá, a to myšlením, řečí a skutkem.“

Vezmete tedy doma tabulku a napíšete na ni číslici 1. Pak si budete zpomínati: Jak zní první přikázání? Co se v něm poroučí? Činil jsem to? Modlíval jsem se? A poznáte-li, že jste modlení opominuly a kdy, připišete k číslici 1: Já jsem se nemodlíval ráno . . . Jak to uděláš? Jak ty? — Pak napíšete číslici 2. a budete se tázati: Jak zní druhé přikázání? Nebral jsem jména Božího nadarmo? a t. d.

Zpomeňte si také, zdali jste třetí přikázání církevní zachovali a zdali jste hříchů hlavních se nedopustily, aneb někoho ke hříchu neponoukaly.

Takto zpytujte svědomí své po několik dní, abyste snad na některý hřích nezapomněly. Zkoumejte se bedlivě, tak bedlivě, jako marnotratný syn. On, jak dí sv. Augustin, nejen si zpomínal, že vůbec zhřešil, nýbrž uvažoval, jak vel ké dědictví promarnil, jak trpce milého otce zarmoutil, jak hluboce rodinu svou zahanbil, jak mnoho dní, měsíců a roků prostopášným byl. Až sobě žádného hřichu více nezpomenete, naučte se hřichy napsané nazpamět a pak je a tabulky smažte.

2. *Lítost a skroupenost.*

Chcete-li odpuštění hříchů dojíti, musíte za druhé *jich litovati*. Musí vás mrzeti a boleti, co jste zlého učinily; ale nikoli, že jste proto trestány byly doma neb ve škole, nýbrž že jste milého Pána Boha tím zarmoutily.

Když Josef egyptský bratřím svým poznati se dal, ustrnuli tito a litovali, že ho byli prodali. Ale lítost jejich nebyla pravá, poněvadž litovali ze strachu, že totiž budou trestáni. Když pak je počal Josef objímati a těšiti, opět litovali hřichu svého. A tato lítost byla pravá, poněvadž litovali z lásky k němu, že totiž tak dobrému bratru ukřivdili. Podobně musíte i vy hříchů svých litovati z té příčiny, že jste jimi urazily Pána Boha, tak dobrotivého, tak laskavého! A slyšte ještě příklad!

Otec jakýs měl dva syny. Starší, když pochybil, plakal a pravil: „Otec mne bude bít; kéž bych toho nebyl učinil!“ Syn tento neměl lítosti pravé. Mladší pak, když pochybil, plakal a pravil: „Ach, že jsem to učinil! Otec můj tak dobrý jest, a já jsem ho zarmoutil, já jsem mu všechnu radost pokazil a sám se o lásku jeho připravil.“ Tento syn měl lítost pravou. A tak musíte i vy hříchů svých sobě oškliviti, že jste jimi milého Pána Boha zarmoutily a o lásku jeho se připravily.

K tomu ještě musejí vás hřichy vaše tak boleti, že byste chlély raději umřítí, nežli Boha, byť i jediným hřichem, opět uraziti. Kdysi se tázal kněz dcerušky jakési, zdali hříchů svých lituje. I odpověděla ona: „Dobrý otče duchovní! Před měsícem umřel mi drahý můj tatínek, jehož jsem velice ráda měla. Ach to mě bolelo! Ale ještě více mne bolí, že jsem tak milého, tak laskavého Pána Boha hřichy svými

rozhněvala. I chtěla bych raději umřítí, nežli jej opět urazit a zarmoutiti.

Slyšte však m. d., co praví sv. Ambrož: „Pravá lítost jest obzvláštním darem Božím a přesahuje síly naše. Proto máme nebeského samaritána, Pána Ježíše, o pomoc prositi, aby do duše naší, hříchem raněné, nalil vína zármutku a oleje důvěry.“ Proste tedy vroucně a pobožně Pána Ježíše o tuto milost pravé lítosti. Proste také rodičku Boží, aby vám ji na Synu svém vyžádala. Abyste pak tím více k lítosti pohnuty byly, dívejte se častěji a dlonho na svatý kříž a uvažujte, jak mnoho trpěl náš milý Spasitel za hříchy naše.

3. *Opavdové předsevzetí.*

Chcete-li odpustění hříchů dojití, musíte za třetí *opavdové předsevzetí* míti. Musíte sobě pevně umíniti, že se polepšíte a Pána Boha nikdy více neurazíte. Kdo by neměl takového předsevzetí, neměl by ani lítosti a nemohl by odpustění dojití. Obzvláště sobě umiňte, odložití ty hříchy, kterých jste se nejčastěji dopustily.

Abyste v předsevzetí svém setrvaly, opakujte každodenně, co jste Pánu Bohu slíbily, pamatujte, že vás vidí Bůh i váš anděl strážný, a varujte se pečlivě místa a osob, které byly příčinou hříchů vašich. A někdo-li by se vám posmíval, že jste se polepšily, nedejte se tím od cesty dobré odvrátiti. Sv. Vincenc Fererský praví: „Komu se podobají lidé, kteříž na předsevzetí svá zapomínají, jakmile jim někdo jen dosti málo odpornje? Zdali se nepodobají chlapcovi, který se ubírá do školy, ale sotva zaslechne štěkot psa, třeba domácího, ihned z cesty zbláhá a nazpět domů utíká?“

Především pak m. d. proste Pána Boha, aby vás posilnil v předsevzetí vašem; neb jen s pomocí Boží možno vám, hříchy staré odložití a nových se varovati. Kdy si zpovídal muž nábožnému knězi, jménem Hofreuterovi, z mnohých a těžkých hříchů. Když pak muž onen po několika letech umíral a jiným knězem zaopatřen byl, pravil tomuto: „Otče duchovní! Oznamte po smrti mé P. Hofreuterovi, že jsem od zpovědi u něho vykonané s pomocí Boží ni jediného těžkého, ani úmyslně všedního hříchu se nedopustil.“

Kéž byste i vy kdysi říci mohly, že jste s pomocí Boží podobně dostály předsevzetí svému!

4. *Zpověď.*

Chcete-li odpustění hříchů dojít, musíte za čtvrté z nich *se zpovídati* neb vyznati. Majíce se zpovídati, učiníte tak, jak vám nyní ukážu. Klekni sem! Takto přiklekněte ke zpovědnici. Když pak vás zpovědník požehná sv. křížem, pozehejte se i vy, povstaňte a začněte známou vám zpověď obecnou. Na to povězte hříchy v tom pořádku, jak jste je napsaly a ukončete závěrkou zpovědní. Potom ještě pozorujte dobře, co vám zpovědník řekne a co vám uloží. Kdo z vás by mu nerozuměl, slušně mu to oznámí.

Jakmile vám zpovědník uloží, co máte vykonati, poklekněte a dívejte se na něho. Když pak vás požehná a rozhřeší, bíte se třikrát v prsa, pokaždé řkouce: „Bože, buď milostiv mně hříšnému!“ Konečně polibte zpovědníkovi ruku a odejděte k oltáři vykonat, co vám uložil. Jak to tedy uděláš? Jak ty?

Mluvte m. d. zřetelně, aby vám zpovědník rozuměl, ale tak тихо, aby vás nikdo jiný neslyšel. A budete-li tázány, odpovězte hned na každou otázku. Vyznejte se upřímně ze všech hříchů, aby nebyla zpověď vaše nedokonalá, aneb snad dokonce neplatná a hříšná. Voják jakýs odnesl z bitvy několik ran. Lékaři ošetřovali ho pečlivě, ale on přece umřel, proto že jednu ránu jim zatajil, stydě se ji ukázati. Podobně by zahynul na duši hříšník, kdyby třeba jen jediný těžký hřích zatajil stydě se ho vyznati.

Pojme-li vás při sv. zpovědi bázeň jaká aneb stud, povězte to ihned zpovědníkovi. Sv. Jan Zlatoústý praví, že takto zlý duch člověka někdy pokouší. Chce-li prý člověk hřešiti, odnímá mu zlý duch všelikou bázeň a stud, ale vrací mu je zase před zpovědí, aby se nevyznal.

Nestrachujte se zpovědníka ani dosti málo. On vám nezazlí, že mu povíte hříchy, ale bude se radovati, uvidí-li, že jste skroušeně se vyznaly a duši svou očistily. Svatý František zpovídal kdysi velkého hříšníka. I pravil mu tento po sv. zpovědi: „Otče duchovní, co si nyní o mně pomyslíte?“ A sv. František mu odpověděl: „Myslím si nyní, že jsi tak čistý a krásný, jako anděl.“

Ježto pak m. d. s Pánem Bohem smířiti se chcete, dlužno vám především smířiti se dříve i s těmi, kteří vás urazili, i s těmi, které jste vy rozhněvaly. Proto odpustte upřímně všem, kteří vám ublížili a odproste před sv. zpovědí zvláště své milé rodiče a učitele, které jste často zarmoutily.

5. *Zadost činění.*

Chcete-li odpustění hříchů dojíti, musíte za páté za ně *zadost činit* neb se potrestati.

Abyste pak se potrestaly, musíte předně vykonati, *co vám zpovědník uloží*. Dříve se ukládaly pokuty velmi obtížné. Každý kajcník musil dlouhé modlitby konati a více méně dnů o chlebě a vodě se postiti, ba mnozí nesměli ani do kostela vkročiti, nýbrž musili u dveří kostelních stávati, přichozím hřichy své žalovati a je prositi, aby se za ně modlili. A takto káli se po mnoho dní, měsíců aneb i roků. Kdo n. př. pomlouval, kál se po 7 dní; kdo v kostele šeptal, po 10 dní; kdo učitelům se posmíval, po 40 dní; kdo kradl, kál se po celý rok. Vám se uloží nepatrné jen pokání. Vykonejte je tedy svědomitě a zpomínejte na ně častěji, abyste se staly opatrnějšími.

Jakýs bohatý a vznešený pán přicestoval do Říma a zpovídal se sv. otci papeži. Sv. otec mu uložil pokání, ale zdálo se mu býti obtížným. Uložil mu tedy jiné pokání, ale i to se mu vidělo býti těžkým. Tehdy mu dal sv. otec prsteň, na němž bylo vyryto: „Memento mori! (Pomni, že umřeš!) a pravil: „Tento prsteň nosívej a slova na něm vyrytá každodenně přečti.“ I radoval se onen pán z lehkého toho pokání a odešel. Ale když denně ona slova čítával, počal pořád více na sm.ť pamatovati, stal se opatrnějším a vystříhal se všemožné hříchů.

Abyste se potrestaly, musíte dále nějaké skutky obtížné *samy sobě uložit*. Proto konejte delší modlitby, navštivte kostel domácí anebo poblížký, odepřete si nějaký pokrm aneb zábavu a p. Především pak snášejte trpělivě a z lásky k Bohu všechno, co by vám bylo nepříjemno a nemilo, jsouce pamětlivy, že jste mnohem přísnějších trestů zasloužily. Vidíte!

Maruotratný syn, chtěje se potrestati, pravil otci: „Již nejsem hoden, býti synem tvým; učin mne jenom nádeníkem!“ On se tedy vzdal práv a pohodlí domácího syna a chtěl jako nádeník třebas nejnuznějším šatem se odívati, nejšpatnějšího pokrmu požívati, nejobtížnější práce konati a nad to ještě hanu a potupu svých spolupracovníků snášeti; chtělť zkrátka všechny obtížnosti, trpkosti a nepříjemnosti milerad přetrpěti, aby otce usmířil.

Kdo pak bližnímu uškodil krádeží, pomluvou a pohoršením, musí nad to *cizí věc* vrátiti neb nahraditi, *pomluvu* odvolati a *pohoršení* napravití.

Zacheus byl celným, a vybíraje daň cizím statkem se bohatil. I stalo se, že Pán Ježíš chtěl u něho hostem býti, aby ho napravit. Tu zvolal Zacheus: „Pane, polovici statku svého dám chudým a koho jsem ošidil, tomu čtvrtásobně *nahradím*.“ Podobně musí učiniti, kdo někomu na majetku uškodil. Sv. Augustin praví: „Hřích krádeže se neodpustí, věc-li ukradená se nenavráti aneb nenahradí.“

Sv. Petr polekán jsa třikráte Pána Ježíše zapřel, On však slova svá dostatečně *odvolal*, když později třikráte veřejně vyznal, že Pána Ježíše miluje a když první ze všech apoštolů o něm svědčil, že jest Spasitelem světa. Ba i při smrti své totéž vyznal, když k větší své bolesti žádal ukřižován býti hlavou dolů a doložil: „Nejsem hoden, abych tak visel na kříži, jako Spasitel můj.“ Mnohem více tedy musí odvolati, kdo o bližním nepravdu mluvil a jemu tím uškodil.

Maria Magdalena hříchy svými mnoho lidí pohoršila, ale pohoršení to později všemožně *napravití* hleděla. Prvé se chtěla krásou zalíbiti lidem, potom však kajcností Bohu. Prvé vynakládala bohatství své na marný šperk, potom však ku podpoře chudých. Prvé oděna rouchem skvostným chvátala k zábavám hříšným, potom však oděna rouchem prostým pospíchala do společnosti Ježíšovy. Prvé sedávala při hostinách, aby rozpustilými žerty se bavila, potom však klečívala u nohou Pána Ježíše, aby z úst jeho slova spasitelná slyšela. Prvé mazala drahou masťou hlavu svou, potom však nohy Pána Ježíše. Prvé se krásnými vlasy svými pyšnila a je perlami zdobila, potom však jimi krásné perly slzí svých s nohou Pána Ježíše utírala. Kdo

tedy jiného slovem anebo příkladem pokazil, má se podobně přičiniti, aby jej zase polepšil a napravil.

Promluva před sv. zpovědí.

Jakýs mládenec prostopášný a zhýralý šel kdysi okolo kostela. I chtěl ho již minouti, jak mu bývalo zvykem, ale jakási neodolatelná moc nutila jej, aby tam vešel. Vkročil tedy do kostela toho a všetečně zevloval po obrazech. Pojednou zůstal jako přimražen státi. Před ním byla zpovědnice a nad ní visel obraz kajícího krále Davida. Bylo tu viděti komnatu královskou, v levo na zemi ležela koruna a žezlo a v pravo klečel král David v nehlubší pokoře, roně slzy lítosti a zarmutku, které anděl na zlatý talíř sbíral. Dolů pak pod obrazem byla napsána slova sv. Augustina: „David jednou toliko zhřešil a pořád plakal; ty však pořád hřešíš a přece nikdy nepláčeš.“

Slova tato dojala bluboce onoho mládence a naplnila ho studem a bázní. Zdáloť se mu, jakoby psána byla k vůli jemu. I stál tu dlouho zamyšlen, až konečně zvolal: „V pravdě, co tu napsáno, hodí se úplně na mne; jáť tolik a tak těžce hřešil, ale hříchů svých ještě nikdy neoplakával. Což zaschlo již oko mé, že nemůžu slzeti pro množství hříchů mých? Což jesti srdce mé tvrdějším kameni, že necítí lítosti žádné? O Davide! Tys, králem jsa, tak srdečně želel hříchů svých, a já nehodný bídník bych neměl želeťi jich?“ I zaplakal lítostí, plakal dlouho a hořce a brzy na to skroušeně a upřímně se vyzpovídal.

I vy jste m. d. posud více méně hřešily, ale hříchů svých ještě neoplakávaly a z nich se nezpovídaly. Nyní pak se již blíží svaté to okamžení, kdežto z nich vyznati se cheete, abyste odpuštění dosáhly. Protož pohledněte na tento sv. kříž! Zde vidíte svého Vykupitele Ježíše Krista, který z lásky k vám se dal ukřižovati, aby vám odpuštění hříchů získal. Pomyslete si:

„Ach, jak by se mi nyní vedlo, kdyby mne Bůh pro hříchů mé trestati měl! Pyšní andělé jednou toliko zhřešili a Bůh je na věky do pekla odsoudil. Adam a Eva jednou toliko zhřešili a Bůh je navždy z ráje vyhnal a mnohými pokutami trestal. Kterak by tedy trestal mne, ježto jsem se tolik hříchů dopustil!“

„Jakou to nesmírnou bolest bylo trpěti nevinnému Spasiteli pro hříchy mé! Jeho svaté tělo bylo celé zraněno a krví zbarveno, hlava jeho trnám zbodána, ruce a nohy jeho přibity na kříž! Nemělo by mi líto býti hříchů mých, pro které Pán Ježíš tolik vytrpěl?“

„Jak nevděčným jsem byl k milému Pánu Bohu! On mi dává život, zdraví, pokrm, oděv, dobré rodiče a učitele a chce mi udělit ještě mnoho jiných darův. A tohoto nej-laskavějšího Pána, jehož jsem měl nade všechno milovati, jsem hříchy svými tak těžce urazil! O kážbych nikdy jeho svatá přikázání nebyl přestoupil!“

A nyní slyšte ještě, co praví sv. Jakub apoštol. Člověk jakys prý nahledl do zrcadla, aby viděl, jakou má tvář; ale obrátiv se ihned zapomněl, jak vypadal. I vy jste nahledly do zrcadla svědomí svého a viděly jste, jak vypadá duše vaše. Není-liž pravda, že jesti hodné pošpiněna? Nezapomenejte toho, jako onen člověk! Zpomínejte častěji na předešlé hříchy své a umiňte sobě ještě jednou pevně a upřímně, že na sebe bedlivě pozor dáte, abyste opět duši svou nepošpinily a milého Pána Boha neurazily.

Pamatujte i na slib, kterým jste se zavázaly milému Pánu Bohu při křtu svatém. Slíbily jste mu předně, že budete v něj věřit a přikázání jeho zachovávat. Chcete-li tak skutečně učiniti? Slíbily jste také, že se odříkáte ďábla a skutkův jeho zlých. Miníte-li opravdu tak učiniti?

Vidíte! Posud jste ve zlém myšlení oblíbení mívaly: chcete-li pak nyní myšlení taková od sebe odvracet? Posud jste hřšné řeči mluvily: chcete-li pak nyní jich zanechat? Posud jste zde onde hřešily: chcete-li pak nyní místa toho a osob těchto se varovati? Posud jste lenivě se modlily: chcete-li pak nyní tím pobožněji se modlívati? Posud jste i jiných hříchů se dopouštěly: chcete-li pak nyní i všech těchto hříchů se varovati? Ano?

Nuže tedy! Jděte a dobře se zpovídejte. Já se budu za vás modlit, aby vám Pán Bůh milostí svou pomáhal, vám všechny hříchy vaše odpustil a duši vaši opět rouchem nevinosti okrášlil.

Modlitby. *)

Před sv. zpovědí.

Vzbuzení dobrého úmyslu.

Ve jménu Otce i Syna, i Ducha svatého Amen.

O Bože můj! Všecko co dnes mysliti, mluvit i konati budu, obětuji k tvé cti a chvále a k spasení duše své.

Vzbuzení tří božských cností.

O Bože můj! Věřím v tebe! Věřím pevně, co mi svou svatou katolickou církví věřiti ukládáš, proto že ty's to zjeviti ráčil, jenž věčná a neomylná pravda jsi.

O Bože můj! Doufám v tebe! Doufám od tebe život věčný a všecko, co k němu potřebno jest, proto že ty's to přislíbiti ráčil, jenž všemohoucí, milosrdný a věrný jsi.

O Bože můj! Miluji tě! Miluji tě z celého srdce nade všecko, proto že nejlepším otcem a lásky nejhodnějším dobrem jsi. Z lásky k tobě chci i bližního svého jako sebe sama milovati.

Vzbuzení lítosti.

O Bože můj! Srdečně lituji všech hříchů svých nejen proto že jsem jimi nebe ztratil a peklo zasloužil, nýbrž hlavně proto, že jsem urazil tebe, svého nejláskavějšího Otce a svého největšího dobrodince, jehož nade vše miluji. Mí-
ním upřímně, život svůj polepšiti a raději umřiti, nežli tebe opět uraziti. Dej mi milost, abych předsevzetí to vyplnil. O to tě žádám skrze zásluhu Syna tvého Ježíše Krista.

Obnovení slibu křestního.

Přijmiž, o Bože, mé nejvřelejší díky za všechny dary a milosti, ježto jsi mi na křtu svatém uděliti ráčil. Lituji srdečně, že jsem milostí tvých posud náležitě neužíval; avšak od této chvíle chci všemožně nahraditi, co jsem obmeškal.

Věřím v Boha Otce, všemohoucího stvořitele nebe i země. Věřím v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho, narozeného a ukřižovaného. Věřím v Ducha svatého, svatou

*) Modlitby tyto předřkej žákům v kostele.

církve obecnou, svatých obcování, hříbův odpuštění, těla z mrtvých vzkříšení a život věčný. V této svaté víře chci s pomocí Boží žítí a umřítí. Odříkám se zlého ducha, i všech skutků jeho, i vši pýchy jeho. O Bože! Dej mi milost, abych, co jsem na křtu svatém přislíbil a nyní opět přislubuji, věrně plnil, a tak dosáhl života věčného.

Kajíci povzdech.

O Bože můj! Smiluj se nade mnou podle velikého milosrdenství svého! Neodmítej mne od tváře své a Ducha svatého neodjímaj ode mne! Budeš-li šetřití nepravostí mých, kterak obatojím? Avšak u tebe jest milosrdenství a hojné smilování. Věřím živě, že mi odpustíš chleš. Rozmnož víru mou! Doufám pevně, že mi jistě odpustíš. Posilni naději mou! Miluji tě vroucně, že tak láskav jsi a chci tě povždy milovati. Ach, velice lituji, že jsem tě urazil a zarmoutil. Bože Otče, buď milostiv mně hříšnému! Ježíši, Synu Boží, smiluj se nade mnou! Duše svatý, přispěj mi ku pomoci! Svatá Maria, útočiště hříšníků a matko milosrdenství, oroduj za mne! Svatý anděli strážný, svatí patronové moji a všickni svatí kajícíci přimlouvejte se za mne u Boha v této chvíli. Amen.

Po sv. zpovědi.

Děkučnění.

O nejdobrotivější Bože a nejláskavější Otče můj! Vzdávám ti vroucí díky za nevýslovnou milost, jižto jsi mi nyní prokázal. Ty's roztrhl vazby, kterými poutaly mne hříchy mé. Ty's vytrhl z propasti pekelné duši mou a oděl's ji opět rouchem milosti své. Doufám tedy pevně, že jsem nyní s tebou smířen, že jsem zase milým dítětem tvým a dědicem nebes. I chci tě za to věčně chváliti a velebiti.

Prosba.

Než o Bože můj! Ty sám znaš slabost' a nedostatečnost mou. Ty víš, jak lehce opět mohu ztratiti milost' tvou. Protož neopouštěj mne v pokušení zlém! Buď mi pomocen, abych předsevzetí svá ve skutek uvedl, život svůj opravdu polepsil a ve stavu milosti až do smrti setrval. Předvídáš-li však, že bych těžce zhřešil, uchraň mne strašného neštěstí toho a raději mne k sobě povolej!

Přijmiž také Otče nebeský, toto nepatrné pokání mé, jež jsem nyní vykonal. Jáť je obětují na dostiučinění za hříchy své a spojuji je se zásluhami Ježíše Krista, Marie pauny a všech svatých.

Ty pak o Maria, matko mého Spasitele a matko má nejláskavější, oroduj za mne! Hle! Syn tvůj mi odpustil a mne na milost přijal. O přijmiž mne i ty opět za dítě své! Uchovej mne zla nejhoršího, hříchu smrtelného, a přijmi mne pod mocnou ochranu svou, abych zde na zemi dobrý boj bojoval a s tebou kdysi v nebi se radoval. Amen.

Příprava k prvnímu sv. přijímání.

Úvod.

Milé děti!

Dokud Pán Ježíš na světě žil, obcovoval nejraději s dětmi nevinnými. O nich pravil: „Nechte maličkých ke mně přijíti a nebraňte jim; neboť takových jest království nebeské.“ A bera je do náručí, líbal je a žehnal jim. „O šťastny ony děti, kteréž Pána Ježíše viděly a slyšely, kterýmž ruce jeho žehnaly a kteréž ústa jeho líbala! Kéžby se i mně podobného štěstí bylo dostalo!“ Tak asi sobě m. d. nyní myslíte. Ach, ovšem byly přebлаženy ony děti, že jim bylo přáno, obcovati s milým Spasitelem. A jistě sobě toho štěstí také vážily a okamžení toho do smrti radostně zpomínaly.

Avšak m. d. Pán Ježíš i na vás nezapomněl. On i vám chystá podobné štěstí, jako oněm dítkám židovským. Onť i k vám chce přijíti, i s vámi obcovati, i vám žehnati. Vždyť se již blíží radostný den prvního vašeho přijímání. A víte, že *svaté přijímání jest skutečně požívání těla a krve Ježíše Krista*. Ejhle tedy! Tentžž Pán Ježíš, který kdysi žehnal dítkám oněm, chce vás ještě více oblažiti. Onť i chce vstoupiti do srdce vašeho, chce spojit se s duší vaší, chce ji nasytiti a v ní přebývati. Zdáli tu nebudete daleko šťastnějšími oněch dětí židovských? O jistě. Těšte se tedy již napřed onomu radostnému dni, ale šetřte bedlivě slov mých, abyste se k němu dobře připravily.

Účinky hodného přijímání.

Slyšte m. d. nejprvé, jakých milostí se nám dostává ve svátosti oltářní. Pán Ježíš praví: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm.“ Předně tedy býváme sv. přijímáním s Pánem Ježíšem co nejužší spojení; ba měníme se jistým způsobem v něho a stáváme se účastnými jeho božství a člověčenství.

Když Maria panna s Ježíškem do Egypta utíkala, odpočívala prý na cestě, unavena jsouc chuzí obtížnou a zmořena žízňí velikou. I byla by se ráda napila, ale nebylo široko daleko vody žádné. V tom však přicházela děvčečka jakás, nesoucí na ramenou nádobu s mlékem. Bylať sice tváře ohyzdné, ale srdce dobrého. Tu tedy prosila Maria, aby se jí dala napítí. Děvčečka ihned ochotně jí podala, ale za to žádala, by směla Ježíška popěstovati. I dala jí ho Maria do náručí, a ona vroucně pocelujíc čelo a tvaříčky jeho, vrátila jej a radostně odtud pospíchala. Sotva však domů doběhla a z prachu se umyla, uviděla ve vodě, že tvář její podobna jest líbeznému děťátku, jež celovala. I nechtěla zrakům svým ani věřiti. Ale bylo skutečně tak, tvář její podobala se milostné tráři Ježíškově.

Co jsem vám tuto vykládal, jest jenom zbežná pověst; ukazuje vám ale, jak působí sv. přijímání na duši naši. Vidíte! Jakmile ona děvčečka Ježíška políbila, stala se tak krásnou a líbeznou jako on. Podobně i duše naše, přijme-li Pána Ježíše ve svátosti oltářní, stává se k krásnou a líbeznou, jako on. Sv. Jan zlatoustý praví: „že andělé tu přistupují k oltáři, aby nejen na Pána Ježíše, ale i na milostný ohraz duše naší popatřili a jej obdivovali.“

Dále se nám sv. přijímáním hříchy všední promijí a žádosti zlé v nás oslabují.

Sv. Cyril dí: Nadýmá-li tě jed pýchy, přijmi svátost oltářní, a tento pokorný chleb i tebe učiní pokorným. Sužuje-li tě lakomství, uživej chleba toho nebeského, a štědrý chleb tento učiní i tebe štědrým. Jsi-li ke smilstvu ponoukán, spoj se Ježíšem, a jeho nejčistější tělo učiní i tebe čistým a stydlivým. Ovívá-li tě jedovatý dech závisti, přijmi chleb andělský, a tento chleb příznivý učiní i tebe příznivým. Jsi-li nestřídmým, požívej těla a krve Kristovy, a ono sv.

tělo, ježto čtyřicet dní se postilo a octem a žlučí napájeno bylo, učiní i tebe střídým. Býváš-li k hněvu nakloněn, uživej láskavého chleba toho a on i tebe učiní láskavým. Jsi-li lenivým, spoj se s Ježíšem, a on, kterýž po celý život až do umdlení pracoval, učiní i tebe horlivým.*

Konečně se v nás sv. přijímáním milost' posvěcující rozmnožuje a duše naše se posiluje k boji proti tělu, světu a ďáblu

Víte, že Mojžíš vysvobodil lid izraelský z otroctví egyptského. Ale lid tento nesměl hned vejiti do země zaslíbené. Byloť mu dříve na poušti dalekou a obtížnou cestu konati, mnohá protivenství snášeti a nejeden těžký boj podstoupiti. Bůh však neopustil lidu svého na cestě té; onť ho živil a silil mannou, chlebem to nebeským. Podobně vysvobozuje i nás kněz z otroctví ďáblova ve svátosti pokání. Ale nelze nám hned na to vejiti do nebeského Kanaan. I nám jesti dříve na poušti života tohoto cestu obtížnou a nebezpečnou konati, mnohá trápení přestáti a nejeden boj proti nepřítelům spasení svého podniknouti. Bůh však i nás neopouští; onť i nás živí a silí mannou nového zákona, nejsvětějším to tělem Syna svého.

Jak mnoho a velikých to milostí se nám dostává ve svátosti oltární. Právem tudy píše sv. Augustín: „Bůh jsa všemohoucím, nemohl nám více dáti; jsa nejmoudřejším, nevěděl, co by nám více dal; a jsa nejbohatším, neměl ani, co by nám více dal.“

Kdo však m. d. milostí těchto dojíti chce, musí tuto svátost' *hodně* přijímati. A čeho nám třeba činiti, abychom *hodně* přijímali?

O přípravě k hodnému přijímání.

*Chceme-li velebnou svátost' oltární hodně přijmouti, musíme se k tomu dobře **připraviti**. Píšeť zajisté sv. apoštol Pavel: „Zkusíš dříve sám sebe člověk, a tak z toho chleba (nebeského) jez!“*

Žeť pak člověk z duše a z těla sestává a celý se připraviti musí, pravíme:

Příprava k hodnému přijímání jest dvojitá: jedna se týká duše a druhá těla.

Kterak tedy máme se připraviti dle duše? A kterak dle těla? Povím vám nejprvé, co od nás žádá *příprava duše*.

O přípravě duše.

Viďte! Kdyby král aneb císař někomu slíbil, že ho navštíví, zdali by člověk ten pečlivě domu svého neočistil a neokrášlil? Podobně chce-li nebeský král do duše naši vejiti, dlužno nám tuto duši svou hříchů očistiti a ji pobožností okrášliti. Proto pravíme:

Příprava duše žádá, abychom čisté svědomí a pobožné srdce měli.

Q čistotě svědomí.

Čisté svědomí má, kdo aspoň bez těžkých hříchů jest.

Víte zajisté, že svátost' oltární jest svátostí živých. Kdo ji tedy přijímá, musí duchovně živ býti; musí totiž hříchu těžkého prost býti a milost' posvěcující míti. Jenom takto jest hoden přijmouti nejsvětější tělo Páně. Krásně u věci této píše sv. Augustin: „Má-li kdo drahocenný šat, zdali ho uloží do skříně špinavé a nečisté? Kterak by tedy směl uložití nejdražší klenot, nejsvětější to tělo Páně, do srdce pošpiněného kalem hříchů?“

Kdo přijímaje sobě vědom jest hříchu těžkého, dopouští se nového a strašného hříchu *svatokrádeže*, kterýž jej časné i věčně nešťastným činí.

Kdo se hříchu svatokrádeže dopouští, toho předně rozum docela se zatemňuje a vůle oslabuje. Bůh pak jej opouští a ďábel k němu nabývá moci.

Sv. Jan zlatoustý uváděje toho příkladem Jidáše, dí o něm: „Jidáš reptal, vida Marii Magdalenu, ana maže nohy Páně mastí vonnou; Pán Ježíš to věděl a trpěl. Jidáš skrbilil a kradl; Pán Ježíš to věděl a trpěl. Jidáš ho zaprodal a zradil; Pán Ježíš to věděl a trpěl. Ale jakmile nehodně přijímal, ihned ho odevzdal ďáblu v moc.“

Kdo se hříchu svatokrádeže dopouští, stává se také co den zatvrzelejším a páchá beze strachu všelikou nepravost, až věčně zahyne.

Sv. Vavřínek Justinian vypravuje takto: „Jakýs náčelník zbojníků měl v družině své mládence, jemuž po dlouhý čas svědomí bránilo loupiti a vražditi. I dal mu náčelník skutečně ďábelskou radu řka: Jdi a přijímej nehodně a

nebudeš žádného více strachu mítí. Mládenec bohužel uposlechl a stal se od té doby ukrutnějším svého mistra, až ve hříších bídne zahynul.“

Dobře tedy dí sv. Pavel: „kdo nehoduě jí a pije (tělo a krev Páně), odsouzení sobě jí a pije.“

Abychom tedy hrozného hříchu svatokrádeže se uvarovali a s čistým svědomím ke stolu Páně přistoupili, chodíme dříve ke sv. zpovědi. I vy tak učiníte. Vykonejte tuto zpověď skroušeně a úplně. Vyznejte se nejen z hříchů svých, od poslední zpovědi zpáchaných, nýbrž i ze všech dřívějších, jichžto od svého dětinství jste se dopustily, a na něž sobě po bedlivém zpytování zpomenete.

Kdo by pak před sv. přijímáním ještě na nějaký těžký hřích se upamatoval, nesměl by přijímati, nýbrž musil by dříve upřímně se vyzpovídati a pak teprv ke stolu Páně přistoupiti.

Q pobožnosti srdce.

Čisté svědomí jest však m. d. toliko části přípravy duše. Musímeť při sv. přijímání i *srdce pobožné* mítí. Čím pak pobožněji kdo přijímá, tím větších milostí dosahuje. Sv. Kateřina ze Sieny praví: „Rozžihá-li několik lidí při jednom ohni svíce, dostane se všem světla a tepla, ale onomu přece více, kdo má větší svíci. Podobně se dostává při jednom sv. přijímání světla a tepla milostí Božích všem hodně přijímajícím, ale přece oněm víc, kdož s větší pobožností ke stolu Páně přistupují.“ A co máme činiti, abychom se k pobožnosti roznítili? Slyšte!

Pobožné srdce má:

1. *Kdo víru, naději a lásku vzbuzuje;*
2. *kdo Pánu Ježíši ve svátosti oltářní se klani;*
3. *kdo sobě věčně smrt jeho připomíná.*

Chcete-li tedy srdce pobožné mítí, musíte za prvé *tři božské cnosti* častěji se modlití a je v sobě také oživití a roznítiti.

Věřte živě, že ve svátosti oltářní skutečně Pána Ježíše přijímáte. Nechtějte o tom ani dost málo pochybovati. *Vždyť víte, že on sám pravil: „Chleba, kterýž já dám, tělo mé jest, jej vydám za život světa“*

Věřte tak živě, jak sv. Ludvig, král francouzský. Když tento svatý kdysi přijímal, otázal se ho kněz po způsobu

tehdejší, věří-li, že mu podává pravé tělo Pána Ježíše? I odpověděl sv. Ludvig: „Věřím tak živě, jako bych jej nyní viděl v té podobě, v jaké na nebe vstoupoval.“

Doufejte pevně, že vás Pán Ježíš při sv. přijímání milostmi svými obohatí. Sv. Bernard dí: Kdo ke studnici této největší nádobu naděje přináší, i nejvíce milostí odnáší.

Doufejte tak pevně, jak sv. Petr. Když Pán Ježíš ponejprv slíbil, že dá věřícím tělo své, aby je nasýtil a obohatil, opustili jej mnozí, nemohouce rozuměti slovům jeho. I tázal se Pán Ježíš apostoły; „Zdaliž i vy chcete odejti?“ Ale Petr odpověděl: „Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života věčného.“ Chtěltě říci: Pane, my řeči tvé sice nechápeme, ale nač bychom proto od tebe odcházeli? Vímeť, že nás slova tvá vedou k životu věčnému. I věříme tudy, že pravdu mluvíš a doufáme pevně, že nám dáš, co slibuješ.

Milujte ho vroucně a upřímně, majíce přijímatí. Sv. František Saleský dí: „Pán Ježíš musí z láskou přijat býti, ježto z lásky k nám umřel a toliko z lásky nám se podává.

Přijměte ho s takou láskou, jak sv. král Ludvig, když v nemoci své posledně přijímal. Sotva k němu vkročil kněz s nejsvětějším tělem Páně, povstal z lože, ač vysílen byl a klekl na zem. Slze radosti polily jeho bledé líc a oheň nejvroucnější lásky zářil z očí jeho. I volal hlasitě: „Ach, nej-láskavější Spasiteli můj! Tys pravil: Pojďte ke mně, kdož zarmoucení a obtížení jste, jáť občerstvím vás. O jak často jsem k tobě přicházel, když obtíže stavu mého svíraly mne a vždy jsi mne petčšil a posilnil. Nyní pak, že já nemohu k tobě přijíti, navštěvuješ mne ty, a chceš býti mým lékařem, mým lékem, mým nejsladším pokrmem. Ach, předobry Ježíši! Slabý jazyk můj nenalezá slov, aby ti vroucí díky mé vyjádřil.“ I přijímal na to svatý král ten s vroucností andělskou a modle se skonal.

Chcete-li srdce pobožné mítí, mus'te za druhé Pánu Ježíši ve svátosti oltářní *pokorně se klaněti*.

Kdyby svátost oltářní na jednom toliko místě se chovala, o jak radostně by tam lidé z blízka a z daleka putovali, aby Pána Ježíše uctili! Jak pokorně by před ním na kolena padli, jak vroucně jemu se klaněli!

Vám m. d. netřeba daleko Pána Ježíše hledati, aniž obtížnou cestu k němu vážiti. Chováť se i v našem kostele,

abyste tím snažěji mohly ho navštívit i a jemu se poklonit. Navštivte ho tedy co možná nejčastěji. Nemůžete-li denně víckrát do kostela jít, zastavte se aspoň u něho a říkejte pobožně: „Pochválena budiž bez přestání nejsvětější svátost oltářní.“ Kdykoli však možná vám obcovati mši svaté, klekněte pokorně před oltářem a modlete se tak vroucně a uctivě, jak činili pastýřové a králové u jeslí jeho a jak činí andělé před trůnem jeho v nebesích.

Sv. Alfons Liguori klečoval denně kolikrát před oltářem a tam roznícen láskou volal: „O blažené květiny, kteréž zdobíte stánek milého Ježíše a dlíte u přítomnosti jeho ve dne a v noci! Kéž bych i já s vámi vždy meškati mohl u něho! O šťastné svíce, kteréž jemu ke cti hoříte a se spalujete, kéžby i srdce mé tak planulo láskou k němu a já u přítomnosti jeho umřel!“

A sv. Vincenc z Pauly nejen v domově svém svátosti oltářní denně se klaníval, nýbrž tuto pobožnost i na cestách svých konával. Zastal-li kde kostel otevřený, ihned tam vešel poklonit se Pánu Ježíšovi. Byl-li však zavřen, poklekl přede dveřmi. Kde ostal polednem nebo noclehem, tam také předně šel navštívit svého Pána a Spasitele. Kdykoli pak před oltářem klečel, zářila tvář jeho radostí a vroucí láskou, tak že se podobalo, jako by vlastním zrakem patřil na Vykupitele svého.

Chcete-li srdce pobožné mít, musíte za třetí vděčně sobě *smrt Páně připomínati*.

Dobrý otec, máje umřít, zanechává dětem svým památku, aby se po smrti jeho častěji naň upomněli. A dobré děti, kdykoli památku tu vidí, zpomínají vděčně pohnuty otcovy veliké lásky, jeho mnohých starostí a jeho upřímných naučení.

Podobně i nám Pán Ježíš před smrtí svou zanechal památku, nejsvětější to tělo své. Proto musíme, kdykoli je přijímáme, vděčně zpomínati utrpení a smrti jeho, ježto z lásky k nám podstoupil. Abyste i vy se tím živěji na ně upamatovaly, modlíte se křížovou cestu buď doma anebo v kostele. Představte si obzvláště hodně živě umírajícího Spasitele a uvažujte bedlivě, jak nesmírně mnoho mu bylo trpěti pro hříchy vaše.

Otec jakýs měl dcerušku zlobivou a svéhlavou. I stalo se, že se chystala k sv. přijímání a právě přišla, aby otce odprosila. Dobrý otec ukázal jí kříž a pravil: „Viz, milé dítě, tuto svého Spasitele! On pro tebe se dal bičovati a trním korunovati, on pro tebe dal sv. ruce a nohy své na kříž přibiti, on pro tebe v nesmírných bolestech umíral a skonal, aby pekla tě uchránil a nebe ti pojistil. Chceš-li pak ho ještě zlobivostí svou urážeti?“ Tu se dala dceruška do usedavého pláče, tiskla kříž k ústům svým, líbala sv. rány Pána Ježíše a volala: „Ach, můj milý, ubohý Spasiteli! Od této chvíle chci se všeho hříchu pečlivě chrániti a tebe z celého srdce milovati.“ I dostála také slibu svému.

Čiňte m. d. podobně i vy, abyste se k pravé pobožnosti roznítily. Dbejte však před sv. přijímáním i lásky k bližnímu a dobrých skutků. K tomu cíli obcujte láskavě i s těmi, kteří jsou vám méně mili, konejte delší modlitby, čtete nábožné knihy, uložte si nějaký půst, odřekněte se i dovolených zábav a možná-li vám, ušetřete ze svého i chudým.

O přípravě těla.

Posud jsem vám m. d. vykládal o přípravě duše. Nyní pak musím se také zmíniti o *přípravě těla*, poněvadž i této třeba jest. Víte zajisté, že kdo vzácného hosta očekává, i tělo své dle návštěvy té upraví. Očekáváme-li tedy hostem samého Pána Ježíše, dlužno nám také tělo své k návštěvě jeho co nejvíce připravit. A co žádá od nás příprava těla?

Příprava těla žádá, abychom lační zůstali, slušné odění byli a co nejaktivěji přijímali.

Předně tedy musíte i vy před sv. přijímáním *lačný* zůstat; musíte totiž od dvanácti hodin s půlnoci všeho pokrmu a nápoje se zdržeti. Jenom kdo nebezpečně onemocní a v nemoci té tělo Páně přijímá, nemusí lačným býti. Dávejte proto bedlivý pozor, abyste před sv. přijímáním v noci a ráno něčeho nepožily aneb se nenapily. Kdo by v tu dobu okusil pokrmu tělesného, stal by se nehodným pokrmu nebeského, a nesměl by přijímati.

Sv. Cyprian vypravuje takto: „Paní jakás požívala z masa obětovaného modlám, (což bylo křesťanům přísně zapovězeno) A přišedši na to do kostela, přistoučila k oltáři

a přijímala. Ale sotva přijala sv. hostii, podsedl jí ďábel, jako Jidáše. V náramném vzteku překousala sobě jazyk, na nějž bylo položeno tělo Páně, utíkala jako zběsilá z kostela, hledíc se usmrtiti a brzy na to zoufajíc skonala.

Za druhé musíte k sv. přijímání *slušně oděny* býti. Šat váš nesmí býti špinavý a nečistý, ale ani marnivý a nádherný. Proto se ustrojte přiměřeně stavu a možnosti své. Žákyně učiní nejlépe, přijdou-li, pokud možná, v oděvu bílém a čistém, ale bez okrasy zbytečné.

Matka jakás strojívala dcerušku svou vždy marnivě a nádherně. Dceruška tomu brzy uvykla a hledívala pak samolibě na sebe a pyšně na jiné chudobnější děti. I stalo se, že měla jíti k sv. přijímání. Matka jí k tomu chtěla koupiti nový šat a sama ho ozdobiti krajky a pentlemi. Ale dceruška uslyševši ve škole, jak dlužno k sv. přijímání se upravit, prosila matku řkouc: „Matinko milá! Nekupuj mi drahého a marnivého oděvu; kup raději nějaké šatečky mé chudé spolužáknyni. Já chci ke stolu Pána Ježíše v prostém, bílém oděvu jíti; neboť by mne neměl rád, kdybych se mu nádherně ustrojila.“

Za třetí musíte *co nejuctivěji* k sv. přijímání přistoupiti. Zevnějšek jestiť odleskem vnitra. Máte-li tedy vnitřnou úctu ke svátosti oltářní, musíte ji také zevně projevit. Proto když budete přistupovati, mějte ruce složeny, oči sklopeny a jděte pomalu a vážně, pamětlivý jsouce nehodnosti své.

Zbožný ctitel svátosti oltářní, maje kdys přijímati, blížil se třesoucím srdcem ke stolu Páně, a padal tam na kolena, rozjímal u sebe: „Tentýž Bůh, v jehož přítomnosti i hvězdy dosti čisty nejsou, a před nímžto základové země se třesou a andělé bázní křídloma svýma se zakrývají: tentýž Bůh nejen dopouští, abych se mu klaněl jako pastýři a králové v Betlémě, nýbrž ont' i do bídného srdce mého chce vejíti. O jak pokorně, jak uctivě musím k němu se přiblížiti!“

O přijímání samém.

Víte již tedy m. d. kterak se duševně i tělesně připraviti máte, abyste hodně přijímaly. Slyšte nyní také, co vám činiti třeba *v den sv. přijímání*.

Když nastane pro vás radostný onen den, povstaňte časně z rána, upravit se pečlivě a vykonajte obvyklé modlitby.

Pak řikejte z knížky přípravné modlitby k sv. přijímání a v určenou hodinu jděte slušně do školy a ze školy do kostela. V kostele pokorně poklekněte a uctivě recite: „Pochválena budiž bez přestání nejsvětější svátost oltářní!“ Na to řikejte zřetelně po mně, co vám budu předříkati, obcujte pak nábožně mši svatě, a na dané znamení přiklekněte uctivě k oltáři.

Nyní však pozorujte bedlivě, co vám povím o *přijímání samém*. Jakmile jest po přijímání kněžském, dává ministrant znamení zvonkem a modlí se konfiteor čili obecnou zpověď.

Ona zní: „Vyznávám Bohu všemohoucímu, bl. Marii panně, sv. Michaelu archandělu, sv. Janu křtiteli, sv. apoštolům Petru a Pavlu, všem svatým a vám otče duchovní, že jsem příliš hřešil myšlením, slovem a skutkem. Má vina, má vina, má největší vina! Proto žádám bl. Marii pannu, sv. Michaela archanděla, sv. Jana křtitele, sv. apoštoly Petra a Pavla, všechny svaté a vás otče duchovní, abyste se modlili za mne k Pánu Bohu našemu.

Po této modlitbě obrací se kněz k přijímacím řka: „Smiluj se nad vámi všemohoucí Bůh, ráčiž vám hříchy vaše odpustiti a vás k životu věčnému přivésti. Amen.“ A žehnaje jim dokládá: „Prominutí, rozhršení a odpuštění hříchů vašich ráčiž vám uděliti všemohoucí a milosrdný Hospodin. Amen.“

Když před přijímáním konfiteor čili obecná zpověď se říká, máme ještě jednou hříchů svých želeť. A když nám kněz žehná, máme sv. křížem se požehnati.

Potom běže kněz sv. hostii do ruky a přítomným ji ukazuje dí: „Ehle beránek Boží, který snímá hříchy světa!“ Chceť říci podobně sv. Janovi: Ejhle váš Vykupitel, který tiše jako beránek za vás se obětoval!

A dále říká třikráte kněz: „Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou; ale toliko rei slovem a uzdravena bude duše má.“ Chceť říci podobně setníkovi evangelickému: Pane, vím, že jsem hříšný a proto nejsem hoden, abys vešel do srdce mého. Věřím však, že duši mou uzdraviti můžeš a doufám také, že ji uzdravíš. Proto rei toliko slovem a uzdravena bude duše má. Slova tato vyjadřují víru, naději, lásku a úctu k Pánu Ježíši a tudý jich máme také užívatí.

Když kněz svatou hostií lidu ukazuje, máme se pokorně klaněti a třikrát v prsa bít, pokaždé říkajíce: „Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovom a uzdravena bude duše má.“

Na to přistupuje kněz k přijímajícím, klade každému nejsvětější tělo Páně na jazyk a dí při tom: „Tělo Pána našeho Ježíše Krista zachovej duši tvou k životu věčnému. Amen.“

Při přijímání svaté hostie hlavu zdvihneme, ústa slušně otevíráme, jazyk na dolejší ret klademe a bílé roucho aneb modlitební knihu před sebou držíme, by snad částekka svaté hostie na zem nepadla. I požíváme svatou hostií, aniž bychom ji žvýkali aneb v ústech nad potřebu zdržovali. Stane-li se však, že se svatá hostie v ústech přilepí, máme ji odloupnouti jazykem a nikoli prstem.

Takto chovejte se i vy. A jakmile jste tělo Páně přijaly, bíte se třikrát v prsa řkouce: „Ježíši, buď milostiv mně hříšnému!“ Pak odejděte na dřívější místo a kleknouce tam, trvejte několik okamžení v tiché modlitbě.

Sv. Teresia dí: „V okamžení, kdy duše naše nejsvětějším tělem a krví Páně nasycena jest, sedí Pán Ježíš na trůně milosti a praví, jako kdysi slepému: „Co chceš, ať učiním tobě? Tu tedy můžeš před Spasitelem svým srdce své úplně otevřítí a jemu všechno žalovati, co tě bolí a trápí. I najdeš v něm nejmoudřejšího lékaře, nejláskavějšího přítele a všemohoucího pomocníka.“

O díkučinění po sv. přijímání.

Když jste se již chvíli tře pomodlili, mějte se ihned k vroucímu díkučinění. A kterak? Vidíte! Poddaný, maje hostem u sebe krále svého, jemu dle možnosti *slouží* a za návštěvu *děkuje*, jemu své potřeby *pravdá* a o nové milosti *prosí*, jemu se k dalším službám *obětuje* a věren mu *zůstati slibuje*. Máme-li tedy u sebe hostem krále nebeského, dlužno nám, rovně tak se chovati. Pravíme tudy:

Po svatém přijímání máme:

1. *Kristu Ježíši v pokore se klaněti a jemu děkovati, že k nám přijíti ráčil;*

2. *jemu všechny potřeby duše i těla pravděti a jej spolu prositi, aby milostí svou stále v nás přebýval;*

3. *jemu s tělem i s duší se obětovat a dobrou předsevzetí svá obnoviti.*

Čiňte m. d. i vy podobně a považujte den sv. přijímání za den sváteční. Protož se v ten den vyhýbejte zábavám i dovoleným, trvejte na modlitbách, čtete nábožné knihy, konejte jiné dobré skutky a návštěvujte obzvláště Pána Ježíše v kostele.

Nábožná hraběnka z *Ferie* přicházívala po sv. přijímání kolikráte do kostela a klečíc před oltářem, dlouho a vroucně se modlívala. Když pak se příbuzní její divili, co tam tak dlouho činí, pravila: „Chtěla bych tu meškati po celou věčnost; neb není-liž tu můj Bůh? Ptáte se, co zde činím? Což činí chudý před bohatým? Co nemocný před lékařem? Co lačný u hostiny, co žíznivý u studánky? Miluji zde svého Ježíše, neb kdo více zasluhuje naši lásku, nežli on? *Děkuji* jemu, neb od koho jsme větších dosáhli dobrodiní, nežli od něho? *Prostím* ho, neb kdo mi větších může udělití milostí, nežli on? *Obětuji* jemu sebe a všechno, což mám, neb od koho všechno mám, ne-li od něho?

Příklady zbožných dítek.

Konečně slyšte, kterak se zbožné dítky připravovaly k prvnímu svatému přijímání.

Sv. *Alois*, maje věku svého 12 let, měl ponejprv přistoupiti k sv. přijímání. Sotva uslyšel radostnou tu zprávu, jal se ihned pilně připravovati. Po celý čtyřicetidenní půst zpytoval pečlivě svědomí své a s nehlubší bolestí oplakával malé chyby života svého. Na to vykonal zpověď všeobecnou tak skroušeně, jako by byl největším hříšníkem a uložil si nejtěžší pokání. Jakmile se pak přiblížilo ono přešťastné okamžení, želel opětně hříchů svých, obnovil slib křestní a přistoupil co nejuctivěji k oltáři. A když mu sv. Karel Boromejský podával nejsvětější tělo Páně, plánul tak vroucí láskou, že se podobal andělu. Od té chvíle zdály se mu všechny pozemské věci marnými a den tento zůstal mu nezapomenutelným do smrti. Aby pak v lásce k Bohu tím více prospíval, přistupoval každou neděli k sv. přijímání a po každé tři dni k němu se připravoval a tři dni po něm díky činil.

Podobně se připravovala bl. *Honorio* v 10. roce věku svého. Zpytovala každodenně svědomí své, konávala dlouhé modlitby, nložila si přísný půst a rozdala všechny ušetřené peníze chudým. Na to se zpovídala, lítostně plačíc, i z nejmenších hříchů svých a noc před sv. přijímáním téměř celou na modlitbách ztrávila. Když pak nastalo ráno, radostně zvolala: „O děkuji ti dobrý Bože, že jsem se tohoto nejkrásnějšího dne v životě mém dočkala.“ A když přistupovala ke stolu Páně, zářila taková radost' a blaženost' z tváře její, že přítomní udiveně na ni patřili, a sami k nábožnosti rozníceni byli. Po sv. přijímání opět uklekla a se slzami v očích se modlila. Tu obnovila slib křestní a vroucím srdcem prosila milého Spasitele, aby ji raději v mládí k sobě vzal, než aby kdy měla poškvřniti hříchem čistotu duše své. Aby pak na den prvního svého přijímání nezapomněla, uložila sobě na památku šaty a knihy, jichž toho dne užívala. I brávala je častěji do ruky a radostně je líbajíc pravávala: „Ach, tyto věci mne pamatují na onen nejradostnější den, kdy duše má poprvé se spojila se Spasitelem mým, a zpomínka na nebeské ty city, jimiž tehdá jsem byla oblažena, naplňuje mne utěšením až podnes.“ A Pán Ježíš vyslyšel onu prosbu její; umřelati v mládí, nemajíc ani úplné patnácte let.

Modlitby

před sv. přijímáním.

Vzbuzení dobrého úmyslu.

Ve jménu Otce i Syna, i Ducha svatého Amen.

O Bože můj! Všecko co dnes mysliti, mluvit i konati budu, obětuji k tvé cti a chvále a k spasení duše své.

Vzbuzení tří božských cností.

O Bože můj! Věřím v tebe! Věřím pevně, co mi svou svatou katolickou církví věřiti ukládáš, proto že ty's to zjeviti ráčil, jenž věčná a neomylná pravda jsi.

O Bože můj! Doufám v tebe! Doufám od tebe život věčný a všechno, co k němu potřebno jest, proto že ty's to přislíbiti ráčil, jenž všemohoucí, milosrdný a věrný jsi.

O Bože můj! Miluji tě! Miluji tě z celého srdce nade všechno, proto že nejlepším otcem a lásky nejhodnějším dobrem jsi. Z lásky k tobě chci i bližního svého jako sebe sama milovati.

Vzbuzení lítosti.

O Bože můj! Srdečně lituji všech hříchů svých nejen proto že jsem jimi nebe ztratil a peklo zasloužil, nýbrž hlavně proto, že jsem urazil tebe, svého nejláskavějšího Otce a svého největšího dobrodince, jehož nade vše miluji. Mí-
ním upřímně, život svůj polepšiti a raději umřeti, nežli tebe opět uraziti. Dej mi milost, abych předsévzetí to vyplnil. O to tě žádám skrze zásluhy Syna tvého Ježíše Krista.

Obnovení slibu křestního.

Přijmiž, o Bože, mé nejvřelejší díky za všechny dary a milosti, ježto jsi mi na křtu svatém uděliti ráčil. Lituji srdečně, že jsem milostí tvých posud náležitě neužíval; avšak od této chvíle chci všemožně nahraditi, co jsem obmeškal.

Věřím v Boha Otce, všemohoucího stvořitele nebe i země. Věřím v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho, narozeného a ukřižovaného. Věřím v Ducha svatého, svatou církev obecnou, svatých obcování, hříchův odpuštění, těla z mrtvých vzkříšení a život věčný. V této svaté víře chci s pomocí Boží žíti a umřeti. Odříkám se zlého ducha, i všech skutků jeho, i vši pýchy jeho. O Bože! Dej mi milost, abych, co jsem na křtu svatém přislíbil a nyní opět přislubuji, věrně plnil, a tak dosáhl života věčného.

Nábožné povzdechy.

O Ježíši, Synu Boží, Spasiteli duše mé! Již se blíží hodina, kdežto (ponejprv) přistoupiti mám k stolu tvému. Již se chystají andělé, aby přisluhovali u oltáře tvého. O jak se přiblížiti mám, uznáváje velikou nehodnost' svou!

Ano Ježíši můj! Nejsem hoden, abys vešel pod střechem mou. Ale ty znáš křehkost' a bídu mou; protož toliko rei slovem a uzdravena bude duše má. Srdce mé jest tak studeno,

o zapal je ohněm lásky své! Srdce mé jest tak prázdné, o okrášlil je cnostmi nebeskými! Již toužím po tobě miláčku duše mé! Již nyní tě přijímám s otevřenou náručí lásky! O přijď a vstup do srdce mého!

O Ježíši můj! Věřím, že jsi přítomen zde na oltáři. O Ježíši můj! Doufám, že duši mou uléčíš a posilíš. O Ježíši můj! Miluji tě a chci tě milovati po všechny dny života svého. Přijď, o přijď již o Ježíši! Duše má již plane touhou a láskou po tobě.

Oslovení komunikantů

před podáváním.

Již se vám tedy m. d. přiblížilo slavné to a radostné okamžení, na něž jste tak dávno se připravovaly, po němžto tak vroucně jste toužily! Již v malé chvíli uvidíte milého Ježíše, svého Boha a Vykupitele pod způsobou posvátné hostie. On již čeká na vás, on již touží spojit se s duší vaší, aby ji mohl obohatit milostmi svými.

Ještě nikdy nedošly jste takové cti, jako dnes, abyste mohly smrtelným jazykem svým dotknouti se nejsvětějšího těla Páně! Dnes se na vás splňuje výpověď sv. Jana: „Blahoslaveni, kdož povolání jsou k večeři (nebeského) beránka.“ Dnes vás přítomní zde křesťané přijímají jako dospělé údy mezi sebe a církev svatá vám odevzdává tuto nejsvětější svátost jakožto dědictví, které vám odkázal Pán Ježíš při poslední večeři.

Kdyby vás dnes, rozmilé děti, císař pán navštívil, jak šťastnými byste se býti pokládaly a jak pečlivě byste hleděly zavděčiti se jemu! A ejhle! Dnes vás chce navštívit host, daleko vznešenější všech knížat, králů a císařů země. Chceť vás návštěvou počtiti sám Pán Ježíš, Pán pánů, král králů! Radujte se tedy a mluďte s prorokem Zachariašem: „Vesel se duše má, aj král tvůj přichází k tobě!“

A jak tře, jak pokorně blížil se Pán Ježíš k duším vašim! On se skrývá pod způsobou chleba a činí se malým, aby k vám malým mohl přijíti. On zakrývá lesk své slávy, aby vás neodstrašil od sebe. Vždyť byste ho ani nemohly ve slávě jeho přijmouti. Pozorujte jen slunce! Jest ono dílo rukou jeho a nemůžete ani na toto dílo jeho dlouho se

dívati; zářící blesk vám zaráží oči, i musíte je odvrátiti. Jak by teprv smrtelné oko vaše mohlo patřiti na Syna Božího, kdyby se vám na oltáři ukazoval ve své celé velebnosti a slávě? Zde tedy ho nemůžeme viděti tváří v tvář, nýbrž jenom na věčnosti.

Předce však, ačkoli se skrývá pod způsobou chleba neb hostie, jest on váš Bůh, váš Vykupitel a Spasitel. A tento Spasitel vás volá: „Nechte maličkých ke mně přijíti a nebraňte jim!“ Vy pak stojíte tu, žádostivy ho přijmouti. Stojíte tu s hořícími svícemi na znamení, že chcete svítiti světlem víry a dobrých skutků, jak jste byly slíbily při křtu svatém. Toť dobře, že taký úmysl máte. Avšak církev svatá od vás očekává, že slib onen i slavně obnovíte. Než vám tedy dám požívati chleba andělského, odpovězte mi zřetelně a upřímně k otázkám, které kdysi místo vás zodpovídali kmotrové vaši. Věříte-li pak v Boha Otce, všemohoucího stvořitele nebe i země? Věříte-li v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, narozeného a ukřižovaného? Věříte-li v Ducha svatého, svatou církev obecnou, svatých obcování, hříchův odpuštění, těla z mrtvých vzkříšení a život věčný? Odrháte-li se ďábla i všech skutkův jeho, i vši pýchy jeho?

Nuže tedy! Přistupte již a požívejte nejsvětější tělo Pána Ježíše jakožto závdavek života věčného. Vždyť víte, že on sám pravil: „Kdo z chleba toho jí, živ bude na věky.“ A když se s milým Spasitelem spojíte, sepněte nábožně ruce své a proste ho, aby s vámi navždy zůstal, vás hříchův chránil a vás, vaše rodiče a nás všechny v milosti zachoval. Amen.

Modlitby po svatém přijímání.

Díkučinění.

O Ježíši můj! Předobry hoste duše mé, budiž mi srdečně vítán. *Klaním se* ti pokorně, ježto jsi Bůh můj, Pán a Spasitel. O kéž bych mohl tak se ti klaněti, jak toho zasluhuješ a jak se ti klaní andělé a svatí v nebi! Kdož jsem já o Pane, že jsi mne tak obohatil? Odkud mi ta milost, že jsi nehodnou duši mou tak láskavě navštívil a

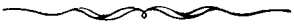
ji vlastním tělem svým tak zázračně nasýtil? Za veliká ta dobrodíní jméno tvé velebím a vroucně ti *děkuji*.

Prosba.

O Ježíši můj! Tys dítky vřele miloval, je k sobě volával a jim žehnal. I já jsem dítě, ač nehodné. Proto i já se k tobě důvěrně blížím, potřeby své ti *přednáším* a o milost tvou *prosím*. O vyslyš mne! Ty víš, že křehký jsem a snadno opět do hříchu padnouti mohu. Ach, neopouštěj mne! Přebývej milostí svou stále ve mně! Nedej, abych kdy hříchem od tebe odloučen byl, ale zachovej nevinost mou! Posilň mne v pokušení, potěš mne v utrpení a zbav mne i zla tělesného, je-li v tom vůle tvá. Dej toho všeho také rodičům svým, bratrům a sestrám, příbuzným a přátelům, učitelům a dobrodincům, a buď milostiv všem živým i zemřelým.

Obětování se.

O Ježíši můj! *Obětují se* ti docela. Tyť jsi mi dal sebe celého a proto i já chci celý náležeti tobě. Přijmiž v oběť tělo mé a duši mou? Přijmi ode mne každé pohnutí srdce mého! Přijmi ode mne veškerou svobodu mou! Přijmi mou paměť, můj rozum a vůli mou! Tobě o Ježíši, celý se odevzdávám; nakládej se mnou podle své svaté vůle! Tobě o miláčku duše mé, *chci sloužiti* do smrti své. Propůjč mi milosti, abych tě ze srdce neztratil, tobě věren zůstal a kdysi s tebou se radoval. Amen.

Žápisky školní.

Dne	P r o b r á n o ?

Dne	Probráno?

P r o b r á n o ?

Dne	P r o b r á n o ?

Dne	P r o b r á n o ?

Dne

P r o b r á n o ?

Dne	P r o b r á n o ?
-----	-------------------

Dne

Probráno?

Dne	Probráno?

Katalog.

Dne	Probráno?

Katalog.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Tiskem Prokiše v Mor. Ostravě.

